

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Analýza trhu zemědělského pojištění v České republice

Bc. Zdeňka Kovářiková

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Zdeňka Kovářiková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza trhu zemědělského pojištění v České republice

Název anglicky

Analysis of agricultural insurance market in the Czech Republic

Cíle práce

Základním cílem diplomové práce je analýza trhu zemědělského pojištění v ČR s ohledem na změny situace v nabídce pojistitelů a to od roku 1990. Dílčím cílem je rovněž analýza využití konkrétních produktů zemědělskými subjekty s ohledem na výrobní zaměření/velikost/právní formu ve vybraném regionu/regionech včetně vlivu dotační politiky na využití zemědělského pojištění. V práci bude rovněž provedena komparace jednotlivých pojistných produktů a bude zkoumán vliv škodního průběhu a státní podpory na trh zemědělského pojištění.

Metodika

Analýza trhu zemědělského pojištění bude provedena za pomoci vybraných ukazatelů a zhodnocena pomocí jednoduchých nástrojů popisné statistiky. Bude provedena charakteristika a komparace dostupných produktů zemědělského pojištění v ČR. Analýza využití konkrétních produktů zemědělskými subjekty bude provedena za pomoci dotazníkového šetření, jehož vyhodnocení bude provedeno pomocí statistických metod.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Pojistitel, pojištění, riziko, spoluúčast, škoda, zemědělské pojištění, půda, pojištění plodin, pojištění hospodářských zvířat, region.

Doporučené zdroje informací

- Cipra, Tomáš. 1994. Pojistná matematika v praxi. Praha : Edice HZ, 1994. ISBN 80-901495-6-1.
- Daňhel, Jaroslav. 2002. Kapitoly z pojistné teorie. Praha : Oeconomica nakladatelství, 2002. ISBN 80-245-0306-9.
- Disman, Miroslav. 2002. Jak se vyrábí sociologická znalost (3. vydání). Karolinum, 2002. ISBN: 978-80-246-0139-7
- Ducháčková, Eva a Daňhel, Jaroslav a kol. 2012. Pojistné trhy, Změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. místo neznámé : Professionl Publishing, 2012. ISBN 978-80-7431-078-2.
- Ducháčková, Eva. 2009. Principy pojištění a pojišťovnictví, 3. aktualizované vydání. Praha : EKOPRESS, odborné nakladatelství, 2009. 978-80-86929-51-4 (brož.).
- WILLIAMS, C. Arthur, SMITH, L., Michael, YOUNG C. Peter. Risk management & Insurance. McGraw-Hill/Irwin, 1997. ISBN 13 978-0070706309.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Gabriela Trnková, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 6. 10. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza trhu zemědělského pojištění v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí diplomové práce Ing. Trnkové, Ph.D. za odborné poradenství a trpělivou podporu při zpracování této diplomové práce, Ing. Jiřímu Rádrouvi za praktické rady vycházející z jeho mnohaleté specializace týkající se zemědělského pojištění.

Analýza trhu zemědělského pojištění v České republice

Analysis of agricultural insurance market in the Czech Republic

Souhrn

Tato práce se zabývá aktuální situací a možnostmi na trhu zemědělského pojištění v České republice. Zemědělství a oblast pojištění je ovlivňováno výkyvy ze strany počasí, vysokými škodami, legislativními změnami a změnami podmínek podpory ze strany státu. Úvod práce je věnován literární rešerši na téma pojištění a produktů vhodných pro pojištění zemědělských podniků. V další části práce je zmíněna historie zemědělského pojištění, vývoj pojistného trhu v České republice, vývoj podpory zemědělského pojištění a porovnání s podmínkami v zemích EU. Prostředkem k vyvození patřičných závěrů byla provedená komparace pojistných podmínek pojistitelů pro pojištění plodin a hospodářských zvířat a ověření teoretických otázek prostřednictvím dotazníkového šetření. Byl zkoumán vliv výrobního zaměření podniku, škodního průběhu a dotační politiky státu na sjednání konkrétních produktů zemědělského pojištění.

Klíčová slova: pojistitel, pojištění, pojištění hospodářských zvířat, pojištění plodin, půda, region, riziko, spoluúčast, škoda, zemědělské pojištění

Summary

This work deals with the current situation and possibilities in the agricultural insurance market in the Czech Republic. Agriculture and insurance are influenced by fluctuations in weather, high damages, legislative changes and changes of state support. Introduction is devoted to the literature review on the topic of insurance and insurance products suitable for farms. In the next section is mentioned the history of the agricultural insurance, development of the insurance market in the Czech Republic, the development and promotion of the agricultural insurance compared with those in EU countries. The comparison of insurance terms for crops and livestock insurer was made. The theoretical questions were checked by questionnaire survey. The influence of farming business specialization, damages and a state subsidy was investigate in the specific products of agricultural insurance.

Keywords: insurer, insurance, insurance of farm animals, insurance of agricultural crops, land, region, risk, damage, agricultural insurance

Obsah

1. ÚVOD.....	7
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	8
3. TEORETICKÁ ČÁST	10
3.1. Pojištění a pojistný trh	10
3.1.1. Pojem riziko, četnost.....	10
3.1.2. Věcné a pojistně-technické hledisko členění pojištění	12
3.1.3. Pojistný trh a pojistně-matematické modely.....	12
3.1.4. Klasifikace pojištění	14
3.2. Pojištění zemědělských společností	15
3.2.1. Neživotní pojištění	15
3.2.2. Pojištění majetku.....	15
3.2.3. Pojištění přerušení provozu	19
3.2.4. Pojištění proti odcizení, vandalismu	20
3.2.5. Pojištění pohledávek	21
3.2.6. Pojištění odpovědnosti za újmu	21
3.2.7. Pojištění vozidel.....	24
3.2.7.1. Odpovědnost za újmy způsobené provozem motorových vozidel	24
3.2.7.2. Havarijní pojištění.....	26
3.2.7.3. GAP – pojištění pořizovací ceny vozidla	27
3.2.8. Pojištění zemědělských rizik	28
3.3. Historie a současnost pojištění a pojišťovnictví.....	29
3.3.1. Počátky světového pojišťovnictví.....	29
3.3.2. Historie pojišťovnictví v Čechách	30
3.3.3. Vývoj pojistného trhu v ČR od roku 1990.....	30
3.4. Zemědělství a podpora zemědělského pojištění	33
3.4.1. Zemědělství jako součást národního hospodářství	33
4. PRAKTICKÁ ČÁST	35
4.1. Podpora sjednání zemědělského pojištění	35
4.1.1. Česká republika od roku 2000	35
4.1.2. Podpory poskytované pro sjednání zemědělského pojištění v zemích EU.....	40
4.2. Trh zemědělského pojištění v ČR, vývoj od roku 1990	43
4.3. Zemědělské pojištění.....	46
4.3.1. Pojištění zemědělských plodin.....	46
4.3.2. Srovnání pojistných podmínek pojistitelů - plodiny.....	48
4.3.3. Pojištění hospodářských zvířat	56
4.3.4. Srovnání pojistných podmínek pojistitelů – hospodářská zvířata	57

4. 3. 5. Likvidace škod u plodin a hospodářských zvířat.....	64
4. 4. Realizovaný průzkum k zemědělskému pojištění	65
4. 5. Pojištění vybraných 2 zemědělských podniků.....	70
4. 5. 1. Podnik zabývající se chovem skotu	70
4. 5. 2. Podnik zabývající se chovem skotu, prasat, ovcí.....	72
4. 5. 3. Podnik zabývající se pěstováním plodin.....	75
4. 5. 4. Podnik zabývající se pěstováním plodin.....	77
5. ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A DOPORUČENÍ	79
6. ZÁVĚR	83
7. SEZNAM POUŽITÝCH POJMŮ	85
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	87
9. PŘÍLOHY	89

Seznam grafů, schémat a tabulek

Seznam grafů

Graf č. 1: Pojistný kmen ČR v roce 2013	13
Graf č. 2: Vývoj sazeb pojistného na světových trzích.....	13
Graf č. 3: Registrovaná vozidla – podíl sjednaného pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a sjednaného havarijního pojištění v ČR.....	27
Graf č. 4: Vývoj počtu pojistitelů v ČR v letech 1991 až 2013	32
Graf č. 5: Celkové předepsané pojistné, celkové pojistné plnění, státní podpora v letech 2009 až 2013	39
Graf č. 6: Výše státní podpory pojistného na Slovensku (v EUR)	42
Graf č. 7: Podíly pojistitelů na trhu zemědělského pojištění v České republice – pojištění plodin a hospodářských zvířat v roce 1990 (ČAP, 2015)	43
Graf č. 8: Podíly pojistitelů na trhu zemědělského pojištění v České republice – pojištění plodin a hospodářských zvířat v roce 2006 (ČAP, 2015)	44
Graf č. 9: Podíly pojistitelů na trhu zemědělského pojištění v České republice – pojištění plodin a hospodářských zvířat v roce 2014 (ČAP, 2015)	46
Graf č. 10: Vliv dotace na sjednání pojištění	67
Graf č. 11: Pěstované plodiny, pro které se sjednává pojistné krytí	68
Graf č. 12: Chovaná zvířata, pro která se sjednává pojistné krytí	69
Graf č. 13: Pojistitelé – plodiny, zvířata	70

Seznam schémat

Schéma č. 1: Vztah mezi četností a závažností rizika	11
Schéma č. 2: Členění majetku podle druhu	16
Schéma č. 3: Grafické porovnání principů pojištění.....	18
Schéma č. 4: Modelový příklad přínosu pojištění GAP	27

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled nových nároků na náhradu újmy dle zákona č. 89/2012 Sb.	23
Tabulka č. 2: Produkce zemědělského odvětví v letech 2010 až 2013.....	34
Tabulka č. 3: Zaměstnanost a mzdy v zemědělství v letech 2010 až 2013	34
Tabulka č. 4: Vývoj výše státní podpory zemědělského pojištění v letech 2009 až 2013...38	
Tabulka č. 5: Přehled státní podpory zemědělského pojištění v zemích EU	40
Tabulka č. 6: Agra pojišťovna	50
Tabulka č. 7: Allianz pojišťovna, a.s.	51
Tabulka č. 8: Česká pojišťovna, a.s.	52
Tabulka č. 9: Pojištění plodin ČSOB pojišťovna, a.s.	53
Tabulka č. 10: Pojištění plodin Generali pojišťovna a.s.	54
Tabulka č. 11: Pojištění plodin Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	55
Tabulka č. 12: Pojištění hospodářských zvířat Agra pojišťovna a.s.	58
Tabulka č. 13: Pojištění hospodářských zvířat Allianz pojišťovna a.s.	59
Tabulka č. 14: Pojištění hospodářských zvířat Česká pojišťovna a.s.	60
Tabulka č. 15: Pojištění hospodářských zvířat ČSOB pojišťovna a.s.	61
Tabulka č. 16: Pojištění hospodářských zvířat Generali pojišťovna a.s.	62

Tabulka č. 17: Pojištění hospodářských zvířat Hasičská vzájemná pojišťovna a.s.	63
Tabulka č. 18: Chované druhy a kategorie hospodářských zvířat	71
Tabulka č. 19: Přehled nabídek pojistitelů – pojištění zvířat.....	71
Tabulka č. 20: Chované druhy a kategorie hospodářských zvířat	73
Tabulka č. 21: Přehled nabídek pojistitelů – pojištění zvířat.....	74
Tabulka č. 22: Přehled pěstovaných plodin	75
Tabulka č. 23: Přehled nabídek pojistitelů.....	76
Tabulka č. 24: Přehled pěstovaných plodin	77
Tabulka č. 25: Přehled nabídek pojistitelů.....	78

Seznam zkratek

AT	Rakousko
BE	Belgie
BG	Bulharsko
CY	Kypr
CZ	Česká republika
DE	Německo
DK	Dánsko
EE	Estonsko
EL	Řecko
ES	Španělsko
FI	Finsko
FR	Francie
HU	Maďarsko
IE	Irsko
IT	Itálie
LT	Litva
LU	Lucembursko
LV	Lotyšsko
MT	Malta
NL	Nizozemsko
PL	Polsko
PT	Portugalsko
RO	Rumunsko
SE	Švédsko
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
UK	Spojené království Velké Británie a Severního Irska

1. Úvod

Zemědělská výroba je jedním z tradičních odvětví národního hospodářství v ČR. České zemědělství má stoletími prověřenou tradici, která v minulých dobách zaručovala soběstačnost národa v základních potravinách.

Diplomová práce se zabývá specifickým segmentem pojistného trhu, pojištěním zemědělských podniků. Pěstování plodin je vnímáno jako mimořádně rizikové z důvodu závislosti na počasí a klimatických podmínkách, kdy např. sucho, nebo naopak trvalý déšť, krupobití či záplavy mohou poškodit, či zcela zničit úrodu. Chov hospodářských zvířat je náchylný k nákazám a hromadným onemocněním.

Oblast pojištění zemědělských společností významně ovlivňují měnící se legislativní podmínky. Práce je zaměřena pouze na některé důležité historické souvislosti, které mají vliv na současný vývoj oblasti pojištění, kdy je podpora zemědělského pojištění ovlivňována integrací do globální ekonomiky v rámci Evropské Unie a společnou zemědělskou politikou. Exaktně se věnuje vlivu poskytované podpory zemědělského pojištění na zájem zemědělských podniků o sjednávání zemědělského pojištění. Statistická data použitá v této práci pocházejí z výročních zpráv jednotlivých pojistitelů, České asociace pojišťoven, Ministerstva zemědělství a PGRLF.

Důležitá je i změna tržních podmínek v oblasti pojištění zemědělských rizik, kdy zemědělské subjekty hledají optimální způsoby řízení a zajištění rizik. Proto byla zpracována analýza vývoje pojistného trhu se zaměřením na specifika zemědělského pojištění. Vzhledem k omezenému rozsahu diplomové práce je pojednáno o jednotlivých druzích pojištění vhodných pro zemědělské společnosti pouze v základních rysech. Naopak cílem této práce je zaměřením se na problematiku zemědělského pojištění, tj. pojištění hospodářských zvířat a zemědělských plodin.

V práci jsou zkoumány trendy v pojištění hospodářských zvířat a plodin, a vliv podpory formou dotací na sjednávání zemědělského pojištění. Informace jsou získány z provedeného dotazníkového šetření u vybraných zemědělských podniků, které sjednávají zemědělské pojištění. Získaná data poukazují na vývoj v oblasti pojištění zemědělských rizik.

2. Cíl práce a metodika

Hlavním cílem diplomové práce je za pomoci analýzy vybraných statistických dat zmapovat současný stav a možnosti trhu zemědělského pojištění v ČR, zejména s ohledem na změny situace v nabídce pojistných produktů pro pojištění hospodářských zvířat a plodin od roku 1990. Proto bude vytvořen přehled podílů pojistitelů na současném trhu zemědělského pojištění v ČR, včetně zhodnocení jejich pozice na současném trhu zemědělského pojištění. Dále budou komparovány produkty jednotlivých pojistitelů za účelem identifikace rozdílů mezi možnostmi na trhu.

Dílčím cílem je ověření vlivu poskytované státní podpory na sjednávání zemědělského pojištění. Dále ověření vlivu škodního průběhu, struktury pojišťovaných předmětů a rizik na využití konkrétních produktů zemědělského pojištění ze strany vybraných zemědělských podniků, které sjednávají pojištění plodin a zvířat. K ověření teoretických myšlenek bylo provedeno dotazníkové šetření u vybraných podniků.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V úvodu práce je zpracována literární rešerše pro teoretická východiska se zaměřením na základní pojmy jako je riziko, pojištění, pojistný trh a produkty vhodné pro pojištění zemědělského podniku. Zvláštní pozornost je věnována produktům neživotního pojištění vhodným pro zemědělské společnosti, zmapování historických souvislostí oboru s důrazem na vývoj od roku 1990. Byla provedena deskripce dosavadního vývoje podpory zemědělského pojištění od roku 2000 do současnosti a komparace s dalšími zeměmi v rámci EU. Odborné texty byly získány ve vědecké a veřejné knihovně města Plzně, z vlastních zdrojů či prostřednictvím internetu.

Praktická část práce je věnována komparaci jednotlivých produktů zemědělského pojištění na trhu v České republice, zejména z pohledu možnosti krytí předmětů pojištění, sjednávaných rizik a spoluúčastí. Zde hlavním výchozím zdrojem jsou pojistné podmínky jednotlivých pojistitelů.

Pomocí techniky dotazníkového šetření u vybraných zemědělských subjektů byly získány informace o chovaných hospodářských zvířatech, pěstovaných plodinách a škodách v minulých dvou letech. Zároveň je dotazníkovým šetřením ověřen vliv dotační politiky na využití zemědělského pojištění. Pro ověření teoretických myšlenek bude vyhodnoceno využití konkrétních nabídek pojistitelů pro vybrané podniky, které se

zabývají pěstováním zemědělských plodin a chovem zvířat. Vybrané podniky sjednávají dlouhodobě zemědělské pojištění. Je zde zkoumán vliv škodního průběhu, struktura pojišťovaných plodin a hospodářských zvířat, zvolený rozsah pojistného krytí na možnosti sjednání zemědělského pojištění dle předložených nabídek pojistitelů dostupných na trhu v ČR. Závěr práce se věnuje doporučení a zhodnocení optimálního postupu při sjednání pojistného krytí pro zemědělské podniky.

3. Teoretická část

3.1. Pojištění a pojistný trh

3.1.1. Pojem riziko, četnost

Riziko je míra nejistoty, která se dá změřit pomocí určité hodnoty pravděpodobnosti. Dle pojistného matematika W. R. Heilmanna „lze pomocí subjektivních pravděpodobností zobrazit každou situaci, při které se projevuje určitá dávka informační neúplnosti, ukazuje se, že stanovení hranice mezi rizikem a nejistotou není nutná.“ (Heilmann & Karten, 1988)

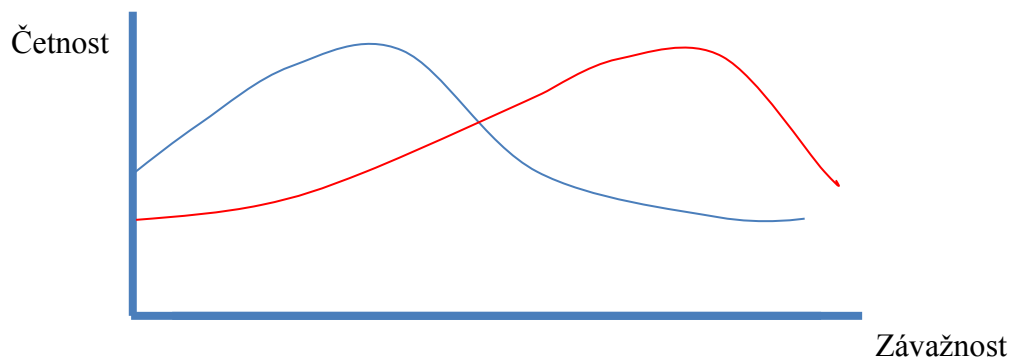
Snad poprvé byl naznačen zásadní rozdíl mezi pojmem riziko a nejistota v knize Franka H. Knighta „Risk, Uncertainty and Profit“, vydané již v roce 1921. Knight spojuje pojem riziko se situací, kdy lze určitému jevu přiřadit matematickou pravděpodobnost, což u nejistoty nelze. (Knight, 2006)

Podle povahy rizika lze rozlišit čisté riziko a záměrné, spekulativní riziko. Čisté riziko znamená výhradně záporné odchylky od cíle, kdy lze hovořit o tzv. čistém riziku a nebezpečí vzniku ztrát. Spekulativní riziko naopak přináší možnost kladného i záporného výsledku – jde např. o spekulace na burze, sázky apod. (Ducháčková, 2009)

Riziko je velmi úzce spojeno s pojištěním, kdy pojištění je spojeno s přenosem rizika na pojistitele. Rizika lze členit podle možné příčiny vzniku na rizika přírodní a na rizika vyvolaná lidským faktorem (rizika technická a rizika vyvolaná lidmi). Velikost rizika ovlivňuje četnost (častost výskytu) a závažnost (velikost škody), existují tyto možnosti:

- **nízká četnost a nízká závažnost rizika** – riziko se objevuje velmi zřídka a škody jsou malé;
- **vysoká četnost a nízká závažnost rizika** – dané riziko se objevuje velmi často a škody jsou malé;
- **nízká četnost a vysoká závažnost rizika** – dané riziko se objevuje velmi zřídka, nicméně vzniklé škody jsou vysoké;
- **vysoká četnost a vysoká závažnost rizika** – riziko se objevuje velmi často a realizace rizika přináší velké škody. (Ducháčková, 2009)

Schéma č. 1: Vztah mezi četností a závažností rizika

Zdroj: Ducháčková Eva, Principy pojištění a pojišťovnictví (Ducháčková, 2009)

Existují různé možnosti, jak se s rizikem vyrovnat. Může jít o krytí rizik prostřednictvím státu, které nastává při řešení škod velkého a hromadného charakteru – jako jsou škody vzniklé z živelních pohrom, např. při povodních či zemětřesení. Jinou možností je individuální krytí rizika, kdy je možno využít různých forem spoření. Zde je ale míra krytí rizika dána výší naspořených finančních prostředků. Další možností je sjednání **pojištění**, kdy je riziko přeneseno na specializovanou instituci – pojišťovnu. Hovoříme zde o kolektivní tvorbě rezervy, kdy ale krytí rizik není ohraničeno úsporami jednotlivých účastníků. (Ducháčková, 2009)

Rozhodnutí o vlastním krytí rizika je racionální pouze tehdy, pokud je samofinancování ztrát v kapacitních možnostech ekonomického subjektu v daném časové období levnější než přenesení rizika na pojišťovnu. Zároveň je třeba zvážit daňový dopad rozhodnutí. Pojištění se v těchto souvislostech jeví jako vhodný nástroj, kdy za relativně nízký a dopředu odhadnutelný obnos lze zabezpečit ekonomický subjekt proti dopadu předem neodhadnutelných škod. (Ducháčková & Daňhel, 2010)

Pojistné riziko je míra pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím. Pojistné riziko je vymezeno platným právním rámcem, pojišťovna je ochotna jej přijmout a je sjednána určitá vymezená časová platnost pojištění. Podle místní praxe jednotlivých zemí je rozsah, místo, předmět a podmínky pojištění vymezen v pojistné smlouvě, všeobecných pojistných podmínkách, doplňkových pojistných podmínkách a smluvních ujednáních. Pojistná smlouva (pojistka) je obvykle sjednána v písemné formě.

Pojišťovnictví patří mezi finanční služby a má zajistit pojistnou ochranu ekonomického subjektu, přispět k fungování ekonomiky státu a konkurovat bankovnímu sektoru či s ním spolupracovat. (Cipra, 1999)

3. 1. 2. Věcné a pojistně-technické hledisko členění pojištění

Pojišťovny nabízené produkty z hlediska věcného vymezení a kalkulačního hlediska jsou členěna na škodová a obnosová pojištění.

Pro **škodová pojištění** platí, že existuje bezprostřední vztah mezi výší vzniklé škody a výší pojistného plnění. Tato konstrukce pojištění se obvykle využívá pro pojištění majetku a při odpovědnostních škodách na majetku.

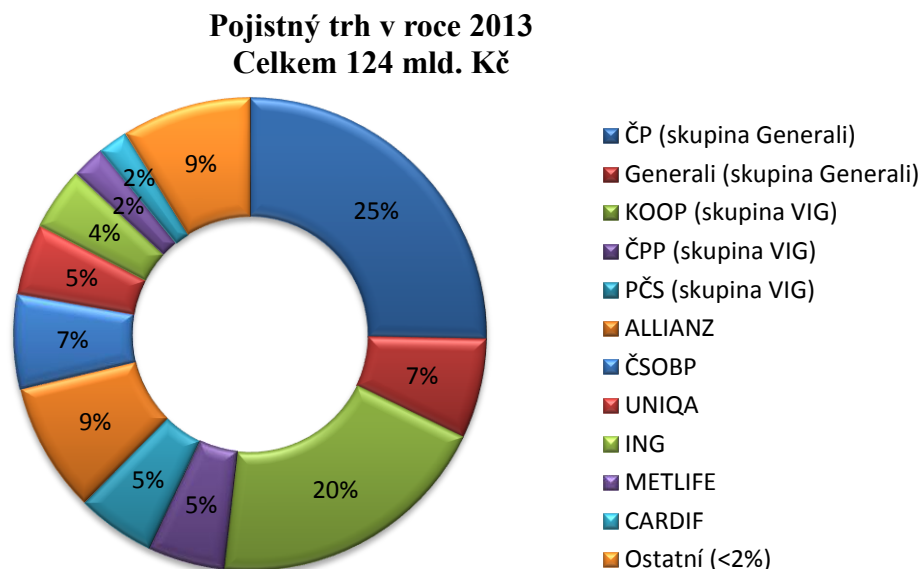
Pojištění obnosová mohou být také nazývána sumová nebo pojištění na pojistnou částku. Jde o koncepci pojištění, kdy je sjednán určitý peněžní obnos (suma) pro případ, že se stane pojistná událost. Nejčastěji se využívá v úrazovém a životním pojištění a částečně při újmách na zdraví a odpovědnosti za škody. (Ducháčková & Daňhel, 2010)

3. 1. 3. Pojistný trh a pojistně-matematické modely

Nabídka a poptávka v oblasti přenášení rizika pojištěním se uskutečňuje na pojistném trhu. Pojistný trh má přibližně shodné rysy jako ostatní trhy – jde o místo střetu nabídky a poptávky. Rozdílem je, že na pojistném trhu v některých případech do tohoto procesu vstupují pojišťovací zprostředkovatelé jako pojišťovací makléři, pojišťovací agenti či poradci. (Ducháčková & Daňhel, 2012)

V roce 2013 pokračuje dlouhodobá koncentrace pojistného trhu. Je to patrné z grafu č. 1. Dvě nejvýznamnější skupiny na pojistném trhu v České republice – Generali a VIG, dosahují podílu ve výši 62%. Pokračovala stagnace pojistného trhu, což dokazuje fakt, že tempo růstu u životního pojištění se snížilo a dosahuje už jen 0,4% a neživotní pojištění sice opustilo po čtyřech letech záporné hodnoty, ale stagnuje. Zároveň došlo k výraznému zmírnění propadu trhu u povinného ručení, které ze záporných – 5% v roce 2012, zpomalilo na -1 % v roce 2013.

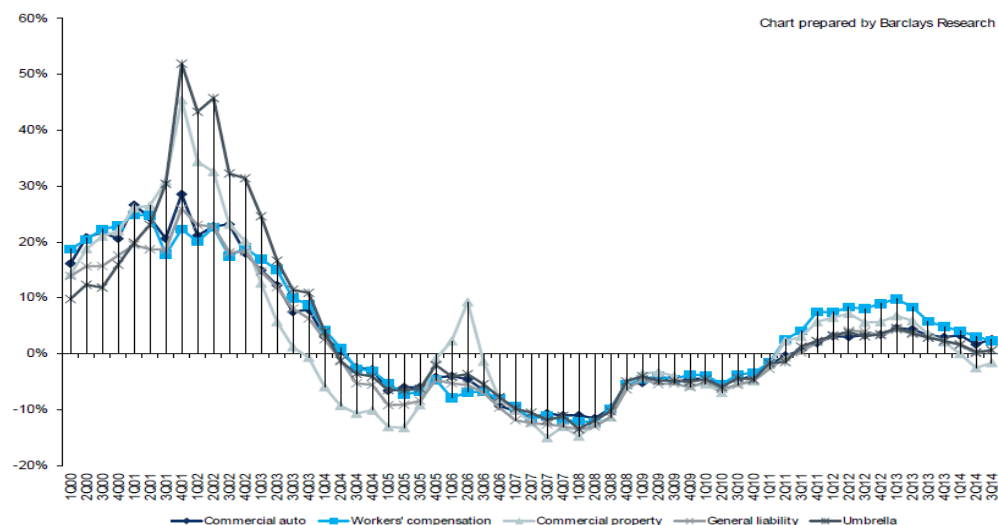
Graf č. 1: Pojistný kmen ČR v roce 2013

Zdroj: Vlastní zpracování z webových stránek České asociace pojišťoven. [on line]. [cit.dne 30. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje>

Na zahraničních trzích v roce 2014 sazby pojistného klesají, z toho lze predikovat i očekávání pro rok 2015, kdy velmi pravděpodobně bude pokračovat tlak na snižování sazeb pojistného v oblasti podnikatelského pojištění. Naopak v oblasti pojištění vozidel (pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel a havarijní pojištění) zřejmě dojde k růstu průměrné ceny, stejně tak pravděpodobně dojde k růstu sazeb u odpovědnosti za újmu a profesních odpovědností. (ČAP, 2014)

Graf č. 2: Vývoj sazeb pojistného na světových trzích

Zdroj: The Council of Insurance Agents & Brokers

Pro obor pojišťovnictví je nezpochybnitelná úloha pojistné matematiky, kdy dochází k tvorbě a studiu pojistně-matematických modelů. Konstrukce modelu slouží pro možnost odvození určitých numerických závěrů pro stanovení vývoje pojistného kmene zejména u pojištění osob. (Cipra, 1994)

3. 1. 4. Klasifikace pojištění

Pojištění z právního hlediska lze rozdělit na pojištění **dobrovolné**, které se sjednává na základě dobrovolného rozhodnutí klienta na komerční bázi formou uzavření pojistné smlouvy a na pojištění **povinné**.

Povinné pojištění je buď **povinně smluvní** nebo **zákonné**. Povinně smluvní pojištění, zde je stanovena právním předpisem povinnost pojištění sjednat znovu formou uzavření pojistné smlouvy – lze u vybraného pojistitele na komerční bázi. Zákonné pojištění je povinnost vyplývající ze zákona pojištění sjednat, přičemž se nesjednává pojistná smlouva – jde např. o zákonné pojištění zaměstnanců za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání. (Cipra, 1999)

Dále lze klasifikovat pojištění **podle pojistných odvětví**, která vytváří samostatné skupiny pojištění. Lze je dělit podle:

1. způsobu tvorby technických rezerv na

- neživotní (riziková) – např. úraz, živelní škoda, odpovědnost, odcizení;
- životní (rezervotvorná) – kryjící životní rizika, jako je riziko úmrtí či riziko dožití;

2. podle předmětu pojištění,

- pojištění majetku,
- pojištění odpovědnosti za škodu,
- pojištění osob.

Pro **riziková pojištění** je charakteristické, že platí podmíněná návratnost finančních prostředků, podmíněná vznikem pojistné události. Pojistitel neví, zda nastane či nenastane pojistná událost a zda tedy bude z jeho strany vyplaceno pojistné plnění¹ a v jaké výši. Jestliže k pojistné události nedojde, tak pojistitel neposkytne pojistné plnění. Mezi riziková

¹ **Pojistné plnění** – pojistitel poskytne pojištěnému při vzniku pojistné události částku náhrady; výše pojistného plnění se odvozuje od pojistné částky.

pojištění patří například pojištění majetku či pojištění odpovědnosti za škodu. (Ducháčková, 2009)

Rezervotvorná pojištění jsou specifická tím, že vytvářejí technické rezervy na výplaty pojistných plnění v budoucnosti. Důvodem jejich tvorby je jistota, že pojistná událost v budoucnu určitě vznikne a bude poskytnuto pojistné plnění. (Ducháčková, 2009)

Podle předmětu pojištění dělíme na pojištění majetku, pojištění odpovědnosti za škodu a pojištění osob. Pojištění majetku se zabývá pojištěním rizik, která mohou nastat na majetku fyzických nebo právnických osob. Rizika se mohou týkat přímých věcných škod – např. jako je živelní pojištění majetku, či rizik, v jejichž důsledku dojde k finančním ztrátám – jako jsou například ztráty vzniklé z doby trvání přerušování provozu.

3. 2. Pojištění zemědělských společností

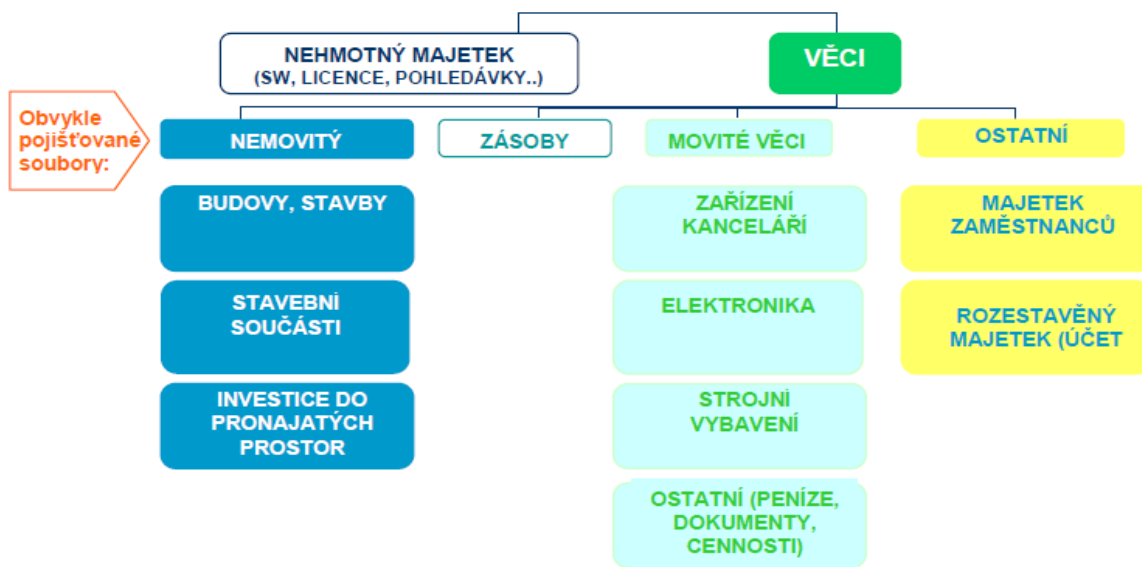
3. 2. 1. Neživotní pojištění

Jedna z významných osobností českého pojišťovnictví doc. Jaroslav Daňhel ve své knize Kapitoly z pojistné teorie uvádí: „*Podstata pojištění, ochrana proti finančním důsledkům nahodilosti, se v nekrystaličtější podobě projevuje v konstrukci neživotních, zejména klasických majetkových pojištění, ve kterých se odškodňuje nahodilé poškození nebo zničení věci, patřící pojištěnému.*“ (Daňhel, 2002) Je pravdou, že na pojištění majetku, například v případě poškození živelní škodou si lze nejlépe představit prapůvodní podstatu pojištění. Stále rostoucí význam mají i pojištění přímých finančních škod, či finančních škod následných. Zde lze jmenovat pojištění odpovědnosti za újmu, což je novinkou podle Zákona č. 89/2012 Sb. (nový občanský zákoník) a rozšiřuje původní pojištění odpovědnosti za škody, které jsme znali před datem 1. 1. 2014, tedy před nabytím účinnosti zmíněného zákona.

3. 2. 2. Pojištění majetku

Pojištění majetku je možno dle předchozích kapitol zařadit mezi komerční dobrovolně sjednávaná pojištění. Pojištění je neživotní a rizikové. Je jedním ze základů kvalitního pojistného programu pro pojištění zemědělských společností.

Schéma č. 2: Členění majetku podle druhu

Zdroj: Interní materiály RENOMIA

Příčiny vzniku škod na majetku jsou časté a různé. Pojištění se vždy sjednává pro události nahodilé a nepředvídatelné. Pojistitelé ve svých pojistných podmínkách přesně specifikují příčiny škody, na které se má vztahovat pojistné krytí – pojištěná nebezpečí, a pro zabránění pochybám nebo nedorozuměním, stanovují také události, které pojištěny nejsou, tzn., jsou vyloučeny z pojistného krytí. (Pojistné podmínky pojistitelů, 2014)

Některé škody jsou „nepojistitelné“, protože jejich příčina má spekulativní charakter nebo jejich důsledek je finančně nevyčísitelný. Jsou to například škody, které vznikají v důsledku ekonomického, politického, sociálního vývoje či z důvodu technologických změn.

Pojištění majetku zahrnuje krytí pojistitelných rizik, jejichž vznikem dochází ke škodám na majetku, který je předmětem pojištění.

Jde o rizika, při jejichž realizaci dochází ke vzniku přímých věcných škod, jsou to:

- **živelní rizika** – představují širokou skupinu rizik, jde o rizika přímých škod na majetku způsobených živelní událostí (např. požár, výbuch, úder blesku, pád pilotovaného letící tělesa, krupobití, sesuv půdy nebo zřícení lavin a řada dalších);
- **vodovodní škody** – mají podobný charakter jako živelní rizika, jde o škody způsobené vodou vytékající z vodovodních zařízení;

- **havárie dopravního prostředku** – jde o vznik škody na dopravních prostředcích a na nákladu přepravovaném dopravními prostředky v souvislosti s nárazem nebo střetem dopravního prostředku;
- **odcizení nebo vandalismus** – vznik těchto škod je spojen se zásahem třetí osoby, bývají kryta v šíři stanovené v pojistné smlouvě a pojistných podmínkách daného pojistitele; obvykle jako podmínka plnění je uvedeno překonání stanovené určité překážky (zabezpečení majetku) či může být podmínkou zjištění pachatele;
- **technická rizika** – jde o rizika vzniku škod v souvislosti s havárií či poruchou strojního zařízení v důsledku vnitřní vady materiálu, neodborného zacházení obsluhy, chybné technologie, zkratu elektrického proudu apod.), dále o stavební či montážní rizika, či rizika vzniku škod na elektronických zařízeních. (Ducháčková, 2009)

Dále jde o rizika, při jejichž realizaci dojde ke vzniku finančních ztrát:

- **rizika přerušení provozu** – to jsou rizika škod, které vzniknou v důsledku na přerušení provozu či výroby v důsledku živelní události, havárie, strojní škody, výpadku dodávky elektrické energie apod.
- **úvěrová rizika** – jsou rizika škod, která vznikají v souvislosti s neplacením úvěru. K tomu může dojít z příčiny platební neschopnosti dlužníka, z platební nevůle či dlužník v důsledku vnějších podmínek není schopen zaplatit (např. embargo).

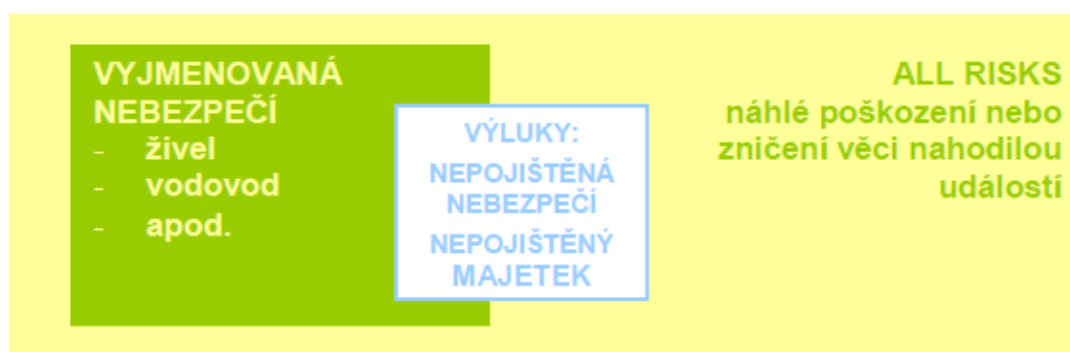
Rozsah krytých nebezpečí v pojištění majetku vyplývá z technických možností konstrukce pojištění a může být sjednán v rozsahu:

- pro krytí **jednotlivého vyjmenovaného rizika** – např. vichřice;
- pro krytí několika vyjmenovaných nebezpečí, sdružená pojištění – např. v rozsahu **FLEXA** - z anglické zkratky: **F**ire (požár), **L**ightning (blesk), **E**Xplosion (výbuch) a **A**ircraft (pád letadla) Pokud je pojistná smlouva uzavřena na bázi vyjmenovaných nebezpečí, pak škoda způsobená jiným nebezpečím, než je vyjmenované a vymezené v pojistné smlouvě, není pojištěna a pojištěný neoddrží za takovou škodu pojistné plnění, i když věc jako taková je předmětem pojištění a je uvedena v pojistné smlouvě;
- pojištění **ALL RISKS** – pojištění proti všem rizikům, kromě přesně vyjmenovaných rizik, na která jsou uplatněny výluky. Podstatou je obtížnost při stanovení všech

nebezpečí, která ohrožují podnik, proto se v praxi často používá opačný přístup, kdy jsou pojištěna veškerá nebezpečí, vyjma výluk explicitně uvedených v pojistné smlouvě a pojistných podmínkách či smluvních ujednání.

Pojistná smlouva je potom uzavřena na bázi ALL RISKS. Jedná se tedy o přístup, kdy pojistná smlouva definuje to, „co není pojištěno“. Nad tímto principem, ale pořád platí obecný princip pojištění, který vyžaduje, aby nebezpečí bylo nahodilé a nepředvídané. (Ducháčková, 2009)

Schéma č. 3: Grafické porovnání principů pojištění

Zdroj: Interní materiály RENOMIA

Pro pojištění majetku je možné využití různých konstrukcí pojištění. Lze sjednat pojištění majetku na:

- **novou hodnotu** – tzn., že v případě škody, pojištěný obdrží výplatu pojistného plnění ve výši, která nahrazuje pořizovací cenu nového předmětu a umožní obnovu majetku nebo uhradí cenu opravy, díky které je majetek uveden do původního stavu;
- **časovou hodnotu** – tzn., že v případě pojistné události je pojištěnému vyplaceno pojistné plnění ve výši odpovídající hodnotě pojištěné věci těsně před pojistnou událostí se zohledněním opotřebení majetku;
- kombinace pojištění na **časovou a novou hodnotu** – v praxi se běžně využívá např. krytí parciálních škod v nové hodnotě a při celkové škodě je plněno na úrovni časové ceny; (Ducháčková, 2009)
- **jinou hodnotu** – stanovenou na základě dohody pojištěného a pojistitele např. na základě ocenění znalcem, dle účetnictví apod. Je nutno v textu smlouvy ujednat způsob plnění při dílčích škodách a při škodě totální.

Pojištění majetku je možné rozdělit na několik skupin pojistných produktů z hlediska zaměření na pojištění majetku obyvatelstva (např. rodinné domy, byty, domácnosti), pojištění průmyslových a podnikatelských rizik a pojištění zemědělských rizik.

3. 2. 3. Pojištění přerušení provozu

Pojištění přerušení provozu podnikatelské subjekty sjednávají pro případ finančních ztrát způsobených přerušením či omezením provozu v důsledku věcné škody.

Věcná škoda je obvykle definována jako škoda, která je pojištěna některým z majtkových pojištění (např. živelní pojištění, strojní pojištění). Rozsah pojištěných nebezpečí pro pojištění přerušení provozu tak většinou úzce navazuje na pojištěná nebezpečí pro pojištění majetku, na které je přerušení provozu navázáno. Tímto způsobem je pojištění přerušení provozu spojeno s pojištěním hmotných škod a je prakticky nemožné sjednat pojištění přerušení provozu samostatně bez pojištění hmotné škody nebo sjednat tato pojištění u jiných pojistitelů.

Pojištění pro případ přerušení provozu je pojištěním škodovým (tj. pojištěním, jehož účelem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události).

Výše škody se většinou odvíjí od výše realizované ztráty provozního zisku a pojištěných fixních nákladů, které i v případě přerušení provozu musí být hrazeny. Tyto hodnoty jsou výchozími pro stanovení pojistné částky.

Může nastat mnoho příčin přerušení provozu, např. živelní škoda na majetku, chřipková epidemie (vyřadí až na několik dní z provozu pracovní sílu), nebo pozdní dodávka surovin.

Cílem pojištění pro případ přerušení provozu jsou však pouze taková omezení výroby, ke kterým došlo v důsledku majtkové škody. Toto pojištění má společnosti nahradit takovou hodnotu, která by byla realizována v případě, kdyby ke škodě na majetku nedošlo. Aby rozsah pojistného krytí splňoval potřeby a požadavky společnosti, je vždy nutné provést analýzu rizika. Ta by měla zahrnout hlavní faktory, které mají na riziko přerušení/ omezení provozu vliv.

Výsledky analýzy jsou potom určující pro stanovení základních parametrů pojištění, jako jsou pojistná částka², doba ručení a limit plnění. Jedná se zejména o následující skutečnosti:

- strukturu příjmů souvisejících s provozováním vlastních činností společnosti včetně rozložení na jednotlivé zdroje,
- ekonomickou efektivnost a vytížení jednotlivých zdrojů,
- rezervy v rámci vlastních zdrojů i na jiných místech pojištění (možnosti náhrady při výpadku) a jejich závislost na ročním období,
- možnost náhrady výpadku výroby z externích zdrojů,
- technické faktory (doba potřebná pro obnovu, dostupnost náhradních dílů, havarijní plány, programy údržby),
- závislost na dodavatelích (např. energie, klíčové suroviny, klíčové komponenty technologií apod.), či na klíčových odběratelích.

3. 2. 4. Pojištění proti odcizení, vandalismu

Tímto druhem pojištění je chráněn majetek zemědělské společnosti pro případ odcizení, poškození či zničení jednáním pachatele, které směřovalo ke krádeži vloupáním nebo k loupežnému přepadení. Obvykle se rozsah pojištění vymezuje pro případy:

- odcizení vloupáním,
- loupež v rámci budovy nebo pozemku,
- loupež při přepravě,
- vandalismus v souvislosti s vloupáním.

Pojištění je možné rozšířit o další rizika, jako je vandalismus zjištěným a vandalismus nezjištěným pachatelem, či o pojištění krádeže prosté. (Ducháčková, 2009)

² **Pojistná částka** – částka dohodnutá v pojistné smlouvě. Jde o částku, ze které se stanoví výše pojistného plnění v případně pojistné události. Pojistná částka nemůže být vyšší než pojistná hodnota.

3. 2. 5. Pojištění pohledávek

Obsahem pojištění pohledávek je krytí finančních ztrát v případě nesplacení pohledávek za dodané zboží odběratelům z důvodu platební neschopnosti či platební nevěle. Vyjma pojištění pohledávek se pro možnost krytí úvěrových rizik používají i bankovní produkty, jako je např. forfaiting, factoring či další nástroje. Úvěrová rizika lze rozdělit na komerční úvěrová rizika a politická (teritoriální) rizika. (Ducháčková, 2009)

3. 2. 6. Pojištění odpovědnosti za újmu

Snaha o pojištění za vznik škody/ za újmu vyplývá o snahu s krytím rizik, které může zemědělská společnost způsobit svojí činností jinému. (Ducháčková, 2009)

Pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozní činností (obecné odpovědnosti) by mělo být samozřejmou součástí pojistného krytí každého podnikatelského subjektu, ať už osoby právnické či fyzické, a jako takové patří k základním pojistným produktům nabízeným naprostou většinou pojistitelů na tuzemském pojistném trhu.

U některých bývá označováno jako „pojištění odpovědnosti podnikatelů“, aby bylo zřejmé jeho odlišení od „pojištění odpovědnosti občanů“, tedy fyzických osob nepodnikajících, které se z právního hlediska řídí jinými podmínkami (základním rozdílem je skutečnost, že v běžném občanském životě je odpovědnost za způsobenou škodu odpovědností subjektivní, tedy za zavinění, zatímco v případě podnikání jde o odpovědnost objektivní, bez ohledu na zavinění odpovědného subjektu).

Pojištění odpovědnosti za škodu se obvykle vztahuje na škodu způsobenou:

- pojištěným (pojistníkem);
- oprávněným zástupcem pojištěného (pojistníka) a
- osobami ověřenými z titulu své funkce vedením pojištěného provozu nebo dozorem nad ním;
- zaměstnanci pojištěného (pojistníka) při plnění pracovních úkolů. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že za škodu způsobenou zaměstnancem či jinou osobou použitou podnikatelem při splnění jeho závazků třetí osobě odpovídá vždy zaměstnavatel, resp. podnikatel, který pak může uplatnit následný regresní nárok. (Ducháčková & Daňhel, 2012)

Pojistné plnění v rámci odpovědnostního pojištění obvykle zahrnuje:

- náhradu škody na zdraví a věcech, finanční ztráty,
- náklady na obhajobu pojištěného v souvislosti se škodou, kterou má pojišťovna hradit,
- náklady na soudní řízení o náhradě škody, pokud je nutné ke zjištění, zda odpovídá pojištěný. (Ducháčková, 2009)

Vzhledem k zastaralosti některých právních předpisů začaly již v roce 1990 práce na rekonstrukci občanského zákoníku a souvisejících předpisů. Nejprve proběhly 2 neúspěšné pokusy a v roce 2001 začala práce na znění nového občanského zákoníku a souvisejících předpisů.

Cílem dle důvodové zprávy je:

- vytvořit zákoník konvenční vůči standardním úpravám kontinentální Evropy s respektem k tradici středoevropského myšlení;
- kategorický rozchod s právními tradicemi totalitarismu – diskontinuita vůči „socialistickým“ občanským zákoníkům z let 1950 a 1964;
- docílit integrující funkce občanského zákoníku;
- změna myšlenkového ukotvení od materialismu k respektu k osobnosti člověka jako svobodného individua způsobilého žít podle svého a rozhodovat o svých soukromých záležitostech samostatně.

Dne 1. 1. 2014, jako výsledek rekonstrukčních prací, nabyl účinnosti nový občanský zákoník, který byl vyhlášen ve Sbírce zákonů pod č. 89/2012 Sb. Nový občanský zákoník je základním předpisem tzv. rekonstrukce soukromého práva.

Zároveň byl přijat i zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, který upravuje právo obchodních společností a družstev, a dále zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. Na tyto základní normy rekonstrukce soukromého práva navazují rozsáhlé doprovodné legislativní změny.

Rekonstrukce soukromého práva zásadním způsobem zasahuje celý právní řád v České republice a má mnoho dopadů do občanského života i běžné podnikatelské praxe. Nový občanský zákoník přináší řadu podstatných změn, ať již v podobě nově definovaných základních principů soukromého práva, přičemž řadu novinek lze spatřovat rovněž v

oblasti práva smluvního, dědictví, rodinného práva či v oblasti právní úpravy náhrady škody.

V důsledku přijetí tohoto kodexu došlo současně k podstatným změnám v pojištění, jelikož nový občanský zákoník obsahuje ucelenou právní úpravu pojistné smlouvy. Změny doznají mimo jiné i daňové předpisy.

Díky účinnosti nového občanského zákoníku dochází také k řadě novinek v oblasti nároků na náhradu újmy, na rozdíl od legislativy platné do konce roku 2013.

Tabulka č. 1: Přehled nových nároků na náhradu újmy dle zákona č. 89/2012 Sb.

TYP ÚJMY	NÁROK	POPIS NÁROKU
škoda na věci	- cena zvláštní oblíbenosti (§2969 odst. 2)	- druh náhrady nemajetkové újmy - hradí se v případě poškození ze svévolie nebo škodolibosti
	- náhrada osobního neštěstí (§2971)	- druh náhrady nemajetkové újmy - hradí se v pouze v případě (i) zvláštních okolností, jako je hrubá nedbalost škůdce, touha ničit, ublížit, zvláště zavrženíhodná pohnutka a (ii) nelze-li odčinit jinak
ublížení na zdraví	- náhrada duševních útrap (§2956)	- náhrada předpokládaná obecným ustanovením v případě nemajetkové újmy
	- náhrada bezplatných prací (§2965)	- náhrada peněžitém důchodem (pokud poškozený konal pro jiného práce v jeho domácnosti nebo závodu)
	- náhrada osobního neštěstí (§2971)	- druh náhrady nemajetkové újmy - hradí se v pouze v případě (i) zvláštních okolností (hrubá nedbalost škůdce, touha ničit, ublížit, zvláště zavrženíhodná pohnutka) a (ii) nelze-li jej odčinit jinak
zvláště závažné ublížení na zdraví	- peněžité náhrady za duševní útrapy: - manžel, rodič, dítěti - jiné osobě blízké (bez ohledu na to, zda žije ve společné domácnosti) (§2959)	- nový druh náhrady (doposud byly jednorázové náhrady v případě usmrcení) - rozsah náhrady závisí na uvážení soudu - nelze-li určit rozsah náhrady, bude určena podle „zásad slušnosti“ - rozšíření okruhu poškozených (osoba blízká bez podmínky soužití ve společné domácnosti s poškozeným)

Zdroj: Vlastní zpracování podle zákona č. 89/2012 Sb.

Přehled nových nároků na náhradu újmy dle zákona č. 89/2012 Sb. (pokračování)

TYP ÚJMY	NÁROK	POPIS NÁROKU
usmrcení	- náhrada bezplatných prací (§2965)	- náhrada peněžitým důchodem (pokud zemřelý poškozený konal pro jiného práce v jeho domácnosti nebo závodu)
	- náhrada osobního neštěstí (§2971)	- druh náhrady nemajetkové újmy - hradí se v pouze v případě (i) zvláštních okolností (hrubá nedbalost škůdce, touha ničít, ublížit, zvlášť zavrženíhodná pohnutka) a (ii) nelze-li odčinit jinak
poranění zvířete	- náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s péčí o zdraví poraněného zvířete (§2970)	- měřítkem účelnosti je chování rozumného chovatele v postavení poškozeného a zvláštní vlastnosti zvířete - lze požadovat i přiměřenou zálohu
narušení dovolené	- újma za narušení dovolené - (§2543)	- druh nemajetkové újmy - hrazení v případě, kdy je zájezd zcela zmařen nebo podstatně zkrácen (netýká se mimořádných událostí) - výše podle míry porušení smluvních podmínek ze strany cestovní kanceláře, okolností zájezdu (cena, účel či osobní význam pro rekreaanta)

Zdroj: Vlastní zpracování podle zákona č. 89/2012 Sb.

3. 2. 7. Pojištění vozidel

Pojištění vozidel lze v České republice obvykle sjednat v rozsahu pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel, havarijní pojištění a GAP.

3. 2. 7. 1. Odpovědnost za újmy způsobené provozem motorových vozidel

Pojištění odpovědnosti za újmu/ škody způsobené provozem vozidel (někdy nepřesně nazýváno „povinné ručení“) je zákonnou povinností vlastníka vozidla s technickým průkazem a registrační značnou. Bez sjednání tohoto pojištění se vozidlo nesmí užívat pro jízdu na veřejných komunikacích. Sjednáváno je jako povinně smluvní.

Tzn., že vlastník vozidla může sjednat pojištění dle vlastního výběru u některého z pojistitelů, který obdržel licenci k provozování tohoto druhu pojištění. (Jak se pojistit, 2014)

Důvodem je, že ochrana poškozených před důsledky dopravních nehod je považována za společensky závažnou. Pojištěnému vzniká právo na základě tohoto pojištění, aby pojistitel odškodnil poškozené, kterým vznikla škoda v souvislosti s provozem motorového vozidla.

Škody, které mohou být tímto druhem hrazeny, jsou:

- škody usmrcením nebo škody vzniklé na zdraví;
- škody, vzniklé poškozením, zničením nebo ztrátou věci;
- škody, které mají povahu ušlého zisku;
- účelně vynaložené náklady s právním zastoupením.

Tímto pojištěním naopak nejsou kryty škody, které utrpěl řidič vozidla, majetkové škody, které způsobí svým příbuzným a škody způsobené na vozidle, které je předmětem pojištění. (Ducháčková, 2009)

Pojistitelé dnes možnosti rozšiřují o krytí dalších rizik, jako je např. střet se zvěří, úrazové pojištění, asistenční služby – odtah po dopravní nehodě, či vyřízení škody s cizí pojišťovnou.

Minimální limity pojistného plnění, které jsou stanoveny zákonem č. 168/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel, jsou 35 mil. Kč na každého zraněného nebo usmrceného a 35 mil. Kč pro majetkovou škodu pro všechny poškozené. Díky rostoucímu právnímu povědomí a změně legislativy (zejména vstup do účinnosti zákona č. 89/2014, občanský zákoník) bývá však doporučováno sjednání limitů vyšších. V současné době lze sjednat i limity ve výši 150 mil. Kč/ 150 mil. Kč.

V rámci limitu pro majetkovou škodu jsou hrazeny náklady zásahu Hasičského záchranného sboru České republiky a jednotky sborů dobrovolných hasičů obce, v případě, že se jedná o zásah v souvislosti se škodou. (Zákon č. 168/1999 Sb., 2014)

3. 2. 7. 2. Havarijní pojištění

Na rozdíl od „povinného ručení“ jsou havarijním pojištěním kryty škody vzniklé na vlastním automobilu. Pojištění je možné sjednat pro všechny kategorie vozidel – osobní vozidla, nákladní vozidla, autobusy, motocykly, tahače, návěsy a řadu dalších, které mají platný technický průkaz.

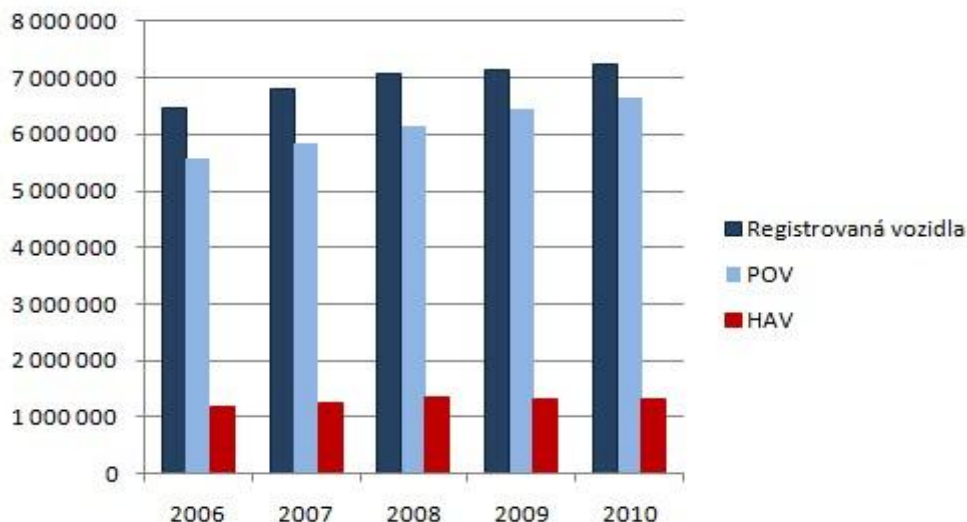
Jde o druh pojištění, který je koncipován jako smluvní, záleží vždy na zájmu majitele vozidla. Zda se rozhodne pojištění sjednat či nikoliv. Zároveň si majitel vozidla určuje rozsah pojistného krytí a volí si z možností připojištění. Standardně majitelé vozidel mohou volit z těchto pojistitelných rizik:

- havárie – pro ochranu před škodami způsobenými dopravní nehodou, obvykle je možno sjednat s územním rozsahem Česká republika či území Evropy;
- živelní pojištění – ochrana před hrozícími živelními riziky (např. požár, výbuch, povodeň, záplava, krupobití, vichřice...);
- krádež – pojištění se sjednává se zohledněním zabezpečení vozidla, jde o nákladnější pojištění, dle statistik je v Česku denně odcizeno v průměru kolem 65 vozidel, riziko odcizení je vyšší ve větších městech a některých příhraničních oblastech;
- vandalismus – pro možnost ochrany před poškozením či zničením vozidla, které je zaparkováno, či bylo poškozeno při pokusu o jeho odcizení. Pro případ škody z titulu odcizení či vandalismu je potřeba zajistit přivolání Policie ČR a sepsání policejního protokolu o škodě.

Různí pojistitelé nabízejí různé možnosti kombinací rizik, nejvýhodnější jsou komplexní ochranné balíčky na principu „ALL RISKS“ pojištění.

Zároveň je podnikatelským subjektům i soukromým osobám doporučováno sjednat vhodná připojištění – dle konkrétní nabídky zvoleného pojistitele. Jedná se např. o úrazové pojištění přepravovaných osob, pojištění zavazadel, připojištění skel na vozidle, pojištění zapůjčení náhradního vozidla, připojištění střetu se zvěří, pojištění právní ochrany, asistenční služby. (Jak se pojistit, 2014)

Graf č. 3: Registrovaná vozidla – podíl sjednaného pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a sjednaného havarijního pojištění v ČR

Zdroj: Webové stránky ČAP „Jak se pojistit“ [on line]. [cit.dne 7. 5. 2014]. Dostupné z: <http://pojistiauto.jaksepojistit.cz/fakta-o-pojisteni-vozidel>

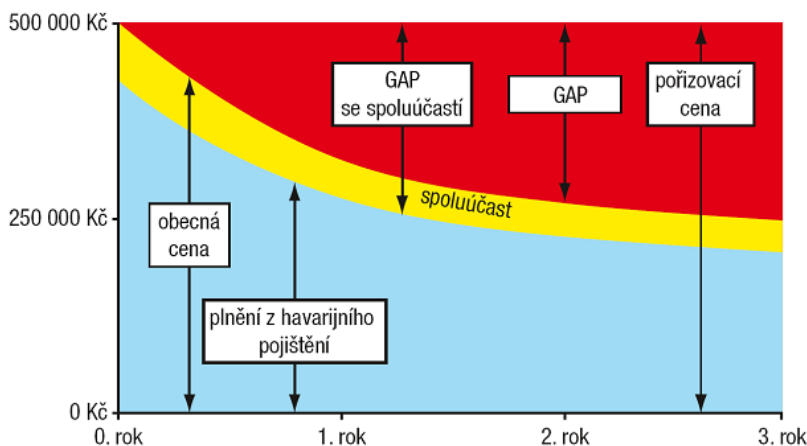
3. 2. 7. 3. GAP – pojištění pořizovací ceny vozidla

Pojištění GAP chrání majitele proti ztrátě hodnoty vozidla, která klesá s každým ujetým kilometrem. V případě odcizení nebo zničení vozidla zajišťuje toto pojištění dostatek prostředků na pořízení nového vozidla.

Co obvykle kryje pojištění GAP?

- úhradu rozdílu mezi pořizovací cenou a obecnou (tržní) cenou vozidla;
- úhradu spoluúčasti z havarijního pojištění.

Schéma č. 4: Modelový příklad přínosu pojištění GAP

Zdroj: Interní materiály (Interní materiály, 2014)

Při sjednání havarijního pojištění při škodě dojde k plnění ve výši obecné ceny vozidla snížené o spoluúčast. Horní hranicí pojistného plnění z havarijního pojištění je obecná (tržní) cena vozidla v době pojistné události. Úměrně se stářím a poklesem ceny vozidla tedy klesá i pojistné plnění z havarijního pojištění, které se navíc snižuje o zvolenou spoluúčast (obvykle 5% nebo 10% z pojistného plnění).

Tržní cena vozidla, nazývána též jako obvyklá nebo obecná cena, klesá se stářím vozidla a její pokles je nejvýraznější u továrně nových vozidel. V prvních třech letech od uvedení do provozu klesá hodnota vozidla obvykle pod 50% jeho pořizovací ceny. Pojištění GAP je velmi vhodným doplňkem při pořízení vozidla formou leasingu či úvěru s nízkou či nulovou akontací. V případě totální škody nebo odcizení vozidla nemusí pojistné plnění z havarijního pojištění plně pokrýt dluh nájemce vůči leasingové společnosti či bance. Pojištění GAP nájemce před touto možností ochrání. (Interní materiály, 2014)

Možnosti sjednání pojištění jsou buď samostatnou pojistnou smlouvou, nezávisle na havarijním pojištění (GAP a havarijní pojištění u dvou různých pojišťoven), a nebo může být pojištění GAP i havarijní pojištění sjednáno v jedné pojistné smlouvě (GAP i havarijní pojištění u jedné pojišťovny).

Pojištěná rizika

- Krádež: vozidlo je odcizeno a do 30 kalendářních dnů od události není nalezeno;
- Havárie a živel: škoda na vozidle je řešena z havarijního pojištění jako totální škoda (náklady na opravu vozidla, se blíží nebo přesáhnou obecnou cenu vozidla).

Pojištění GAP je nabízeno v několika variantách a modifikacích. Lze jej obvykle sjednat na dobu 3 až 5 let a je vhodné pouze pro vozidla do stáří maximálně do 6ti let.

3. 2. 8. Pojištění zemědělských rizik

Pro pojišťování zemědělských společností se vedle obvyklých druhů pojištění pro podnikatelské subjekty, sjednává krytí pro specifická rizika spojená s jejich činnostmi – pěstování plodin a chov hospodářských zvířat. Pro zemědělské společnosti, podnikatele a drobné chovatele dle zaměření jejich činnosti představují největší riziko nákazy v chovech a hromadné úhyny hospodářských zvířat nebo dopady spojené s nepříznivými změnami počasí, které způsobují poškození plodin.

Vlastníky lesů mohou významně ohrozit škody vzniklé lesní požáry. Pojištění se proto sjednává pro lesní dřevinné porosty. Pojištění obvykle sjednávají vlastníci lesních porostů nacházejících se na území ČR, či osoby, které lesní porost převzaly na základě smlouvy či dohody za účelem užívání či provedení uvedené práce. Nebezpečí, proti kterým lze lesní porost pojistit, jsou požár a vichřice.

Za klíčové považuji pro účely této práce produkty pojištění hospodářských zvířat a zemědělských plodin. Tyto pro zemědělské společnosti zásadní produkty jsou popsány detailně v další části diplomové práce.

3. 3. Historie a současnost pojištění a pojišťovnictví

3. 3. 1. Počátky světového pojišťovnictví

Každý ekonomický subjekt je ohrožen náhlými a nahodilými událostmi, které obvykle nemá příležitost dopředu ovlivnit. Má dvě možnosti, jak se s těmito událostmi finančně vyrovnat. Může je buď krýt ze svých vlastních zdrojů, nebo může využít pojištění formou přenosu rizika na specializovanou instituci. (Ducháčková, 2009)

Prvopočátky pojištění a pojišťovnictví ve světě jsou datovány již do starověku, kdy byly u pozůstatků starověkých kulturních národů nalezeny záznamy na hliněných destičkách o sdružení majitelů velbloudů, kdy se spojili, aby zajistili případné ztráty z dopravy pomocí karavan. Podobně fungovalo pojištění ztrát z lodní dopravy u starých Feničanů, kteří se tímto způsobem snažili zajistit případné škody jak na lodích, tak na převáženém nákladu. Také ve staré Indii lze nalézt záznamy o pojištění úvěrů pro obchodníky.

Významnou měrou se na rozvoji pojištění lodní dopravy a požárním pojištění podílely řemeslnické cechy, které také zakládaly četné mistrovské a tovaryšské pokladnice, které následně složily pro podporu svých členů při nemoci či zajištění pohřbu.

Nejstarším dochovaným písemným dokumentem je námořní pojistka, která byla vystavena notářem v roce 1385 v Italské Pise. První řádná požární pojišťovna “Generální požární pokladna” vznikla v Hamburku v roce 1676. V roce 1687 z kavárny pana Edvarda Lloyda, kde se scházeli nejen kupci, ale i makléři a námořníci, vzniká LLOYDS. Pan Lloyd vybudoval největší pojišťovací a zajišťovací společnost na světě. (Jindra, 2014)

3. 3. 2. Historie pojišťovnictví v Čechách

První počátky pojišťovnictví na území dnešní České republiky jsou dochovány z konce 17. století, kdy velké části měst byly ničeny velkými požáry. Dřevěné stavby tehdejší doby umožnily snadné šíření požárů. Roku 1699 proto Jan Kryštof Bořek zpracoval návrh na zavedení povinného protipožárního fondu z příspěvků občanů pro pojištění budov. K realizaci jeho originálního návrhu však nedošlo. Ale již v roce 1777 byla zřízena pojišťovna proti škodám z ohně na polních zásobách, nábytku, náradí a dobytku. Ta však nepůsobila dlouho a po roce 1822 na českém území začaly fungovat dvě "zahraniční" pojišťovny se sídlem ve Vídni a Terstu.

Později v roce 1827 byl založen Císařskokrálovský privilegovaný, český, společný, náhradu škody ohněm svedené pojišťující ústav, který byl v pozdější době přejmenován na První českou vzájemnou pojišťovnu se sídlem v Praze. První česká vzájemná pojišťovna zpočátku nabízela pouze požární pojištění nemovitostí a až později krupobitní pojištění, pojištění movitostí a další produkty. Mimo jiné uhradila při požáru Národního divadla v Praze v roce 1881 téměř 300 000 zlatých. Ve 2. pol. 19. století byly postupně zakládány další české pojišťovací spolky a pojišťovny. Nastalo dynamické období rozvoje pojišťovnictví, který pokračoval až do roku 1945, kdy byl dekretem prezidenta republiky Dr. E. Beneše č. 103/1945 Sb. znárodněn průmysl, peněžnictví a soukromé pojišťovnictví. (Jindra, 2014)

V roce 1946 bylo vyhláškami ministerstva financí zřízeno formou národních podniků 5 pojišťoven a po roce 1948 byla centralizace dokončena převedením majetku a kapitálu těchto pojišťoven do jediné První československé pojišťovny. Následně došlo k jejímu přejmenování na Československou pojišťovnu, n. p., dále v roce 1966 na Státní pojišťovnu. Roku 1968 z ní byly vytvořeny 2 samostatné podniky Česká státní pojišťovna a Slovenská státní pojišťovna. (Interní materiály, 2014)

3. 3. 3. Vývoj pojistného trhu v ČR od roku 1990

V České republice po listopadové revoluci v roce 1989 nastala specifická situace. Před listopadem 1989 v centrálně řízeném administrativně příkazovém systému existovala de facto jediná pojišťovna s územním monopolem. Předpokladem pro možnost vývoje v tomto odvětví bylo nejprve provedení legislativních změn.

Pro novodobou historii českého pojišťovnictví bylo zásadním krokem přijetí nového Zákona o pojišťovnictví v roce 1991, občanského zákoníku, obchodního zákoníku, daňových zákonů a řady dalších. Těmito kroky došlo ke zrušení monopolu státní pojišťovny a po několika desetiletích byl možný vznik konkurenčního prostředí v tomto odvětví. (Daňhel, 2002)

Nově vznikající pojišťovny volily ve valné většině právní formu akciové společnosti a z toho část byla vlastněna výhradně zahraničním kapitálem – v roce 2000 to bylo 13 pojišťoven. V březnu roku 2000 byla odebrána licence Pojišťovně OTČINA. V roce 2006 na pojistném trhu Česká pojišťovna zaujímala - oproti roku 1990, tržní podíl ve výši 33% a celkové roční pojistné činilo 39, 7 mld. Kč. Celkové předepsané pojistné členských pojišťoven České asociace pojišťoven (dále jen ČAP) vzrostlo meziročně o 3,8 % a dosáhlo 119,9 mld. Kč (údaje podle ČAP z 29. 1. 2007). (ČAP, 2015)

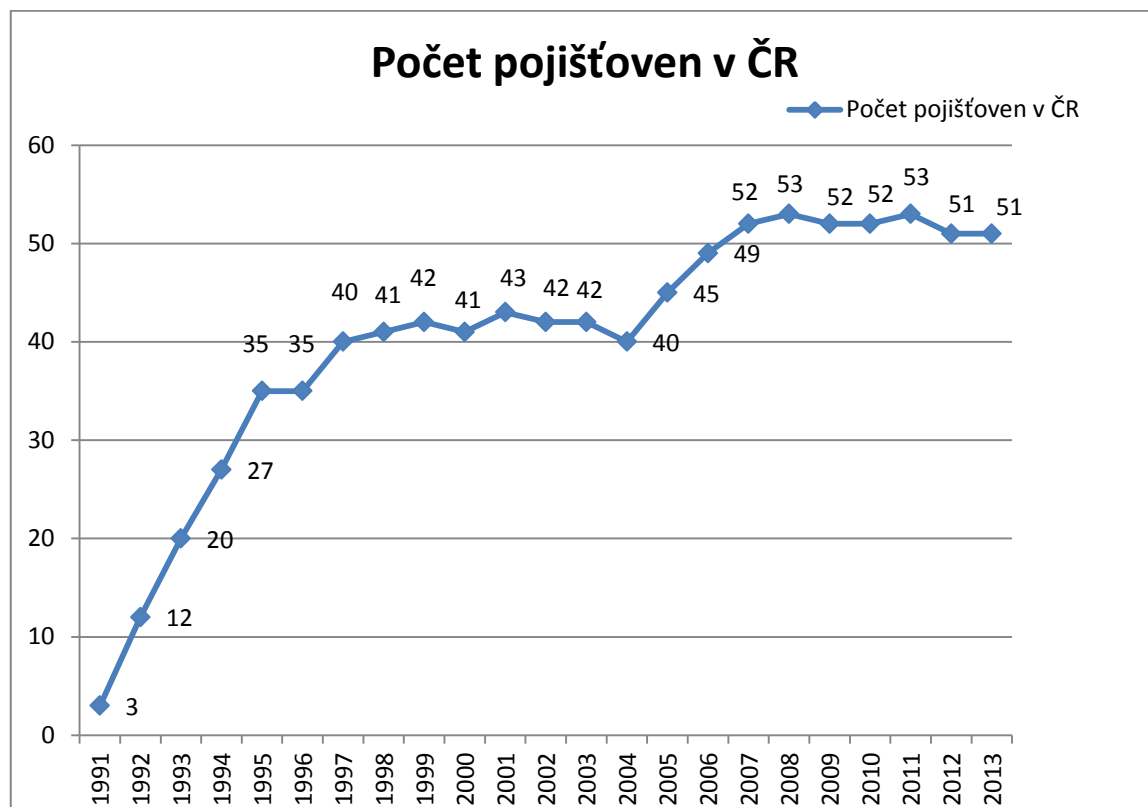
Vznikaly konkurenční domácí pojišťovny. Jako první družstevní pojišťovna Kooperativa, dále pro podporu exportu Exportní a garanční společnost (EGAP) s cílem pojišťovat i politická úvěrová rizika. Jedním z dalších subjektů, které získaly povolení státního dozoru, byla i Živnostenská pojišťovna a IPB Pojišťovna. Se zpožděním 1 roku mohly na trh vstoupit i zahraniční subjekty. Na životní pojištění se orientovala Nationale Nederlanden. Na trh vstoupila také AIG pod názvem První AMERICKO-ČESKÁ pojišťovna se životní a neživotní divizí (nyní působí opět pod názvem AIG).

Po Budapešti a Moskvě vstoupila na tuzemský trh německá holdingová společnost Allianz, která následně vstoupila i na slovenský trh pod názvem Allianz - Slovenská poisťovňa. V roce 1993 a později obdrželi povolení ke vstupu na český trh další zahraniční pojistitelé: Generali, UNIQA, Evropská cestovní pojišťovna, Gorling, Winterthur. Licenci získala ČSOB Pojišťovna, Česká podnikatelská pojišťovna, Union, Zurych a pojišťovna Morava. (Daňhel, 2002)

Podstatným momentem pro české novodobé pojišťovnictví se staly katastrofální povodně z července 1997, které způsobily ztráty na životech i veliké majetkové škody. Řada klientů pojišťoven však měla pojištění sjednáno pouze v rozsahu základního živlu, proto škody vzniklé záplavou a povodní nebyly kryty. Tento fakt potvrdil výzkum společnosti AISA, na který se ve své knize „Kapitoly z pojistné teorie“ odkazuje doc. Ing. Daňhel, CSc. Důvod, který klienti uváděli, zněl, že nepovažovali povodeň za

pravděpodobnou. Výplata vysokého pojistného plnění ale také ukázala na rozdíly mezi jednotlivými pojišťovnami, většina obstála se ctí, ale pojišťovna Morava díky nekvalitnímu zajištění zkrachovala. (Daňhel, 2002)

Graf č. 4: Vývoj počtu pojišťoven v ČR v letech 1991 až 2013

Zdroj: Česká asociace pojišťoven, Ministerstvo financí (ČAP, 2015)

Mezi roky 1991 až 1999 na českém trhu postupně vzniklo dalších 42 pojišťoven. Český pojistný trh od roku 1991 postupně roste. Nově vznikající pojišťovny volily ve valné většině právní formu akciové společnosti a z toho část byla vlastněna výhradně zahraničním kapitálem – v roce 2000 to bylo 13 pojišťoven. V březnu roku 2000 byla odebrána licence Pojišťovně OTČINA.

V roce 2006 na pojistném trhu Česká pojišťovna zaujímala - oproti roku 1990, tržní podíl ve výši 33% a celkové roční pojistné činilo 39,7 mld. Kč. Celkové předepsané pojistné členských pojišťoven České asociace pojišťoven (dále jen ČAP) vzrostlo meziročně o 3,8 % a dosáhlo 119,9 mld. Kč (údaje podle ČAP z 29. 1. 2007). (ČAP, 2015)

3. 4. Zemědělství a podpora zemědělského pojištění

Zemědělská výroba a lesnictví je i s návaznou potravinářskou výrobou jedním z tradičních odvětví národního hospodářství v ČR. České zemědělství má stoletími prověřenou tradici, která zaručovala soběstačnost národa v základních potravinách. V oblasti exportu se dlouhodobě uplatňují především komodity jako je mléko, živá zvířata, obiloviny, cukr a slad.

Zemědělství dnes již neslouží pouze výrobě potravin, ale přebírá na sebe i důležité společenské a ekologické funkce. Zemědělská činnost je nedílnou složkou venkovského prostoru, který si zaslouží péči a podporu. Zemědělci jsou k těmto podobným pro veřejnost i životní prostředí prospěšným činnostem vedeni i celou škálou dotačních nástrojů, ať již národních či evropských. (eAGRI, 2015)

3. 4. 1. Zemědělství jako součást národního hospodářství

V České republice je zemědělství je významnou složkou národního hospodářství. Produkce zemědělského odvětví v mil. Kč v posledních 4 letech stále roste. V roce 2013 činila rostlinná produkce 75 957 mil. Kč, živočišná produkce 46 894 mil. Kč. Přitom množství obhospodařované orné půdy a osevních ploch stále klesá. (ČSÚ, 2015)

Zemědělství podnikatelé dnes v ČR hospodaří na přibližně 3 521 tis. ha zemědělské půdy, která tvoří necelou polovinu celkové rozlohy České republiky. Na jednoho obyvatele republiky připadá cca 0,39 ha zemědělské půdy, což cca odpovídá evropskému průměru. Více než třetinu půdního fondu ČR tvoří lesní pozemky.

Polovina zemědělského půdního fondu se nachází v oblastech méně příznivých pro hospodaření (tzv. LFA oblasti). Jde o oblasti, kde je státem zakládání a udržování luk, pastvin podporováno. (eAGRI, 2015)

Většina zemědělské půdy je nyní ve vlastnictví fyzických a právnických osob. Velikostní struktura podniků v ČR se výrazně liší od struktury podniků v členských zemích Evropské unie. Podniky s více než 50 ha zemědělské půdy totiž zaujímají cca. 92,2 % z celkové výměry obhospodařované zemědělské půdy. (eAGRI, 2015)

Tabulka č. 2: Produkce zemědělského odvětví v letech 2010 až 2013

ZEMĚDĚLSTVÍ		2010	2011	2012	2013
Produkce zemědělského odvětví (mil. Kč, b. c.)		102 606	118 879	122 239	128 223
z toho:	rostlinná	56 951	70 252	71 671	75 957
	živočišná	40 890	43 417	45 017	46 895
Zemědělská půda obhospodařovaná (tis. ha)		3 524	3 504	3 526	3 521
z toho orná půda		2 540	2 516	2 513	2 501
z toho nevyužívaná		45	28	33	24
Osevní plocha celkem (tis. ha)		2 496	2 488	2 481	2 477
z toho:	obiloviny celkem	1 460	1 468	1 445	1 428
	pícniny na orné půdě	406	423	436	436

Zdroj: Webové stránky Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2015)

Zemědělství je nejen zdrojem potravin pro obyvatelstvo, ale také významně ovlivňuje vzhled krajiny. V České republice je v zemědělství zaměstnáno více než 149 tis. osob, což je přibližně 3 % zaměstnaných obyvatel v národním hospodářství. Dává možnost zaměstnání zejména pro obyvatele venkova. Průměrné hrubé mzdy v odvětví v roce 2013 činily 20 532 Kč, což je o 4 546 Kč méně než průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství. (ČSÚ, 2015)

Tabulka č. 3: Zaměstnanost a mzdy v zemědělství v letech 2010 až 2013

ZAMĚSTNANOST A MZDY		2010	2011	2012	2013
Zaměstnaní v NH ¹⁾ (tis. osob)		4 885,2	4 872,4	4 890,1	4 937,1
z toho:	zemědělství	151,2	145,6	149,2	149,6
Průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců v NH ²⁾ (Kč)		23 903	24 466	25 100	25 078
z toho:	zemědělství	18 092	18 622	19 436	20 532
¹⁾ údaje jsou převáženy na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011. Pramen: Výběrové šetření pracovních sil (ČSÚ, 2015)					
²⁾ na přepočtené počty; rok 2013 předběžné údaje ze čtvrtletního zjišťování					

Zdroj: Webové stránky Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2015)

Segment zemědělství je ovlivňován rozhodnutími vlády České republiky a nařízeními Evropské Unie. Role státu v minulých letech ovlivňovala – jak příznivě tak i nepříznivě – aktivity zemědělských společností. Stát by měl dlouhodobě podporovat svoje zemědělství a podporovat konkurenceschopnost produkce.

Zemědělství, zejména rostlinná výroba, je přímo závislé na přírodních podmínkách. Nepředvídatelnost a neovlivnitelnost přírodních podmínek, a tím i možného vzniku škod a jejich rozsah, může společnost, která podniká v zemědělství, přivést až k úpadku. Jsou rizika, která lze krýt pojištěním (tzv. pojistitelná rizika). Z tohoto důvodu ČR podporuje jejich sjednávání formou podpory dotací na zemědělské pojištění.

4. Praktická část

4. 1. Podpora sjednání zemědělského pojištění

4. 1. 1. Česká republika od roku 2000

V letech 2000 až 2003 Česká republika podporovala sjednání zemědělského pojištění dotací zemědělského pojištění prostřednictvím Nákazového fondu. Šlo o dotační politiku vypsanou ministerstvem zemědělství a čerpání bylo podmíněné nevyčerpáním prostředků pro dané období jinými tituly. Díky tomu v roce 2003 došlo k tomu, že zemědělské dotace nebyly vůbec vyplaceny.

Od roku 2004 došlo ke změně a v rámci Podpůrného a garančního lesnického fondu, a.s. byl zaveden nový program Podpora pojištění, kdy jsou zpětně z části vráceny jednotlivým subjektům vynaložené náklady na pojištění zemědělských plodin a hospodářských zvířat. Cílem bylo zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělských subjektů a eliminace dopadů vzniklých škod na zemědělské společnosti v případě nepředvídatelných rizik, jako je např. krupobití, požár, povodeň či záplava, vyzimování, vymrznutí, jarní mráz či mráz – pro plodiny, a pro zvířata – uhynutí nebo utracení z důvodu živelních škod, nebezpečných nálezů stanovených veterinárním zákonem a či hromadných onemocnění. Výše podpory se v průběhu let měnila.

V letech 2004 a 2005 byla stanovena podpora ve výši až 30 % nákladů na pojištění plodin a 15 % nákladů na pojistné za pojištění hospodářských zvířat. V letech 2006 až

2008 došlo k rozdělení kategorií plodin na plodiny a speciální plodiny. Výše podpory byla stanovena na 20% pro pojištění hospodářských zvířat, 35% pro pojištění plodin a 50% pro speciální plodiny.

V letech 2009 až 2011 byla dotace poskytována v maximální výši 50% v obou druzích pojištění. Výše vyplacené podpory 450 - 480 mil. Kč odpovídala standardní výši podpory v rámci EU.

V roce 2012 ale situace pro poskytování podpory zemědělského pojištění nebyla tak příznivá, k dispozici měl PGRLF pouze 300 mil. Kč, došlo tedy ke snížení podpory pro plodiny na 17%, pro speciální plodiny zůstává zachována podpora 50%, pro hospodářská zvířata snížení na 40%.

V roce 2013 PGRLF vyplatilo cca 320 mil. Kč, podpora byla ve výši 18% pro polní plodiny, 50% pro nákazy hospodářských zvířat a 50% pro speciální plodiny. Obdobná výše je poskytnuta i v roce 2014.

Dotace pro zemědělské pojištění jsou dnes v České republice upraveny Nařízením Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem a Zásadami pro poskytování finanční podpory pojištění Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s., č 64859/2014 (dále jen „Zásady“). (PGRLF, 2015)

V souladu se “Zásadami” může být žadatelem o podporu pouze subjekt, který splňuje kriteria, citováno ze “Zásad”:

- **„podniká v zemědělské výrobě podle § 420 Zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, a dle § 2e) Zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, zejména zákona č. 85/2004 Sb.;**
- **je malým nebo středním podnikem** – tzn., že zaměstnává méně než 250 osob a roční obrat je menší než 50 mil. Eur anebo bilanční suma podniku dle roční rozvahy nepřesahuje částku 43 mil. Eur;
- **je zemědělským prvovýrobcem** – tzn, že produkuje produkty rostlinné a živočišné výroby, které jsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU.

- *na své jméno sjednal smluvní pojištění plodin či hospodářských zvířat na ztráty způsobené definovanými riziky a uhradil pojistné ve výši minimálně 1 000 Kč za pojištění plodin nebo hospodářských zvířat za příslušný rok;*
- *podal žádost o poskytnutí finanční podpory pojištění k PGRLF před úhradou pojistného pro příslušný rok;*
- *není podnikem v obtížích.*“ (PGRLF, 2015)

To motivuje zemědělské subjekty ke sjednání pojistného krytí, a tím jsou lépe zajištěny podnikatelské aktivity zemědělců. Škody, které mohou vzniknout na plodinách z živelních rizik, jako jsou např. krupobití, záplava či z nákaz a hromadných onemocnění hospodářských zvířat, mohou být pro zemědělský subjekt bez sjednaného pojistného krytí zničující.

Výše podpory bude pro rok 2015 poskytována v rozmezí od 25 % do 50 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin³ pro příslušný rok; v rozmezí od 10 % do 50 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění ostatních plodin pro daný rok.

Finanční podporu pojištění poskytuje Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen PGRLF) žadateli, který sjednal pojistnou smlouvu s pojišťovnou, se kterou má PRGLF uzavřenou smlouvu o spolupráci. Kterákoliv pojišťovna se může obrátit na PRGLF s žádostí o uzavření smlouvy o spolupráci. Seznam těchto pojišťoven je uveden na webových stránkách PGRLF a jde o všechny pojistitele, kteří pojistné krytí pro zemědělské pojištění sjednávají. (PGRLF, 2015)

V roce 2015 se změnila pravidla podávání žádostí. Nově je požadováno podání žádosti již před úhradou pojistného pro příslušný rok. Žádosti budou přijímány

³ Pro účely poskytování finanční podpory pro rok 2015 se speciálními plodinami rozumí:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel,
- ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody, brambory,
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a léčivé, aromatické a kořeninové rostliny,
- přadné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno. (PGRLF, 2015)

prostřednictvím místně příslušných pracovišť SZIF či Mze, nebo prostřednictvím PGRLF. V souladu se „Zásadami“, bude příjem žádostí ukončen ke dni 30. 10. 2015. (PGRLF, 2015)

Po ukončení přijímání žádostí o podporu PRGLF provede ekonomické vyhodnocení všech žádostí a stanoví v procentech výši podpory pro aktuální rok, která bude zveřejněna na webových stránkách PGRLF. Konkrétní výši podpory, která bude poskytnuta žadateli, stanoví PRGLF na základě potvrzení pojišťovny o žadatelem zaplaceného pojistného na dotovaná rizika na příslušný rok. (PGRLF, 2015)

Tabulka č. 4: Vývoj výše státní podpory zemědělského pojištění v letech 2009 až 2013

Rok	Celkové předepsané pojistné (v mil. Kč)	Celkové pojistné plnění (v mil. Kč)	Státní podpora zemědělského pojištění (v mil. Kč)
2009	1050	1348	445
2010	1123	735	474
2011	1226	638	495
2012	1255	1160	285
2013	1274	1009	309

Zdroj: Vlastní zpracování PGRLF, Ministerstvo zemědělství, ČAP

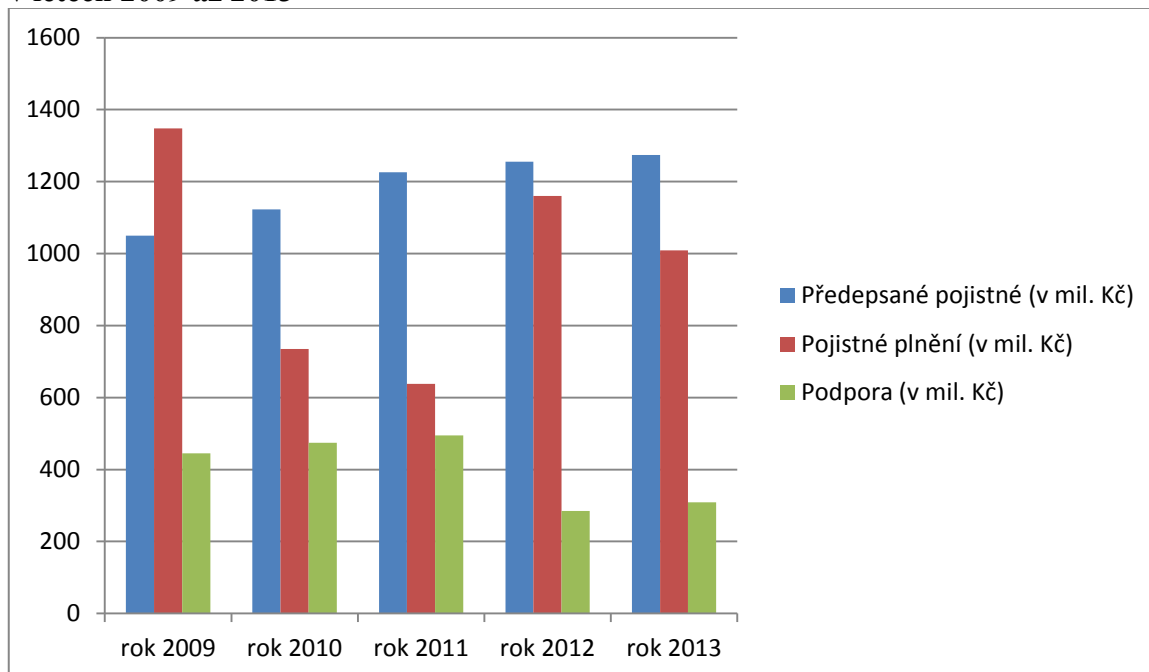
Z níže uvedeného grafu č. 8 je patrné, že v roce 2009 a také v roce 2012 zemědělství v ČR postihly významné živelní škody. Extrémní změny počasí způsobují velké škody, jako byly záplavy v letech 1997, 2002 a v roce 2012, extrémní jarní mrazy, které poškodily úrodu v květnu 2011 a 2012, či orkány Kirill a Emma.

Ze sledovaných let je zřejmý trend nárůstu předepsaného pojistného pro zemědělská pojištění (platí zejména pro pojištění plodin, naopak pojistné na pojištění hospodářských zvířat se snižuje) a naopak snižování podpory oblasti pojištění ze strany státu.

Růst hrazeného pojistného je mimo jiné přímo odvislý na výši sjednaných pojistných částek – cen plodin, zvířat. Naopak výše vyplaceného pojistného plnění z pojištění plodin je zřejmě i důvodem uvědomění si zemědělských subjektů nutnosti

sjednání pojistného krytí. V oblasti pojištění zemědělských zvířat je již od roku 2004 velmi nízký škodní průběh⁵, tj. do 20%, v podporovaných oblastech.

Graf č. 5: Celkové předepsané pojistné, celkové pojistné plnění, státní podpora v letech 2009 až 2013

Zdroj: Vlastní zpracování PGRLF, Ministerstvo zemědělství, ČAP

Komerční pojištění plodin v ČR ale nelze sjednat pro další hrozící rizika vlivu počasí. Jde zejména o ztráty vzniklé nepříznivými klimatickými jevy, jako je sucho či vytrvalé deště v období sklizně. Přitom mohou zásadně negativně ovlivnit výnosy a sklizeň. Z tohoto důvodu se obrací pozornost zemědělské veřejnosti prostřednictvím pracovní skupiny odborníků, složené ze zástupců Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva financí ČR, PGRLF, zástupců pojišťoven, zemědělských nevládních organizací a ÚZEI k jednáním o možnosti zřízení fondu těžko pojistitelných rizik. Cílem je, aby tento fond dokázal v případě vzniklých nepojistitelných škod, kompenzovat nároky poškozených bez nutnosti ad hoc výpomocí ze státního rozpočtu.

Celý záměr zatím nemá dořešené zdroje pro financování fondu. Pracovním předpokladem jsou příspěvky ze strany zemědělských podnikatelů a státu. Podmínkou pro

⁴ V letech 2001 až 2003 byl škodní průběh v ČR ve výši 55 % z důvodu výskytu BSE u skotu v českých chovech.

⁵ **Škodní průběh** – poměr mezi přijatým pojistným za určitou dobu a vyplaceným pojistným plněním za stejný časový interval vyjádřený v procentech.

případnou podporu z fondu by bylo zároveň i sjednání komerčního pojištění zemědělských plodin.

4. 1. 2. Podpory poskytované pro sjednání zemědělského pojištění v zemích EU

V rámci zemí Evropské Unie existují rozličné systémy podpory sjednávání zemědělského pojištění – viz. tabulka č. 5. Tyto rozdíly vychází z historických skutečností – ve většině zemí EU převažují rodinné farmy.

Jiná je situace v bývalých zemích socialistického bloku, mezi které patří i ČR, kde jsou velké půdní celky sjednoceny. K tomu se váží i vyšší pravidelné náklady – k obdělávání velkých celků je potřeba najímat práci a obvykle bývá pronajímána i část zemědělské půdy.

Vysoký podíl pronajímaných výrobních faktorů znamená i potřebu pravidelnosti a stabilní výše peněžních toků.

Tabulka č. 5: Přehled státní podpory zemědělského pojištění v zemích EU

	Pojištění živočišné výroby	Pojištění jednotlivých rizik nebo pojištění proti vybraným rizikům	Komplexní pojištění úrody
Bez podpory pojistného	EE, FI ⁶	BE, BG, DK, FR, DE, GR, HU, IE, NL, SE, SL, UK	
S podporou pojistného		AT, CZ, IT, LU, PT, RO, SK, SL, ES, LV, LT, PL	AT, FR, NL, IT, LU, ES
Podpora a administrace státní organizací		CY, GR	
Ad hoc kompenzace škod	AT, BG, CY, CZ, DK, FI, DE, GR, HU, IE, LU, PL, RO, SK, SL, ES, SE, UK, LV, LT		

Zdroj: Špička Jindřich Ing., Evropské systémy zemědělského pojištění (Špička, 2008)

Podpora zemědělského pojištění formou dotací je nejrozšířenější formou státní podpory řízení rizik v zemědělském sektoru. Dotace jsou poskytovány v 63% zemí světa (ze 65 zemí šetřených Světovou bankou). (Olivier, 2010)

V rámci EU jsou významné rozdíly v rizicích, která bezprostředně ohrožují výsledky zemědělské výroby v jednotlivých zemích. Jižní státy jsou mimořádně

⁶ Pojištění jednotlivých rizik, pojištění proti vybraným rizikům

ohrožovány suchem v rostlinné výrobě. Středoevropské státy jsou ohrožovány více krupobitními škodami, ale v souvislosti se změnou klimatu také i suchem. Obě oblasti jsou ovlivňovány extrémními projevy počasí – přívalové deště, záplavy a povodně. Oproti tomu zemědělské podnikání v severních státech EU je uvedenými riziky ohrožováno podstatně méně. Proto je také těžké sjednotit podporu zemědělského pojištění v rámci EU.

Některé země EU řeší tuto oblast stejně jako Česká republika před rokem 1990 – tzn., že sjednání pojištění plodin je zde povinné. Příkladem je Řecko a jejich řecká státní organizace ELGA, jejíž produkty jsou pro řecké zemědělce povinné. Podobně řeší sjednávání pojistného krytí i Kypr (Wilhelm, 2006)

Jak vyplývá z tabulky č. 5, je v polovině evropských zemí podpora pojištění řešena státní podporou hrazeného pojistného pro pojištění jednotlivých rizik nebo pro vybraná rizika. Mezi tyto státy patří např. Česká republika, Polsko či Rakousko. V Rakousku byla po druhé světové válce vytvořena Rakouská krupobitní pojišťovna (Österreichische Hagelversicherung VVaG), které v současné době pojišťuje více než 80% zemědělské půdy v Rakousku. Z toho přes 60% je sjednáváno pojistné krytí proti všem rizikům, což je vyjma krupobití i mráz, vichřice, záplava, sucho, porůstání a další rizika. Pojistné je dotováno z 25% z příspěvku ze státního fondu katastrof, z 25 % z příspěvků jednotlivých spolkových zemí. Dotace je poskytována přímo Rakouské krupobitní pojišťovně a zemědělské společnosti již hradí pouze zbývajících 50% z vlastních prostředků.

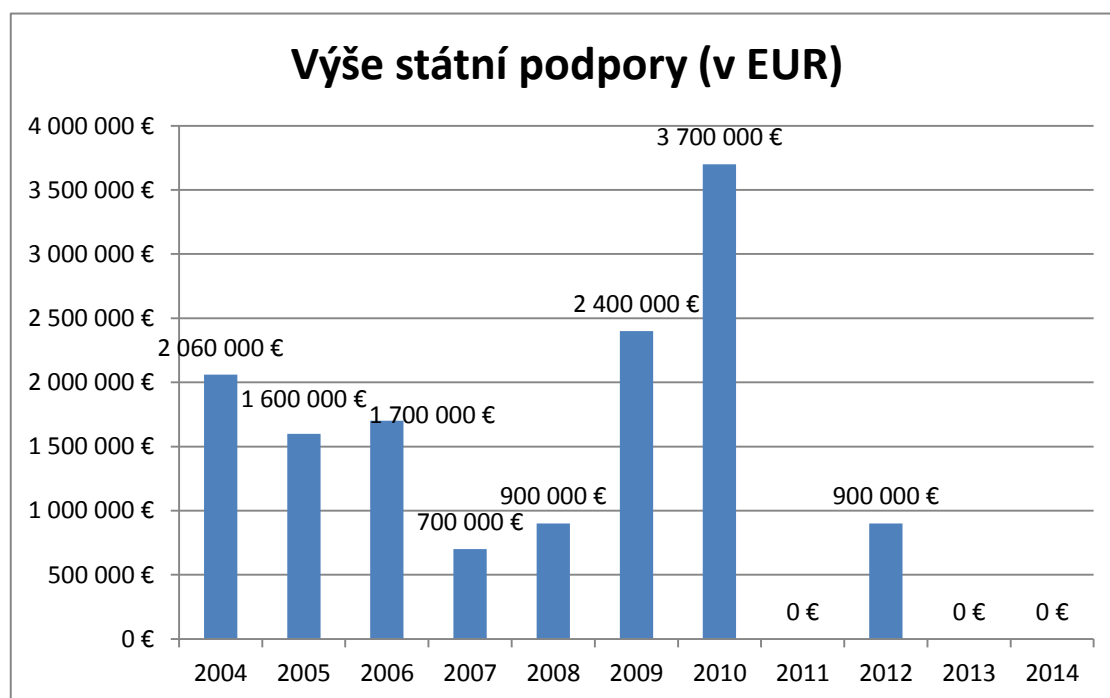
Naopak například v Německu, Velké Británii, Maďarsku či severních státech je zemědělské pojištění provozováno čistě na komerční bázi a stát jeho sjednání žádnou formou nepodporuje. Pouze v 6 zemích EU je podpora pojistného poskytována při komplexním pojištění úrody. (Špička Jindřich, 2012)

Situace se změnila také v sousedním Slovensku, kde dotace na zemědělské pojištění již nejsou vypláceny od roku 2013. Od roku 2007 stát několikrát vypomohl formou státní podpory zemědělcům na ztráty způsobené nepříznivými povětrnostními událostmi, ško o výplatu v roce 2007 ve výši 3, 6 mil. Eur, v roce 2010 ve výši 2,6 mil. Eur a v roce 2001, kdy bylo vyplaceno 2, 7 mil. Eur. Na ztráty na hospodářských zvířatech z důvodu nařízených veterinárních opatření bylo vyplaceno 200 tis. Eur v roce 2008, 30 tis. Eur v roce 2009 a v roce 2010 30 tis. Eur.

Pomoc na platby pojistného je třetím opatřením Slovenské vlády v řízení rizik v zemědělském podniku, výše pomoci je ovlivněna dostatkem finančních prostředků ve státním rozpočtu, proto naposledy byla na Slovensku vyplacena v roce 2012 ve výši 900 tis. Eur, viz graf č. 9. V některých letech podpora dosahovala pouze 8% z uhrazeného pojistného, v letech 2011, 2013 a 2014 byla dotace ve výši 0%, zachovány byly pouze dotace na vinohrady. (Babinský, 2014)

Dnes je na Slovensku podporováno pouze pojištění vinic. Slovenští zemědělci jsou konzervativní v přístupu k zemědělskému pojištění a z důvodu nejistoty v podpoře ze strany státu poklesla jejich propojištěnost o cca 15% za období od roku 2013 do dneška. V současnosti sjednává pojistné krytí přibližně 30% zemědělských podniků na Slovensku oproti 45% zemědělských podniků v roce 2012. (Ing. Viera Tóthová, 2015) Ani přes úsilí zájmových skupin se nedaří stát přesvědčit, aby se k podpoře zemědělského pojištění vrátil a stejně tak se nedaří zajistit náhradní řešení formou rizikového fondu.

Graf č. 6: Výše státní podpory pojistného na Slovensku (v EUR)

Zdroj: vlastní zpracování (Ing. Viera Tóthová, 2015)

4. 2. Trh zemědělského pojištění v ČR, vývoj od roku 1990

V roce 1990 na pojistném trhu v České republice existovala jediná Česká státní pojišťovna⁷, která měla monopolní postavení od roku 1948 až do roku 1991, kdy byl zákonem o pojišťovnictví umožněn vstup na pojistný trh i jiným pojišťovnám.

Proto v roce 1990 ovládala celý trh zemědělského pojištění tato jediná monopolní pojišťovna. Do roku 1990 byla zákonem stanovena povinnost povinně sjednat zemědělské pojištění pro všechny socialistické zemědělské organizace dle vyhlášky Ministerstva financí ČSR č. 75/1985 Sb. (Webové stránky Česká pojišťovna, 2015)

Sjednávání zemědělského pojištění bylo od roku 1986 pro Českou pojišťovnu ztratové a znamenalo pro zemědělské podniky určitou formu státní podpory. (Špička Jindřich, 2012)

Graf č. 7: Podíly pojistitelů na trhu zemědělského pojištění v České republice – pojištění plodin a hospodářských zvířat v roce 1990 (ČAP, 2015)

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2015)

Od roku 1991 je zemědělské pojištění – pojištění plodin a hospodářských zvířat sjednáváno na komerční bázi. Trh zemědělského pojištění se značně proměnil. Oproti roku 1990 vstoupili na trh vyjma České pojišťovny, a.s. i další pojistitelé: Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. a Generali pojišťovna, a.s.

V říjnu roku 2006 na tuzemský trh vstoupila i Agra pojišťovna (organizační složka rakouské pojišťovny Die Österreichische Hagelversicherung VVaG). Tito všichni pojistitelé konkurují České pojišťovně. Generali má v roce 2006 14% trhu zemědělského

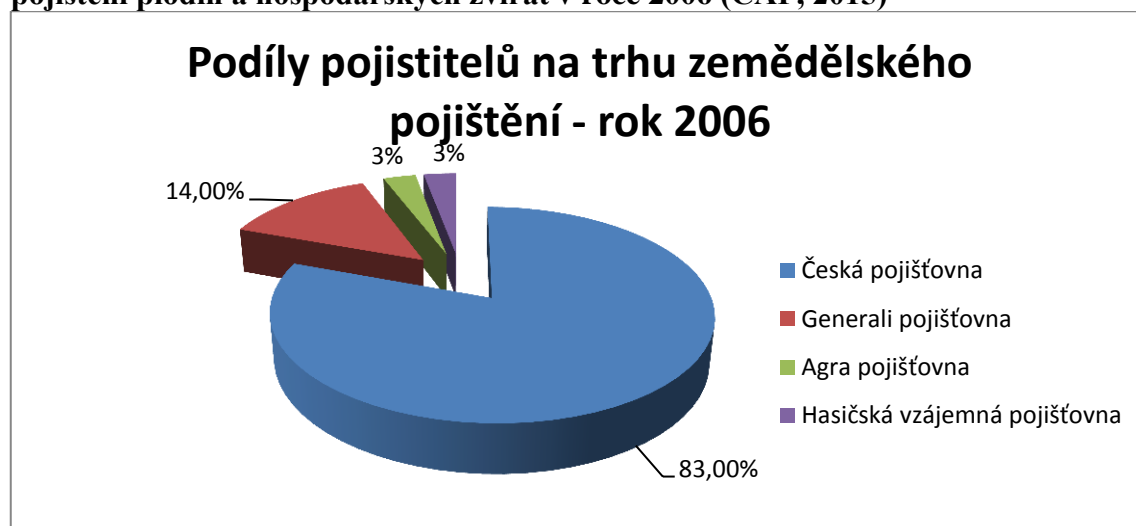
⁷ Na Slovensku pojištění provozovala Slovenská štátna poisťovňa.

pojištění, přesný podíl HVP nelze z dostupných zdrojů zjistit (odhad kolem 3%) a Agra 3%. (ČAP, 2015)

Na počátku devadesátých let celková propojištěnost⁸ měřená podílem předepsaného pojistného na hrubém domácím produktu mírně přesahovala 2 %. Od roku 1991 se neustále zvyšuje, v roce 2005 už dosáhla téměř 4 %.

Přesto Česká republika ve srovnání se zeměmi s rozvinutým pojistným trhem zaostává. V rámci zemí EU tento ukazatel dosahuje hodnoty 9 %. ČR je tak zhruba na polovině průměru 25 členských států EU. (ČAP, 2015)

Graf č. 8: Podíly pojistitelů na trhu zemědělského pojištění v České republice – pojištění plodin a hospodářských zvířat v roce 2006 (ČAP, 2015)

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2015)

V roce 2007 vstupuje na trh zemědělského pojištění další pojistitel – UNIQA, která nabízí pojištění zemědělských plodin a pojištění lesů. Již po roce však přestává pojištění plodin nabízet. Pokračuje trend úbytku klientů od České pojišťovny, kdy se postupně daří dalším pojistitelům zvyšovat jejich kmeny.

V roce 2008 se UNIQA rozhodla již nenabízet pojištění zemědělských plodin, pokračuje v pojištění lesů. Tento produkt nově začíná nabízet i ČSOB Pojišťovna. Novinkou je také spolupráce pojistitelů v rámci ČAP, kdy od roku 2007 začínají systematicky vzájemně spolupracovat v rámci projektu SVIPO a vyměňovat informace o podezřelých okolnostech. Realizace projektu byla odložena na rok 2009 až po definitivním

⁸ Propojištěnost – podíl plochy pojištěných plodin na celkové výměře, popř. podíl pojištěných hospodářských zvířat na jejich celkovém počtu.

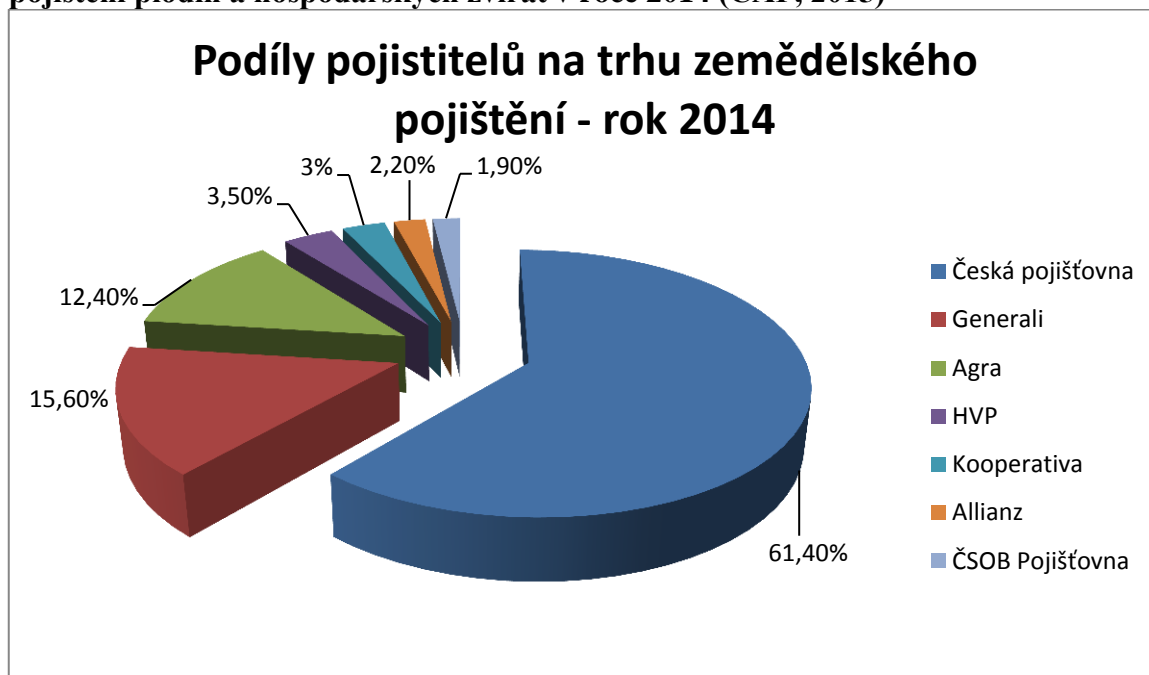
schválení nového znění zákona o pojišťovnictví. Pojistitelé začínají více spolupracovat s Kriminální policií ČR v oblasti prevence pojistných podvodů. (ČAP, 2015)

V letech 2008 až 2010 na trhu poskytují zemědělské pojištění v rozsahu pojištění zemědělských plodin, pojištění hospodářských zvířat, pojištění nákaz hospodářských zvířat, pojištění lesů tři pojistitelé Česká pojišťovna, Generali, HVP. Pojistitelé ČSOB Pojišťovna, UNIQA poskytují pouze pojištění lesů. AGRA pojišťovna se specializuje na oblast pojištění plodin.

V roce 2011 dochází na trhu zemědělského pojištění k významné změně. Zemědělské pojištění nově nabízí Kooperativa pojišťovna, a.s. a v roce 2012 do tohoto segmentu vstupují i ČSOB Pojišťovna, a. s. a Allianz pojišťovna, a.s. v oblasti pojištění plodin a hospodářských zvířat. Tím dochází k prudké změně na trhu a vzniku konkurenčního prostředí. Tito „noví“ pojistitelé získávají klientelu zejména od tradičního pojistitele zemědělců – České pojišťovny, a. s. Toto je patrné i z grafického znázornění, kdy v letech 2006 až 2014 poklesl podíl České pojišťovny, a. s. v zemědělském pojištění z 83% na 61,4%. (ČAP, 2015)

V závěru roku 2014 oznámila ukončení činnosti k 1. 1. 2015 v oblasti pojištění zemědělského pojištění Kooperativa pojišťovna, a.s., důvodem byl nepříznivý škodní průběh. Také Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. od 1. 1. 2015 zpřísnila podmínky pojištění plodin – odejmula svým svávajícím i novým klientům dříve poskytované slevy a zvýšila plošně spoluúčast. Z tohoto důvodu ztratila řadu klientů a lze očekávat, že její podíl na trhu zemědělského pojištění bude klesat.

Graf č. 9: Podíly pojistitelů na trhu zemědělského pojištění v České republice – pojištění plodin a hospodářských zvířat v roce 2014 (ČAP, 2015)

Zdroj: vlastní zpracování (ČAP, 2015)

4. 3. Zemědělské pojištění

V praktické části práce bude nejprve provedena komparace jednotlivých produktů pojistitelů v zemědělském pojištění na trhu v ČR. Důraz bude kladen také na likvidace škod jednotlivými pojistiteli.

4. 3. 1. Pojištění zemědělských plodin

Krytí zemědělským pojištěním lze uzavřít pro rostliny pěstované za účelem získání hospodářského přínosu (dále jen plodiny) či hospodářská zvířata, která jsou chovaná pro užitek, hospodářský přínos nebo pracovní či sportovní výkon (dále jen zvířata).

Do plodin jsou dle pojistných podmínek pojistitelů (Pojistné podmínky pojistitelů, 2014) zařazeny:

- obilniny - pšenice jarní, pšenice ozimá, ječmen jarní, ječmen ozimý, žito, oves a triticales;
- krmné píce na orné půdě - kukuřice, vojtěška, jetel, bob, jarní směska;
- olejní - řepka ozimá, řepka jarní, mák, slunečnice, hořčice;
- přadné rostliny – len a konopí;
- okopaniny - brambory, cukrovka, krmná řepa;

- aromatické či léčivé byliny, kmín a heřmánek;
- konzumní zelenina - celer, mrkev, petržel, pastinák, křen, ředkvička, ředkev, kedlubny, kapusta, květák, zelí, cibule, česnek, pažitka, pór, okurky, paprika, rajčata, salát, špenát, kopr;
- trvalé travnaté porosty, louky;
- vinná réva, chmel;
- ovoce - meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, jahody;
- semenné porosty okopanin, zeleniny a píce (Pojistné podmínky pojistitelů, 2014)

Nejčastěji používanou podobou pojištění, je pojištění pro případ vzniku škod na pěstovaných plodinách, z důvodu zničení nebo poškození plodin krupobitím. Toto riziko je z pohledu pojišťoven snadno prokazatelné a nezaměnitelné, lze pozorovat zřetelné známky úderů krup na pěstovaných plodinách.

Zajímavostí je, že dle statistik pojišťoven krupobitní škody znamenají cca 10% z celkového objemu rizik, která ohrožují rostlinnou produkci. Dále lze sjednat pojištění proti vybraným rizikům, která rozšiřují základní krupobitní pojištění o další rizika – jako je např. záplava, povodeň, vichřice, jarní mráz, což kryje cca 25% rizik ohrožujících pěstování zemědělských plodin. Krytí lze dále rozšířit o riziko vyzimování pro ozimé plodiny či porůstání.⁹ (Ducháčková, 2009)

Cena pojistného se odvíjí od stanové pojistné částky, zvolené spoluúčasti a výše škodního průběhu za minimálně 2 roky, lépe za 3 roky. Je potřeba znát údaje o pojištěném výtěžku¹⁰, celkové pojištěné ploše a výši zvolené spoluúčasti. Pojištění se v rámci České republiky sjednává s integrální franšizou, obvykle ve výši 0% až 10 %, se spoluúčastí dle nabídky pojistitele a dle zájmu zemědělského podniku.

⁹ **Porůstání** – předčasné klíčení semen, obvykle u odrůd rostlin s krátkou dobou posklizňového dozrávání za vlhkého a teplého počasí. (zdroj: pojistné podmínky pojistitelů)

Vyzimování rostlin - jde o poškození porostů (nejčastěji ozimých) kulturních rostlin vlivem nízkých teplot (-15°C až -25°C), či bezsněžné zimy, nebo také střídavým rozmrzáním a zamrzáním půdy v předjaří. Poškození porostu se obvykle projeví až na jaře hnědnutím či zasycháním odumřelých rostlin, rostliny lze snadno vyjmout z půdy; či v důsledku vyzimování dojde následně k onemocnění rostlin některými druhy hub. (zdroj: pojistné podmínky pojistitelů)

¹⁰ **Pojištěný výtěžek** vypočteme dle vzorce: výnos x výměra x cena.

4. 3. 2. Srovnání pojistných podmínek pojistitelů - plodiny

S platností od 1. 1. 2015 v České republice nabízejí pojištění plodin na trhu tyto pojistitelé:

- Agra pojišťovna a.s.,
- Allianz pojišťovna, a.s.,
- Česká pojišťovna, a.s.,
- ČSOB Pojišťovna a. s.,
- Generali Pojišťovna, a.s.,
- Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.

V závěru roku 2014 se rozhodla odejít z trhu zemědělského pojištění Kooperativa pojišťovna, a.s., proto ve srovnání podmínek pojistitelů již není zahrnuta.

Ze zpracované komparace podmínek pro pojištění plodin (podrobně v tabulkách č. 6 až č. 11), vyplývá, že základní pojistné podmínky pojistitelů na trhu v ČR jsou obdobné, zejména z pohledu možnosti sjednání rozsahu pojistného krytí.

Hlavní rozdíly jsou v konstrukci produktů. Pojistitelé mají buď speciálně pojmenované produkty s explicitně uvedeným rozsahem a podmínkami pojistného krytí (jako např. Agra pojišťovna), nebo produkty koncipované jako stavebnice, kdy základním stavebním kamenem produktu je pojištění proti požáru a krupobití a k tomu lze přidávat další pojistná nebezpečí, jako je záplava a povodeň, jarní mráz nebo vyzimování aj.

Další rozdíly lze nalézt ve výši integrálních franšíz, kdy pojistitelé Allianz, Agra pojišťovna a Generali pojištění obvykle nabízejí s integrální franšízou ve výši 0%, ale mohou odchýlně od pojistných podmínek nabídnout jinou. Česká pojišťovna, ČSOB Pojišťovna, HVP pojištění standardně nabízejí s integrální franšízou ve výši 10%, ale i tyto pojistitelé umí ujednat integrální franšízu nulovou.

Rozdílem jsou i výše spoluúčastí, se kterými lze pojištění sjednat. U všech pojistitelů na tuzemském trhu jsou stanoveny procentem. Pohybují se obvykle v rozmezí od 0% do 10%. Rozdíl v přístupu se odráží ve způsobu likvidace škod u jednotlivých pojistitelů.

Rozdíl spočítá ve stanovení výše spoluúčasti v případě škody buď odečtením z vypočteného pojistného plnění, nebo odečtem vycházejícím z pojištěného výtěžku poškozeného pozemku.

Spoluúčast odečtem z pojištěného výtěžku obvykle využívá Agra pojišťovna, Generali pojišťovna a Allianz pojišťovna. U všech uvedených pojistitelů lze po dohodě ujednat spoluúčast ve výši 0 %.

Pojistitelé si konkurují poskytovanou výší sazeb a slev. Všichni pojistitelé na trhu kladou důraz na získání informací o škodním průběhu podniku minimálně za uplynulé 2 roky, či delší.

Získané informace pojistitelé zohledňují v kalkulaci ročního pojistného pro konkrétní zemědělský podnik.

Tabulka č. 6: Agra pojišťovna

POJIŠTĚNÍ PLODIN Agra pojišťovna a.s.				
POJIŠTĚNÁ RIZIKA		Krupobití, požár, mráz, poškození větrem, zaplavení (naplavení) zeminy, poškození větrem, požerky slimáků, poškození škůdci, vichřice či sucho při vzcházení		
VARIANTY (MOŽNOSTI) POJIŠTĚNÍ		AGRAR BASIS krupobití, požár + další rizika rozšířené pojištění	AGRAR SPECIÁL krupobití, požár + další rizika rozšířené pojištění	AGRAR UNIVERZÁL krupobití, požár, mráz, vítr, zaplavení, naplavení zeminy, požerky slimáků
POJISTNÁ ČÁSTKA		Výměra orné půdy (ha) x pojistitelem stanovený poj. výtěžek (t/ha)	Výměra orné půdy (ha) x pojistitelem stanovený poj. výtěžek (t/ha)	Výměra orné půdy (ha) x pojistitelem stanovený poj. výtěžek (t/ha)
SPOLUÚČAST		8 % pojistné částky poškozené plochy pozemku	8 % pojistné částky poškozené plochy pozemku	Krupobití, požár - spoluúčast 4% z poškozeného pozemku; ostatní škody - paušální náhrada 4200,-Kč/ha
POJISTNÉ PLNĚNÍ	výnosová škoda	Pojištěný hektarový výtěžek poškozeného pozemku (v Kč) x výše poškození (v %) - spoluúčast z poškozeného pozemku nebo jeho části		
	nákladová škoda	Pojišťovna uhradí plnění za nové osetí ve výši 20% či 10% pojistné částky původní plodiny, nejvýše 4 200 Kč/ha, či 2 100 Kč/ha	Pojišťovna uhradí plnění za nové osetí ve výši 20% či 10% pojistné částky původní plodiny, nejvýše 4 200 Kč/ha, či 2 100 Kč/ha	Pojišťovna uhradí plnění za nové osetí (Kč/ha) do 50% podle tabulky AGRAR UNIVERZÁL Pojišťovna uhradí plnění za nové osetí (Kč/ha) 4 200,- Kč x výměra pošk. pozemku (ha)
SLEVY A BONIFIKACE¹¹		Bezeškodní bonus podle škodního průběhu: v 1. bezeškodním roce 10%, ve 2. bezeškodním roce 20% a od 3. roku 30% příslušného ročního pojistného		
DOPLŇKOVÁ POJIŠTĚNÍ		DPP mák, DPP cukrová řepa, DPP chmel, DPP vinná réva, DPP ovoce		

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj: VPP a DPP pojistitele platné od 1. ledna 2014

¹¹ **Bonifikace** – sleva poskytnutá za příznivý škodní průběh.

Tabulka č. 7: Allianz pojišťovna, a.s.

POJIŠTĚNÍ PLODIN Allianz pojišťovna, a. s.		
POJIŠTĚNÁ RIZIKA	Základní pojištění: krupobití, vichřice, požár, úder blesku, povodeň záplava, sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, zapalavení/ naplavení zeminy; vymrznutí a nebo jarní mráz	
VARIANTY (MOŽNOSTI) POJIŠTĚNÍ	základní	krupobití; nebo vichřice a krupobití
	doplňková	záplava, povodeň, sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, zapalavení/ naplavení zeminy; vymrznutí a nebo jarní mráz
POJISTNÁ ČÁSTKA	osetá plocha (ha) x pojištěný výnos (t) x pojištěná cena (Kč)	
SPOLUÚČAST	5%, nejméně však 500 Kč (lze ujednat i jinak)	
PLNĚNÍ	výnosová škoda	rozdíl mezi potenciálním výnosem plodiny před jejím poškozením a po něm, oceněném pojištěnou cenou za tunu; úhrada ztráty výnosu v důsledku pojištěného nebezpečí.
	nákladová škoda	náklady na zasetí či vysázení ve výši nákladů na zasetí nebo zasazení poškozené pojištěné plodiny, nejvýše však 18% z pojištěného výtěžku, byla-li plodina poškozena natolik, že je nutno ji zaorat; nejvýše však 4 000Kč na hektar.
SLEVY A BONIFIKACE	Startovní sleva je poskytována v rozmezí 0 % až 30 % pro nové klienty, je poskytována v návaznosti na informace o výši škodního průběhu za uplynulé 2 roky. V případě bezeškodního průběhu smlouvy je ponechána i pro další pojistné období. Lze ji nahradit zapůjčenou slevou, která se však v případě pojistného plnění odečítá z pojistného pln Je možné poskytnout i obchodní slevu, kterou lze kombinovat s předchozími slevami.	
DOPLŇKOVÁ POJIŠTĚNÍ	Pojištění ovoce, pojištění chmele, pojištění vinné révy	

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj: VPP Zemědělské pojištění PL- 2014

Tabulka č. 8: Česká pojišťovna, a.s.

POJIŠTĚNÍ PLODIN Česká pojišťovna a. s.		
POJIŠTĚNÁ RIZIKA	krupobití, požár, vichřice, záplava, povodeň, sesuv půdy, vyzimování, jarní mráz	
VARIANTY (MOŽNOSTI) POJIŠTĚNÍ	základní	typ pojištění A: krupobití a požár;
	doplňková	typ pojištění B: vichřice, záplava, povodeň, sesuv půdy, u vybraných ozimých plodin vyzimování;
		typ pojištění C: jarní mráz;
		typ pojištění D: zimní mráz na vinné révě;
POJISTNÁ ČÁSTKA	pojištěný výtěžek: výměra (ha) x výnos (t) x cena (Kč)	
SPOLUÚČAST	spoluúčast 10% z pojistného plnění (lze ujednat i jinak)	
PLNĚNÍ	výnosová škoda	Pojišťovna stanoví rozsah poškození a v procentech vyjádří snížení výnosu oproti stavu před pojistnou událostí, tzn. že uhradí ztrátu výnosu, který pojištěný nerealizuje v důsledku pojištěného nebezpečí.
	nákladová škoda	Úhrada nákladů na setí poškozené plodiny a hodnotu původního osiva; v případě přísevu v poměru odpovídajícímu poškození, nejvýše však 15% z pojištěného výtěžku dané pojištěné plodiny na ploše zrušeného nebo přisetého porostu.
SLEVY A BONIFIKACE	je možné získat řadu slev, které je možné sčítat: 10% za pojištění celé výměry obhospodařované půdy; 2% až 6% za sjednání dalších produktů v rámci pojistné smlouvy; bonifikace podle výše škodního průběhu za poslední 3 roky až 40%; O obchodní slevu je nutné individuálně požádat.	
DOPLŇKOVÁ POJIŠTĚNÍ	Pojištění okrasných rostlin nebo školek Pojištění kultur ve sklenících Pojištění kultur ve foliovnicích	

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj: VPPZP-P-01/2014, DPPPM-P-01/2014, DPPPL-P-01/2014

Tabulka č. 9: Pojištění plodin ČSOB pojišťovna, a.s.

POJIŠTĚNÍ PLODIN ČSOB Pojišťovna, a.s.		
POJIŠTĚNÁ RIZIKA	Krupobití, požár, vichřice, záplava, povodeň, sesuv půdy, vyzimování v poj. smlouvě specifikovaných ozimých plodin, jarní mráz, mráz na vinné révě	
VARIANTY (MOŽNOSTI) POJIŠTĚNÍ	základní	typ pojištění A: krupobití, požár;
	doplňková	typ pojištění B: vichřice, záplava, povodeň, sesuv půdy
		typ pojištění C: jarní mráz
		typ pojištění D: mráz na vinné révě
		typ pojištění E: vyzimování
POJISTNÁ ČÁSTKA	pojištěný výtěžek: výměra (ha) x výnos (t) x cena (Kč)	
SPOLUÚČAST	spoluúčast – volitelná ve výši 0%, 10%, 25% z výše škody (možné jsou i jiné varianty)	
PLNĚNÍ	výnosová škoda	Pojišťovna stanoví rozsah poškození a v procentech vyjádří snížení výnosu oproti stavu před pojistnou událostí, tzn., že uhradí ztrátu výnosu v důsledku pojištěného nebezpečí
	nákladová škoda	Pojišťovna uhradí náklady na setí a hodnotu původního osiva, v případě přisevu v poměru odpovídajícímu pojistitelem stanovené procentní míře poškození, nejvýše však 15% z pojištěného výtěžku pojištěné plodiny na ploše zrušeného nebo přisetého porostu pojištěné plodiny.
SLEVY A BONIFIKACE	Obchodní sleva. Je nutné o ni požádat. Kombinace obou slev je možná. Zapůjčená sleva většinou do max. výše 30%. Odečítá se z pojistného plnění při škodě	
DOPLŇKOVÁ POJIŠTĚNÍ	pojištění chmele pojištění ovoce pojištění vinné révy	

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj: VPP ZEM-PL 2014

Tabulka č. 10: Pojištění plodin Generali pojišťovna a.s.

POJIŠTĚNÍ PLODIN Generali Pojišťovna a.s.		
POJIŠTĚNÁ RIZIKA	<p>živelní nebezpečí: krupobití, požár, výbuch, přímý úder blesku, vichřice, pád letadla, pád stromu, stožárnebo jiných předmětů;</p> <p>katastrofická nebezpečí: záplava, povodeň, sesuv půdy, zřícení skal, lavina; vymrznutí ozimé řepky</p>	
VARIANTY (MOŽNOSTI) POJIŠTĚNÍ	základní	<p>krupobití;</p> <p>živelní nebezpečí: požár, výbuch, přímý úder blesku, vichřice, krupobití, pád letadla, pád stromu nebo stožáru;</p>
	doplňková	<p>katastrofická nebezpečí: záplava, povodeň, sesuv půdy, pád skal, zřícení lavin; vymrznutí ozimé řepky</p>
POJISTNÁ ČÁSTKA	pojištěný výtěžek: výměra (ha) x výnos (t) x cena (Kč)	
SPOLUÚČAST	5% z pojištěného výtěžku poškozeného pozemku	
PLNĚNÍ	výnosová škoda	Rozdíl mezi potenciálním výnosem plodiny před jejím poškozením a po něm -oceněno pojištěnou jednotkovou cenou, tzn. úhrada ztráty výnosu v důsledku pojištěného nebezpečí minus spoluúčast 5% z pojištěného výtěžku
	nákladová škoda	Pojišťovna uhradí náklady na setí nebo vysazení ve výši nákladů na zasetí nebo zasazení poškozené pojištěné plodiny, byla-li tato poškozena natolik, že je nutno ji zaorat, nejvýše však 2 800Kč na hektar po odečtení spoluúčasti 5% z plnění, nejméně však 500Kč.
SLEVY A BONIFIKACE	<p>Startovní sleva až do výše 20% pro nové klienty. V případě bezeškodního průběhu smlouvy je ponechána</p> <p>Zapůjčená sleva nahrazuje startovní slevu u smluv, kde je pojistné plnění. Sleva se odečítá z plnění.</p> <p>Obchodní sleva dá se kombinovat s předchozími.</p>	
DOPLŇKOVÁ POJIŠTĚNÍ	<p>Pojištění okrasných rostlin nebo škoek,</p> <p>pojištění chmele, pojištění vinné révy,</p> <p>pojištění ovoce, pojištění zahradní architektury,</p> <p>pojištění lesních porostů.</p>	

Zdroj: Vlastní zpracování – zdroj: pojistné podmínky ZPP ZP 2014/01, ZPP ZF 2014/01

Tabulka č. 11: Pojištění plodin Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.

POJIŠTĚNÍ PLODIN Hasičská Vzájemná Pojišťovna a.s.		
POJIŠTĚNÁ RIZIKA		Krupobití, požár, záplava a povodeň, jarní mráz, vyzimování, vichřice
VARIANTY (MOŽNOSTI) POJIŠTĚNÍ	základní	krupobití a požár
	doplňková	povodeň a záplava, jarní mráz, vyzimování, vichřice (vždy s základním pojištěním)
POJISTNÁ ČÁSTKA		pojištěný výtěžek: výměra (ha) x výnos (t) x cena (Kč)
SPOLUÚČAST		10% z pojištěného výtěžku z pozemku, na němž vznikla škoda, případně lze zvýšit
PLNĚNÍ	výnosová škoda	Pojišťovna vypočte pojištěný výtěžek z poškozené plochy a z něj stanoví pojistné plnění (kvantitativní úbytek pojištěné plodiny nebo snížení jakosti pojištěné plodiny) stejným procentem jakým byl určen rozsah poškození, tzn, že uhradí ztrátu výnosu v důsledku pojištěného nebezpečí.
	nákladová škoda	Pojišťovna poskytne plnění v ceně původního osiva a za nutné práce spojené s novým osetím, a to u skupiny obilovin maximálně však do 20% pojištěného výtěžku na 1 ha. U ostatních plodin do 12% pojištěného výtěžku na 1 ha. (vyzimování) u ostatních rizik maximálně do 20% pojištěného výtěžku.
SLEVY A BONIFIKACE		Obchodní sleva. Je nutné o ni požádat.
DOPLŇKOVÁ POJIŠTĚNÍ		pojištění chmele pojištění ovoce pojištění vinné révy pojištění lesních porostů

Zdroj: Vlastní zpracování – zdroj: pojistné podmínky VPP obecná část, SU Z-M-PL 016

4. 3. 3. Pojištění hospodářských zvířat

Pojištění hospodářských zvířat lze sjednat pro soubory hospodářských zvířat či pro jednotlivá zvířata (např. závodní koně), pro: skot, prasata, ovce, kozy, drůbež, koně, králíky, kožešinová zvířata, jelenovitá zvířata ve farmovém chovu, ryby, psi. Pojištění kryje škody v souvislosti s uhynutím, utracením nebo nutnou porážkou v důsledku rizik: nákaza, hromadná onemocnění, živelní rizika, riziko úrazu a neinfekční nemoci. Vedle hromadných škod, lze sjednat pojištění i pro jednotlivé úhyny zvířat. V konstrukci pojištění jsou uplatňovány principy integrální franšízy a procentní spoluúčasti a systém bonus-malus. (Ducháčková, 2009)

Pojištění lze sjednat pro případ nákaz a dalších hromadných škod z důvodu:

- nákazy (slintavka a kulhavka, vezikulární stomatitida, vezikulární choroba prasat, mor skotu, mor malých přežvýkavců, plicní nákaza skotu, modulární dermatitida skotu, katarální horečka ovcí, neštovice ovcí a koz, mor koní, africký mor prasat, klasický mor prasat, mor drůbeže, pseudomor drůbeže, Aujeskyho choroba, paratuberkulóza, sněť slezinná, trichofytóza, vzteklina, brucelóza, tuberkulóza, echinokóza, hydroperikarditida přežvýkavců, myiáza, Q horečka, leptospiróza, enzootická leukóza skotu, bovinní virová diarrhoea (BVD), spongiformní encefalopatie skotu (BSE), anaplazmóza skotu, babezióza skotu, kampylobakterií skotu, dermatofilóza skotu, hemoragická septikémie skotu, teilerií skotu, trichomoníí skotu, trypanozomií skotu, hlavnička skotu, nakažlivá obrna prasat, sípavka prasat, trichinelóza prasat, virová gastroenteritida prasat, parvoviróza prasat, červenka prasat, klusavka ovcí a koz, nakažlivá agalaxie ovcí a koz, cholera drůbeže, infekční laryngotracheitida drůbeže, ornitóza, psitakóza, neštovice drůbeže, mykoplazmóza drůbeže, pulťová nákaza, tyf drůbeže, infekční bronchitida drůbeže, virová hepatitida kachňat, encefalomyelitidy koní, hřebčí nákaza, infekční anémie koní, nakažlivá metritida klisen, vozňivka, myxomatóza králíků, virové hemoragické onemocnění králíků, infekční hematopoetická nekróza, infekční nekróza pankreatu, virová hemoragická septikémie, jarní virémie kaprů (zdroj: veterinární zákon a pojistné podmínky pojistitelů)
- jiná hromadná onemocnění infekčního a nebo parazitárního původu (další nakažlivé nemoci, které jsou způsobeny zejména virem, bakteriemi, mykoplazmaty, plísněmi a cizopasnými, a projevují se hromadným výskytem a specifickými klinickými příznaky);

- zasažení zvířete elektrickým proudem či přerušení dodávky elektrického proudu;
- přehřátí organismu, otrava zvířete exogenními jedovatými látkami;
- živelní událost;
- odcizení nebo ztráta zvířete vzniklé v přímé souvislosti s živelní událostí;
- náklady na závěrečnou chemickou dezinfekci;
- přerušení provozu včetně ušlého zisku (Pojistné podmínky pojistitelů, 2014)

Pojištění lze sjednat také pro případ jednotlivých škod:

- neinfekční nemoc – získaná choroba, není přenosná z jednoho zvířete na druhé zvíře a nemá genetické predispozice, zvíře postihla nahodile v průběhu jeho postnatálního života;
- úraz – je poškození organismu fyzikálními nebo chemickými vlivy, které způsobují tak závažné změny v orgánech a takové poruchy funkcí zvířat, že hrozí jejich uhynutí, nebo velké týrání. K úrazům patří také nehody zvířat, které mají za následek jejich uhynutí;
- porod - za porodní škodu se považuje škody vzniklá v souvislosti s porodem nejdéle do 10 dnů po porodu. Porodní škody jsou i těžká zranění související s porodem, nereponovatelné výhřezy dělohy a nevyléčitelné délky březosti;
- zmetání – předčasné vypuzení plodu neschopného života z dělohy v době od poloviny březosti do dolní hranice extrémní délky březosti. (Pojistné podmínky pojistitelů, 2014)

4. 3. 4. Srovnání pojistných podmínek pojistitelů – hospodářská zvířata

V České republice je možné sjednat pro rok 2015 pojištění hospodářských zvířat u těchto pojistitelů (řazení dle abecedy): Agra pojišťovna a.s., Allianz pojišťovna, a.s., Česká pojišťovna, a.s., ČSOB Pojišťovna a. s., Generali Pojišťovna, a.s., Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.

V závěru roku 2014 se rozhodla odejít z trhu zemědělského pojištění Kooperativa pojišťovna, a.s., proto ve srovnání podmínek již není zahrnuta. Ze zpracovaného srovnání podmínek jednotlivých pojistitelů vyplývá, že možnost sjednání pojistného krytí z pohledu pojistných nebezpečí je velmi srovnatelná. Rozdíly lze nalézt v poskytovaných slevách a ve způsobu likvidací škod na zvířatech. Pojistitelé si konkurují cenami (sazby, poskytované slevy). Omezují svoje nabídky nastavením limitů plnění, což lze odchylně ujednat dle konkrétního podniku a jeho situace se zohledněním škod z minulých 2 let (lze zohlednit i delší období, pokud jsou informace známé), dále jsou odchylky v ochotě

přijmout do pojištění určité druhy zvířat a rizik. Podrobně je uvedeno v tabulkách č. 12 až č. 17.

Tabulka č. 12: Pojištění hospodářských zvířat Agra pojišťovna a.s.

POJIŠTĚNÍ ZVÍŘAT Agra pojišťovna a.s.	
ROZSAH POJIŠTĚNÍ	skot, prasata, ovce, kozy, drůbež
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>Nebezpečné nákazy: Společné více druhům zvířat: Aujeskyho choroba, brucelóza, echinokokóza, horečka údolí Rift, hydroperikarditida přežvýkavců, japonská encefalitida, katarální horečka ovcí, krymsko-konžská hemoragická horečka, leptospiróza, listerióza, mor skotu, myiáza, paratuberkulóza, Q horečka, salmonelóza, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, transmisivní spongiformní encefalopatie trichinelóza, tuberkulóza skotu, tularémie, verotoxigenní E. coli, vezikulární stomatitida, vzteklna, západonilská horečka.</p> <p>Nákazy skotu: anaplazmóza skotu, babesióza skotu, bovinní virová diarrhoea, enzootická leukóza skotu, hemoragická septikémie, hlavnička, infekční rinotracheitida skotu, dulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, theilerióza, trichomonáza, trypanosomiáza, venerická kamylobakteriíza skotu.</p> <p>Nákazy prasat: africký mor prasat, cysticerkóza prasat, encefalitida způsobená virem Nipah, klasický mor prasat, nakažlivá obrna prasat, vezikulární choroba prasat, virová gastroenteritida (transmisivní gastroenteritida prasat).</p> <p>Nákazy ovcí a koz: artritida a encefalitida koz, enzootické zmetání ovcí, epididymitida beranů, klusavka, Maedi-visna, mor malých přežvýkavců, nakažlivá agalactie, nakažlivá pleuropneumonie koz, nemoc Nairobi, neštovice ovcí a neštovice koz.</p>
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>Nákazy drůbeže: aviární influenza, chlamydióza drůbeže, cholera drůbeže, infekční bronchitida drůbeže, infekční burzitida, infekční laryngotracheitida drůbeže, Markova choroba, mykoplasmóza drůbeže, newcastleská choroba, pulorová nákaza, rinotracheitida krůt, tyf drůbeže, virová hepatitida kachen.</p> <p>Živelní nebezpečí. Jiná hromadná onemocnění infekční příčiny nebo parazitárního původu. Akutní otrava zvířete exogenními toxickými látkami; Zasažení zvířete elektrickým proudem; Škody na plemenných zvířatech.</p>
POJISTNÁ HODNOTA¹²	Dohodnutá částka za jedno pojištěné zvíře, nesmí být vyšší než nejvyšší dosažitelná tržní cena pojištěného zvířete v okamžiku škodní události ¹³ .
SPOLUÚČAST	Bez spoluúčasti, v případě pojištění plemenných zvířat 4% z pojistné částky daného pojištěného zvířete.
SLEVY	Obchodní sleva. Je nutné o ni požádat.

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj: VPP pro pojištění hospodářských zvířat platné od 1. ledna 2014

¹² **Pojistná hodnota** – nejvyšší možná majetková újma, která v důsledku pojistné události může nastat.

¹³ **Škodní událost** – událost, ze které vznikla škoda.

Tabulka č. 13: Pojištění hospodářských zvířat Allianz pojišťovna a.s.

POJIŠTĚNÍ ZVÍŘAT Allianz pojišťovna a. s.	
ROZSAH POJIŠTĚNÍ	skot, prasata, koně, ovce, kozy, drůbež a krůty
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>Nákazy</p> <p>- společné pro více druhů zvířat: Aujezského choroba, Brucelóza, epizootické hemoragické onemocnění, horečka údolí Rift, katarální horečka ovcí, japonská encefalitida, leptospiróza, mor skotu, myáza, Q-horečka, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, tuberkulóza, vezikulární stomatitida, vzteklina.</p> <p>Nákazy skotu: anaplasmóza skotu, enzootická leukóza skotu, hemoragická septicémie, hlavnička, modulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, trichomonáza, trypanozomóza, venerická kampakobakteriíza skotu. spongiformní encefalopatie skotu (BSE).</p> <p>Nákazy prasat: africký mor prasat, klasický mor prasat, vezikulární choroba prasat, virová gastroenteritida.</p> <p>Nákazy ovcí a koz: artritida a encefalitida, enzootické zmetání ovcí, epididymitida beranů, nakažlivá agalactie, nakažlivá pleuropneumonie koz, klusavka, Maedi a visna, mor malých přežvýkavců, nakažlivá agalactie, nakažlivá pleuropneumonie koz, nemoc Nairobi, neštovice ovcí a koz.</p> <p>Nákazy koní: encefalomyelitida koní, hřebčí nákaza, infekční anemie koní, nakažlivá metritida koní, mor koní, Surra, Venezuelská encefalomyelitida koní. Onemocnění s klinickými příznaky infekční bovinní rinotracheidy bovinní virové diarrhoeu nebo paratuberkulózy.</p> <p>- jiná hromadná onemocnění parazitárního nebo infekčního původu. Horní hranice plnění je 250 000 Kč pro jednu a všechny pojistné události v jednom pojistném roce, pokud není v pojistné smlouvě dohodnuto jinak, - akutní otravy exogenními látkami. Právo na plnění však není, pokud došlo k otravě kumulací toxických látek v těle zvířete,</p> <p>- přerušení dodávky elektrického proudu, ke kterému došlo mimo objekt pojistníka/ pojištěného v důsledku živelní události a které nemohl ovlivnit, zasazení zvířete elektrickým proudem nezaviněné pojistníkem/pojištěným, vybraná živelní nebezpečí</p> <p>Pojištění jednotlivých škod</p>
POJISTNÁ HODNOTA¹⁴	Průměr dohodnutých cen zvířat dané kategorie.
SPOLUÚČAST	Může být určena procentem nebo pevnou sazbou.
SLEVY A BONIFIKACE	Startovní sleva až do výše 20% pro nové klienty. V případě bezeškodního průběhu smlouvy je ponechána. Zapůjčená sleva nahrazuje startovní slevu u smluv, kde je pojistné plnění. Sleva se odečítá z plnění škody. Obchodní sleva - je nutné o ni požádat.

Zdroj: vlastní zpracování; zdroj: VPP Zemědělské pojištění – pojištění hospodářských zvířat HZ 2014

¹⁴ **Pojistná hodnota** – nejvyšší možná majetková újma, která v důsledku pojistné události může nastat.

Tabulka č. 14: Pojištění hospodářských zvířat Česká pojišťovna a.s.

POJIŠTĚNÍ ZVÍŘAT Česká pojišťovna a.s.	
ROZSAH POJIŠTĚNÍ	skot, prasata, ovce, kozy, drůbež a krůty, pojištění koní, pojištění ryb
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>Nebezpečné nákazy hospodářských zvířat podle veterinárního zákona:</p> <p>Společné: Aujeszkyho choroba, brucelóza, echinokokóza, horečka údolí Rift, hydroperikarditida přežvýkavců, japonská encefalitida, katarální horečka ovcí, krymsko-konžská hemoragická horečka, leptospiróza, listerióza, mor skotu, myiáza, paratuberkulóza, Q horečka, salmonelóza, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, transmisivní spongiformní encefalopatie, trichinelóza, tuberkulóza, tularémie, verotoxigenní E. coli, vezikulární stomatitida, vzteklna, západonilská horečka.</p> <p>Skot: anaplazmóza skotu, babesióza skotu, bovinní virová diarrhoea, enzootická leukóza skotu, hemoragická septikémie, hlavnička, infekční rinotracheitida skotu, dulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, theilerióza, trichomonáza, trypanozomiáza, venerická kamylobakteriáza.</p> <p>Prasata: africký mor prasat, cysticerkóza prasat, encefalitida způsobená virem Nipah, klasický mor prasat, reprodukční a respirační syndrom prasat, vezikulární choroba prasat, virová gastroenteritida.</p> <p>Drůbež: aviární influenza, cholera drůbeže, mykoplasmozá drůbeže, newcastleská choroba, pulorová nákaza, tyf drůbeže.</p> <p>Ovce a kozy: enzootické zmetání ovcí, epididymitida beranů, klusavka, mor malých přežvýkavců, nakažlivá agalactie, nakažlivá pleuropneumonie koz, nemoc Nairobi, neštovice ovcí a neštovice koz.</p>
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>Typ pojištění H - zahrnuje nakažlivé choroby přenosného charakteru způsobené viry, bakteriemi, mykoplazmaty, plísněmi a cizopasníky a projevují se hromadným výskytem a specifickými klinickými příznaky. Nepatří sem infekční onemocnění na končetinách a mléčné žlázy.</p> <p>Typ pojištění PO - neohlášené přerušení dodávky elektrického proudu z veřejné distribuční sítě, zasažení zvířete elektrickým proudem, akutní otrava zvířete exogenními jedovatými látkami; za otravu se nepovažují kumulace toxických látek v těle zvířat, autointoxikace organismu a chronické otravy.</p> <p>Typ pojištění Z – živelní událost</p>
POJISTNÁ ČÁSTKA, POJISTNÁ HODNOTA¹⁵	Průměrná tržní cena zdravých zvířat téhož druhu a plemene, kategorie a kvality.
SPOLUÚČAST	Spoluúčast - volitelná 0%, 10%, 25% z každé pojistné události (možné i jiné varianty)
SLEVY A BONIFIKACE	Obchodní sleva dle škodního průběhu. Je nutné o ni požádat.

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj DPPZV-P-01/2014

¹⁵ **Pojistná hodnota** – nejvyšší možná majetková újma, která v důsledku pojistné události může nastat.

Tabulka č. 15: Pojištění hospodářských zvířat ČSOB pojišťovna a.s.

POJIŠTĚNÍ ZVÍŘAT ČSOB Pojišťovna a.s.	
ROZSAH POJIŠTĚNÍ	skot, prasata, ovce, kozy, drůbež a krůty
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>N - nebezpečné nákazy podle veterinárního zákona: Aujeszkyho choroba, brucelóza, echinokokóza, horečka údolí Rift, hydroperikarditida přežvýkavců, japonská encefalitida, katarální horečka ovcí, krymsko-konžská hemoragická horečka, leptospiróza, listerióza, mor skotu, myiáza, paratuberkulóza, Q horečka, salmonelóza, slintavka a kulhavka, sněť slezinná, transmisivní spongiformní encefalopatie, trichinelóza, tuberkulóza, tularémie, verotoxigenní E. coli, vezikulární stomatitida, vzteklina, západonilská horečka.</p> <p>Skot: anaplazmóza skotu, babesióza skotu, bovinní virová diarhoea, enzootická leukóza skotu, hemoragická septikémie, hlavnička, infekční rinotracheitida skotu, modulární dermatitida skotu, plicní nákaza skotu, theilerióza, trichomonáza, trypanozomiáza, venerická kamylobakteriíza.</p> <p>Prasata: africký mor prasat, cysticerkóza prasat, encefalitida způsobená virem Nipah, klasický mor prasat, reprodukční a respirační syndrom prasat, vezikulární choroba prasat, virová gastroenteritida.</p> <p>Drůbež: aviární influenza, chlamydióza drůbeže, cholera drůbeže, infekční bronchitida drůbeže, infekční burzitida, infekční laryngotracheitida drůbeže, Markova choroba, mykoplazmóza drůbeže, newcastleská choroba, pulorová nákaza, rinotracheitida krůt, tyf drůbeže, virová hepatitida kachen.</p> <p>Ovce a kozy: artritida a encefalitida koz, enzootické zmetání ovcí, epidymitida beranů, klusavka, Maedi-Visna, mor malých přežvýkavců, nakažlivá agalaktie, nakažlivá pleuropneumonie koz, nemoc Nairobi, neštovice ovcí a neštovice koz</p>
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>H -nakažlivé choroby přenosného charakteru, způsobené viry, bakteriemi, mykoplazmaty, plísněmi a cizopasníky a projevují se hromadným výskytem a specifickými klinickými příznaky. Neplatí pro končetiny a mléčné žlázy.</p> <p>PO - neohlášené přerušení dodávky elektrického proudu, zasažení zvířete elektrickým proudem, akutní otrava zvířete exogenními jedovatými látkami.</p> <p>Kategorie pojištění Z: živelní událost</p> <p>Kategorie pojištění P: přehřátí organismu drůbeže</p> <p>Kategorie pojištění J: akutní neinfekční nemoc, úraz, porodní škoda</p>
POJISTNÁ HODNOTA¹⁶	Průměrná obvyklá cena zdravých zvířat téhož druhu a plemene, kategorie a kvality.
SPOLUÚČAST	bez spoluúčasti, J škody spoluúčast 20%
SLEVY A BONIFIKACE	Obchodní sleva či zapůjčená sleva až do 30%, je nutné o ni požádat. Kombinace obou slev je možná.

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj VPP ZEM – ZV 2014

¹⁶ **Pojistná hodnota** – nejvyšší možná majetková újma, která v důsledku pojistné události může nastat.

Tabulka č. 16: Pojištění hospodářských zvířat Generali pojišťovna a.s.

POJIŠTĚNÍ ZVÍŘAT Generali pojišťovna a. s.	
ROZSAH POJIŠTĚNÍ	Hospodářská zvířata chovaná pro užitek, tj. hospodářský přínos, nebo pracovní či sportovní výkon - skot, prasata, ovce, kozy, drůbež, pojištění koní.
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>a) nákaza - podezření z nakažení nákazou, nakažení zvířete nákazou, nařízené likvidace chovu, a to vše z důvodu jeho zařazení do ohniska nákazy a jejího ochranného pásma některou z uvedených nákaz – dle veterinárního zákona.</p> <p>b) onemocnění s klinickými příznaky infekční bovinní rhinotracheitidy (IBR) nebo paratuberkulózy, hradí pouze případy, u kterých se objevily klinické příznaky těchto chorob;</p> <p>c) pozitivní diagnózy bovinní spongiformní encefalopatie (BSE), pojistitel hradí pouze poražené kusy, u kterých bylo BSE prokázáno laboratorním testem. (lze dohodnout náhradu kohorty)</p> <p>d) jiná hromadná onemocnění infekčního a parazitálního původu</p> <p>e) živelní nebezpečí: požár, výbuch, přímý úder blesku, vichřice, krupobití, pád letadla, pád stromu, stožárů nebo jiných předmětů. Katastrofická nebezpečí: záplava a povodeň, sesuv půdy, zřícení skal a lavina</p> <p>f) zasažení zvířete elektrickým proudem;</p> <p>g) akutní otravy zvířete exogenními toxickými látkami; za otravu není považována kumulace toxických látek v těle zvířete</p>
POJ. ČÁSTKA, POJ. HODNOTA¹⁷	Průměrná tržní cena zdravých zvířat téhož druhu a plemene, kategorie a kvality.
SPOLUÚČAST	V případě pojistné události odečte pojišťovna za každou pojistnou událost spoluúčast ve výši ujednané v pojistné smlouvě.
SLEVY A BONIFIKACE	Startovní sleva až do výše 20% pro nové klienty. V případě bezeškodního průběhu smlouvy je ponechána. Zapůjčená sleva nahrazuje startovní slevu u smluv, kde je pojistné plnění. Sleva se odečítá z plnění škody. Obchodní sleva - dá se kombinovat s předchozími dvěma. Je nutné o ni požádat.

Zdroj: vlastní zpracování zdroj: pojistné podmínky pojistitele ZPP ZP 2014/1

¹⁷ **Pojistná hodnota** – nejvyšší možná majetková újma, která v důsledku pojistné události může nastat.

Tabulka č. 17: Pojištění hospodářských zvířat Hasičská vzájemná pojišťovna a.s.

POJIŠTĚNÍ ZVÍŘAT Hasičská vzájemná pojišťovna a.s.	
ROZSAH POJIŠTĚNÍ	Hospodářská zvířata - skot, prasata, ovce, kozy, drůbež
POJISTNÁ NEBEZPEČÍ	<p>Skot: slintavka a kulhavka, mor, tuberkulóza, paratuberkulóza, brucelóza, sněť slezinná a šelestivá, vzteklna, Aujeszkyho choroba, salmonelóza, opar lysavý, puchýřovitý zánět dutiny ústní, trichomoniáza, infekční rhinotracheitida, leukóza, aktinomykóza, bovinní spongiformní encephalopatie, infekční keratokonjunktivitis, plicní nákaza, Q horečka, leptospiróza s klinickými příznaky, hlavnička;</p> <p>Prasata: slintavka a kulhavka, africký a klasický mor, brucelóza, tuberkulóza, sněť slezinná a šelestivá, vzteklna, Aujeszkyho choroba, salmonelóza s klinickými příznaky, puchýřovitý zánět dutiny ústní, nakažlivá obrna, červenka, sípavka s klinickými příznaky, leptospiróza s klinickými příznaky, parvoviróza s klinickými příznaky, vezikulární choroba, trichinelóza;</p> <p>Ovce a kozy: slintavka a kulhavka, tuberkulóza, sněť slezinná a šelestivá, brucelóza, paratuberkulóza, Aujeszkyho choroba, klostridiové infekce ovcí, infekční keratokonjunktivitis ovcí, infekční pleuropneumonie, infekční mastitidy ovcí, salmonelóza ovcí, neštovice, mor malých přežvýkavců,</p> <p>U souboru drůbeže: influenza, pulorová nákaza, pseudomor, tyf, cholera, neštovice, infekční laryngotracheitida, ornitóza, mor kachen, virová hepatitida kachňat, salmonelóza, encefalomyelitida, tuberkulóza, mykoplasmoza, Markova nemoc, infekční bronchitida drůbeže.</p> <p>Sdružené živelní pojištění. jiná nebezpečí“: odcizení v souvislosti s živelní událostí, zasažení zvířete elektrickým proudem, otrava exogenními jedovatými látkami, úhyn zvířete přerušením dodávky elektrického proudu, které pojištěný nezavinil, přehřátím organismu pojištěných zvířat, Sdružená nebezpečí „pojištění plemenných zvířat – jiná onemocnění“, „hromadná onemocnění“. Z pojištění jsou vyloučeny infekční onemocnění na mléčné žláze a na končetinách.</p> <p>Dodatková pojištění - jednotlivá rizika: Salmonela (S. Enteritidis), Salmonela (S. typhimurium).</p>
POJISTNÁ ČÁSTKA, POJISTNÁ HODNOTA¹⁸	Vyjadřuje horní hranici pojistného plnění. Je to obecná cena, kterou má pojištěné hospodářské zvíře nebo soubor pojištěných hospodářských zvířat, v době vzniku pojištění.
SPOLUÚČAST	5% z výše škody, není-li v pojistné smlouvě stanoveno jinak
SLEVY A BONIFIKACE	Obchodní sleva, je nutné o ni požádat pojistitele.

Zdroj: vlastní zpracování – zdroj smluvní ujednání pro pojištění hospodářských zvířat Z-M-ZV

¹⁸ **Pojistná hodnota** – nejvyšší možná majetková újma, která v důsledku pojistné události může nastat.

4. 3. 5. Likvidace škod u plodin a hospodářských zvířat

Likvidace škod na plodinách je popsána v tabulce u jednotlivých pojistitelů, nejsou zde významné rozdíly v přístupu postitelů. Důležité je pouze, zda se jedná o nákladovou či o výnosovou škodu, o čemž se rozhodne v souladu s pojistnými podmínkami pojistitele a odvíjí se od data zasetí (výsadby). Obvykle se jako nákladová škoda posuzují škody vzniklé nejpozději do 30 dnů po vysetí či vysázení.

U pojištění hospodářských zvířat je situace podobná, pojistitelé mají při likvidaci rozdíly ve stanovení hodnoty zpojištěných zvířat. Někteří vycházejí z pojistné částky a jiní z obecné ceny zvířete bezprostředně před škodní událostí.

Agra pojišťovna poskytne pojistníkovi plnění za zvíře (předmět pojistné události) ve výši pojistné částky pro dané zvíře, maximálně však ve výši pojistné hodnoty zvířete v době vzniku pojistné události. Od pojistného plnění odečte Agra pojišťovna částku dosaženou zpeněžením zvířete při porážce. U růstových kategorií poskytne Agra pojišťovna plnění za zvíře, jehož pojistná částka odpovídá stáří a hmotnosti pojištěného zvířete v době vzniku pojistné události. Defacto si pojistné plnění lze představit jako jednoduchý vzorec: $POJISTNÉ\ PLNĚNÍ = POJISTNÁ\ ČÁSTKA - SPOLUÚČAST - ZPENĚŽENÍ$.

Allianz pro úhradu všech pojistných událostí, které vznikly v jednom pojistném období poskytne plnění maximálně ve výši pojistné částky dohodnuté pro příslušné hospodářské zvíře (popř. pro kategorii hospodářských zvířat) na dané období a zároveň maximálně do limitu pojistného plnění sjednaného pro konkrétní hospodářské zvíře (popř. pro kategorii hospodářských zvířat) o cenu využitelných zbytků těla zvířete. Náhrada nákladů účelně vynaložených v souvislosti s pojistnou událostí, která vznikla z pojištěných příčin do limitu 100 000 Kč na jednu a všechny pojistné události v jednom pojistném roce na veterinární správou nařízenou závěrečnou chemickou dezinfekci za použití předepsaných dezinfekčních prostředků, anebo na odstranění kadavérů. Stejně jako u Agry lze využít jednoduchý vzorec pro pojistné plnění:

$$POJISTNÉ\ PLNĚNÍ = POJISTNÁ\ ČÁSTKA / LIMIT\ POJ.\ PLNĚNÍ - SPOLUÚČAST - ZPENĚŽENÍ\ VYUŽITELNÝCH\ ZBYTKŮ\ TĚLA$$

Velmi podobný model výpočtu pojistného plnění jako Allianz má i Generali pojišťovna $POJISTNÉ\ PLNĚNÍ = POJISTNÁ\ ČÁSTKA - ZPENĚŽENÍ\ VYUŽITELNÝCH\ ZBYTKŮ\ TĚLA - SPOLUÚČAST$.

Česká pojišťovna, ČSOB pojišťovna a HVP stanoví částku, která odpovídá ceně pojištěného zvířete ke dni pojistné události, maximálně však pojistnou částku uvedenou v pojistné smlouvě pro zvíře dané kategorie.

Cenou zvířete ke dni pojistné události (nebo-li cenou časovou) je myšlena tržní cena zvířete, která zohledňuje jeho věk a hmotnost, zdravotní stav, reprodukční a produkční ukazatele zvířete téhož druhu a kategorie. Tato částka se snižuje o hodnotu užitkovatelných částí těla zvířete postiženého pojistnou událostí, pak se odečte spoluúčast.

4. 4. Realizovaný průzkum k zemědělskému pojištění

Průzkum k diplomové práci je zaměřený pouze na část oblasti pojištění zemědělského podniku, konkrétně na pojištění plodin a hospodářských zvířat. Pro výzkumnou část bylo využito dotazníkového šetření (viz. příloha č. 2).

Cílem bylo ověření využití produktů zemědělského pojištění jednotlivých zemědělských společností podle jejich výrobního zaměření s ohledem na škodní průběh za uplynulé 2 roky. Dotazováním bylo ověřeno, zda dle vyjádření zástupců zemědělských společností, má vliv státní podpory na jejich zájem o sjednání zemědělského pojištění.

Výběr vhodného vzorku respondentů byl proveden mezi podniky v Plzeňském a Jihočeském regionu, které se zabývají zemědělskou prvovýrobou. Jde o respondenty, kteří nejméně 5 let zemědělské pojištění sjednávají.

Z provedeného dotazníkového šetření byly získány požadované informace od 27 zemědělských společností o:

- právní formě;
- regionu, ve kterém společnosti podnikají;
- výrobním zaměření společnosti;
- podrobných informací o pěstovaných plodinách, chovaných zvířatech;

- informace o výši škodního průběhu za uplynulé 2 roky;
- využívání dotací na zemědělské pojištění;
- sjednání zemědělského pojištění v případě, že by stát omezil podporu formou dotace na zemědělské pojištění.

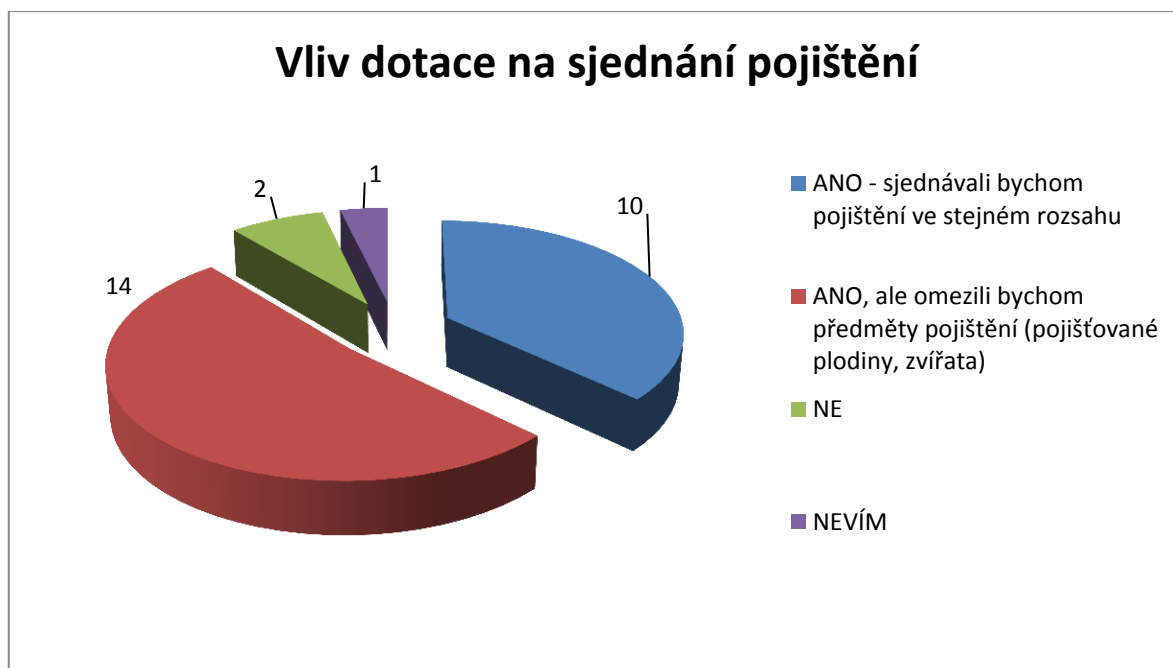
Právní forma u vybraných společností byla ve 25 případech právnická osoba s předmětem podnikání rostlinná a živočišná výroba a ve 2 případech fyzická osoba soukromý zemědělec zabývající se rostlinnou a zemědělskou výrobou. Regiony byly zastoupeny 12 podniky z Plzeňska a 15 společnostmi z Jižních Čech.

Podniky se zabývají oběma činnostmi, na které je tato práce zaměřena - rostlinnou výrobou a živočišnou výrobou, v počtu 25. Pouze dva podniky z dotazovaných se zabývají chovem ryb, což je specifická oblast, kdy je možno sjednat krytí pojištěním hospodářských zvířat. Při tak velkém objemu chovu ryb, jako je uvedeno v dotazníku těchto dvou společností, je možné chov ryb v současné době pojistit pouze u České pojišťovny. Respondenti ve 100% využívají státní podporu formou dotace na zemědělské pojištění.

Odpověď na otázku č. 5 dotazníku k diplomové práci: ***“Sjednali byste pojištění hospodářských zvířat a plodin i pokud by stát nepodporoval dotací pojištění plodin a hospodářských zvířat?”*** byla překvapující.

Pouze deset subjektů by sjednávalo pojistné krytí ve stejném rozsahu. Při podrobnějším dotazování bylo zjištěno, že se jedná o subjekty, které mají z minulých let zkušenosti s likvidací rozsáhlých škod na plodinách, ke kterým došlo z různých příčin, buď zaplavením polí, krupobitními škodami a v jednom případě vyzimováním.

Graf č. 10: Vliv dotace na sjednání pojištění

Zdroj: Vlastní zpracování

Společnosti, které by pojištění sjednaly, ale omezily by předměty pojištění, mají dle svého vyjádření zkušenosti se škodami, kdy sice došlo k poškození plodin krupobitím či vyzimováním, ale nešlo o škody likvidační či velmi významné pro hospodaření společnosti.

Dva zástupci zemědělských podniků odpověděli, že by pojištění nesjednali. V jednom případě šlo o fyzickou osobu, která podniká na vlastní vrub a neměla v minulosti významné škody. Snad proto si dostatečně neuvědomuje hrozící nebezpečí. Ve druhém případě šlo o právnickou osobu, kdy odpovídal za společnost předseda, který informoval, že by si vytvořil vlastní fond, kde by “spořili” na případnou škodní událost.

Zde je potřeba uvést, že se jedná o osobní názor respondenta a pokud by tato situace nastala, rozhoduje o sjednání či nesjednání pojistného krytí statutární orgán společnosti – představenstvo, a konečné rozhodnutí by přináleželo jemu. Zde by měl statutární orgán činit rozhodnutí s péčí řádného hospodáře.

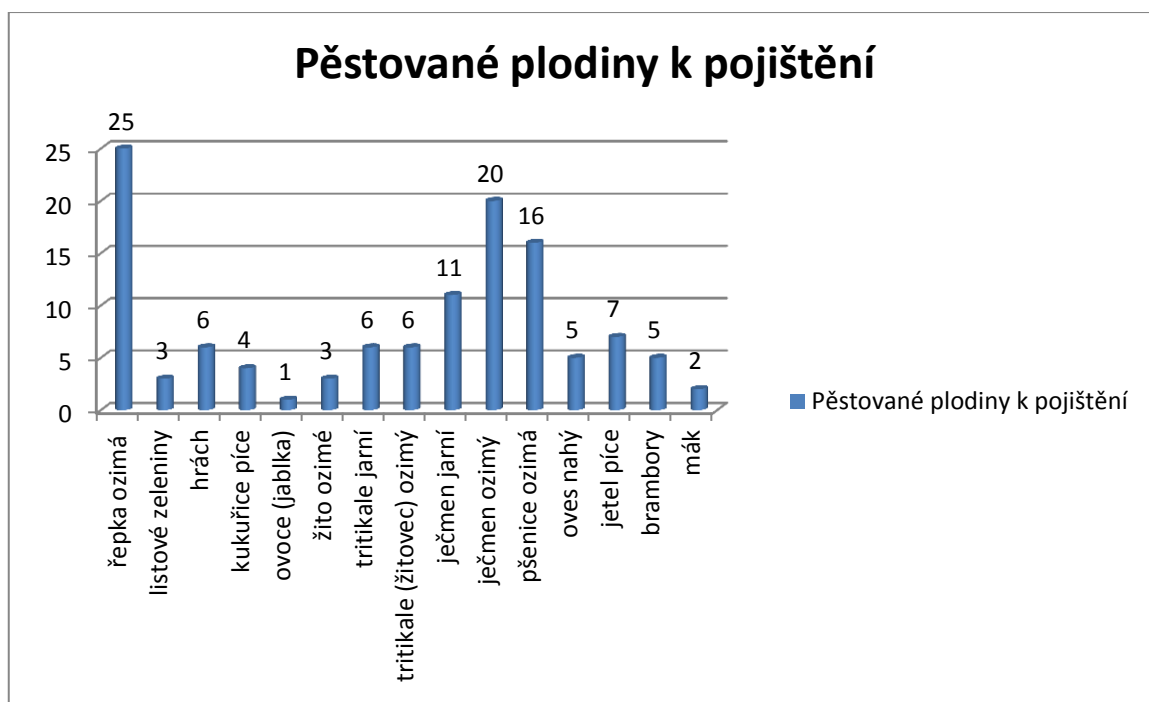
Jeden respondent při dotazování váhal mezi možnostmi omezení předmětů pojištění a nepojišťovat, nakonec uvedl do dotazníku odpověď “nevím” s komentářem, že by se rozhodoval podle okolností v konkrétní situaci.

Vybrané zemědělské společnosti se ve 25 případech zabývají pěstováním plodin. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že ve struktuře plodin, pro které podniky sjednávají zemědělské pojištění, převažuje pěstování řepky ozimé. Řepku pěstuje 25 z 25 společností, které se ve zvoleném vzorku zabývají pěstováním plodin.

Dále 20 společností se zabývá pěstováním pšenice ozimé. Další hlavní plodiny jsou ve vybraném vzorku ječmen ozimý a ječmen jarní.

Naopak je zřejmé, že speciální plodiny – jako je ovoce, zelenina nebo mák, pěstuje velmi málo společností. Ze speciálních plodin se nejčastěji ve vybraném vzorku objevují brambory, které se daří v posledních letech znovu vracet častěji na pole v obou regionech.

Graf č. 11: Pěstované plodiny, pro které se sjednává pojištění krytí

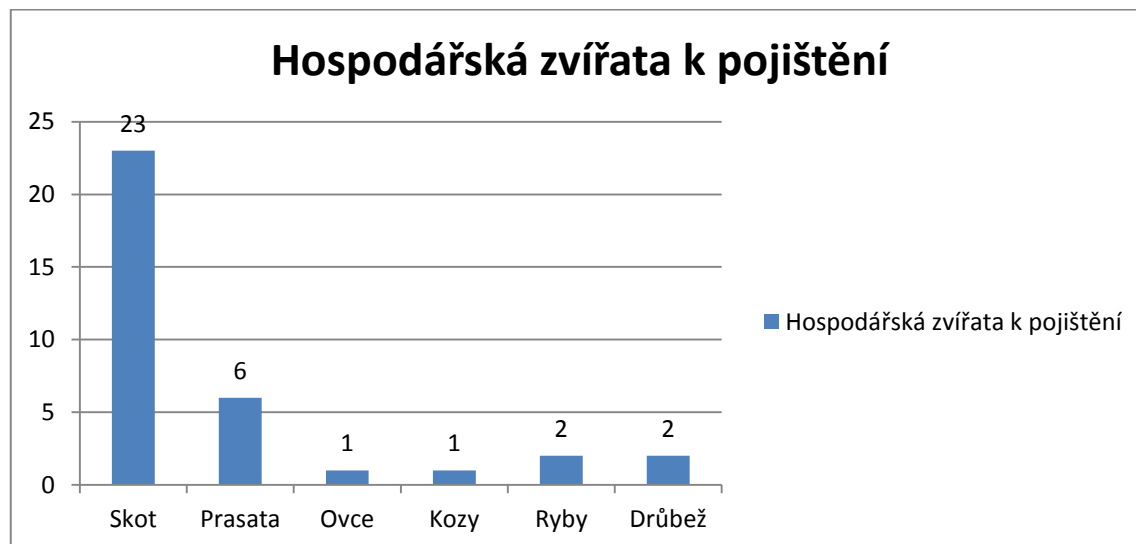
Zdroj: Vlastní zpracování

Ze vzorku vybraných zemědělských společností se celkem 25 společností zabývá chovem hospodářských zvířat. Z toho 2 společnosti se zabývají chovem ryb, kdy pojišťují u vybraného druhu všechny kategorie (např. kapr – pojištění se sjednává pro K0, K1, K2 i K3 tržní ryba).

Ostatní podniky se zabývají ve 23 případech chovem skotu, 6 společností chová prasata, 1 společnost ovce, 1 kozy a 2 podniky chovají drůbež. Ve všech případech podniky mají zájem o sjednání pojištění nákaz a hromadných onemocnění. Jednotlivé

škody sjednávají obvykle pro plemenná zvířata a v jednom případě (z vybraného vzorku) pro celé stádo prasnic.

Graf č. 12: Chovaná zvířata, pro která se sjednává pojistné krytí

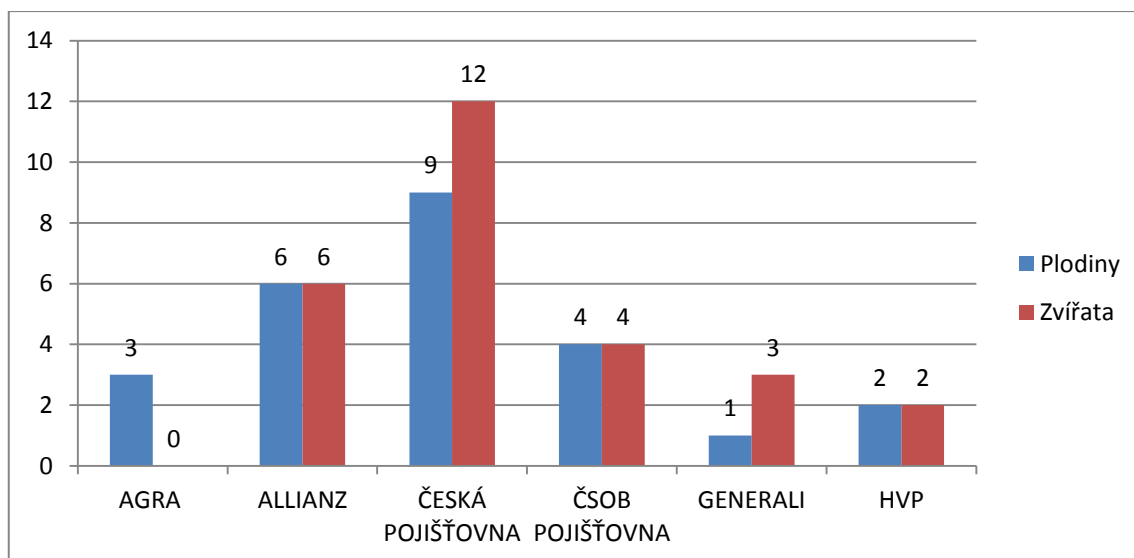
Zdroj: Vlastní zpracování

Dotazníkovým šetřením bylo ověřeno, u kterých pojistitelů jednotlivé podniky sjednávají pojištění zemědělských zvířat a plodin. Ze získaných údajů vyplývá, že obvykle podnik sjednává jak pojištění plodin tak hospodářských zvířat u stejného pojistitele. Důvodem je rozložení rizik. Škody na plodinách jsou totiž časté, na rozdíl od škod na zvířatech. Zde škody v minulých 2 letech nebyly zaznamenány, s výjimkou 2 škod na plemenných zvířatech.

Další výjimkou je pojištění ryb, zde byly zaznamenány škody jak z povodně tak i nákazy. V rámci dotazování se podařilo ověřit, že zemědělské podniky jsou „věrné“ svým tradičním pojistitelům, se kterými mají dobré zkušenosti.

Naopak významné zklamání jejich důvěry je přiměje zvolit jiného pojistitele, se kterým opět hledí budovat dlouhodobý vztah. To je v souladu i se strategií pojistitelů na trhu.

Graf č. 13: Pojistitelé – plodiny, zvířata

Zdroj: Vlastní zpracování

4. 5. Pojištění vybraných 2 zemědělských podniků

Z oslovených respondentů byly vybrány 2 zemědělské podniky, právnické osoby, jejichž předmět činnosti je živočišná výroba a rostlinná výroba.

Klíčové bylo, aby se podnik zabýval, jak pěstováním plodin, tak chovem hospodářských zvířat a na jejich příkladu bylo možné demonstrovat přehled možností současného pojistného trhu v ČR pro 2 produkty – pojištění zemědělských plodin a hospodářských zvířat.

4. 5. 1. Podnik zabývající se chovem skotu

Vybraná společnost se dlouhodobě věnuje chovu skotu.

Podrobné informace o počtu a struktuře chovaných zvířat vyplývá z provedeného dotazníkového šetření a je uvedeno v tabulce č. 18.

Tabulka č. 18: Chované druhy a kategorie hospodářských zvířat

Chované druhy a kategorie hospodářských zvířat a požadavek na jejich pojištění											
Druh	Kategorie zvířat	Požadují pojiřit					Počet zvířat	Hmotnost kg/ks	Cena Kč/kg	Cena Kč/ks	Celková pojistná částka
		N	H	Ž	PO	J					
Skot	Krávy	x	x	x	x	-	200	-	-	18 000	3 600 000
	telata do 6 měs.	x	x	x	x	-	99	170	40	6 800	673 200
	jalovice od 6 měs.	x	x	x	x	-	125	450	30	13 500	1 687 500
	jalovice od 3 měs. březosti	x	x	x	x	-	15	-	-	16 200	243 000
	výkrm býků od 6 měs.	x	x	x	x	-	70	550	29	15 950	1 116 500
	plemenní býci	x	x	x	x	x	1	-	-	50 000	50 000
	ostatní skot										0
Vysvětlivky:											
N	nákaza					PO	akutní otrava, výpadek proudu				
H	hromadná infekční onemocnění, která nejsou v N					J	akutní neinfekční nemoc, úraz, porodní škoda				
Z	živel										

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková pojistná částka pro soubor skotu: **7 370 200 Kč**. Pojištění bude sjednáno s nulovou spoluúčastí a územním rozsahem ČR. Informace o škodách byly společností poskytnuty. V minulých 2 letech žádné škody uplatněny nebyly. Pro možnost vyhodnocení doplňuji informaci, že pojištění bylo pro rok 2014 sjednáno u Kooperativa pojišťovny, a.s., která se rozhodla k 1. 1. 2015 ukončit sjednávání pojištění hospodářských zvířat. V roce 2014 byla celková pojistná částka pro pojištění zvířat **7 244 200 Kč**, roční pojistné při zachování rizik činilo 33 708 Kč.

Pro rok 2015 vypadá nabídka jednotlivých pojišťoven na pojištění hospodářských zvířat: skot - pojistná nebezpečí: N, H, Ž, PO, J (plemenný býk) – zadání dle tabulky č. 18, takto:

Tabulka č. 19: Přehled nabídek pojišťovatelů – pojištění zvířat

	AGRA	ČSOB	GENERALI	ALLIANZ	ČESKÁ POJ.	HVP
Roční pojistné (v Kč)	52 734	41 488	55 117	33 952	78 755	80 048
Pojistná částka (v Kč)	7 370 200	7 370 200	7 370 200	7 370 200	7 370 200	7 370 200
Spoluúčast (v %)	4%	0%	5%, min. 500 Kč	0% (odchylně od VPP)	0%	5%
Franšíza	0	0	0	0	0	0
Poznámka			Spoluúčast u nález 0 Kč; Startovní sleva 20%.	Startovní sleva 40%. Dle VPP u H limit poj.pln. 250.000 Kč.	Kalkulace včetně slevy za propojištěnost ve výši 6%.	

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze srovnání nabídek pojišťovatelů je cenově nejpříznivější nabídka ALLIANZ pojišťovny, která je poskytnuta odchylně od VPP s nulovou spoluúčastí.

Důležité je však uvědomit si, že omezením nabídky je roční limit pojistného plnění ve výši 250 000 Kč na hromadná onemocnění jiná než uvedená v pojistných podmínkách pojistitele.

Cenová příznivost nabídky odpovídá snaze ALLIANZ pojišťovny podchytit společnosti, které mají příznivý škodní průběh a navázat s nimi dlouhodobou spolupráci.

Druhá nejvýhodnější nabídka byla předložena ČSOB pojišťovnou ve výši 41 488 Kč, s nulovou spoluúčastí a není omezena žádným limitem pojistného plnění.

Je již na zemědělském podniku, zda pro rok 2015 zvolí nabídku ALLIANZ či ČSOB pojišťovny. V tomto případě si zemědělský podnik po důkladném prostudování pojistných podmínek, kde jsou explicitně uvedena krytá hromadná onemocnění bez limitu pojistného plnění, vybral ALLIANZ. Jeví se mu uvedený výčet hromadný onemocnění jako dostačující.

4. 5. 2. Podnik zabývající se chovem skotu, prasat, ovcí

Vybraná zemědělská společnost se věnuje chovu skotu, prasat a ovcí.

Podrobné informace o počtu a struktuře chovaných zvířat vyplývají z provedeného dotazníkového šetření a jsou uvedeny v tabulce č. 20.

Tabulka č. 20: Chované druhy a kategorie hospodářských zvířat

Chované druhy a kategorie hospodářských zvířat a požadavek na jejich pojištění											
Druh	Kategorie zvířat	Požadují pojistit					Počet zvířat	Hmotnost kg/ks	Cena Kč/kg	Cena Kč/ks	Celková pojistná částka
		N	H	Ž	PO	J					
Skot	Krávy	x	x	x	x		400	-	-	25 000	10 000 000
	telata do 6 měs.	x	x	x	x	-	200	110	39,7	4 367	873 400
	jalovice od 6 měs.	x	x	x	x	-	100	280	36	10 080	1 008 000
	jalovice od 3 měs. březosti	x	x	x	x		200	350	85,7143	30 000	6 000 000
	výkrm býků od 6 měs.	x	x	x	x	-	250	350	39,7	13 895	3 473 750
	plemenní býčci od 6 měs.						0				0
	plemenní býci	x	x	x	x	x	1	-	-	70 000	70 000
	plemenní býci	x	x	x	x	x	2	-	-	80 000	160 000
	ostatní skot										0
Prasata	prasnice	x	x	x	x	-	530	-	-	9 900	5 247 000
	selata do odstavu	x	x	x	x	-	1200	4	225	900	1 080 000
	selata do 25 kg hmotnosti	x	x	x	x	-	1400	15	93	1 395	1 953 000
	prasničky od 3 měsíců věku	x	x	x	x	-	700			4 000	2 800 000
	výkrm prasat od 25 kg hmotnosti	x	x	x	x	-	250	65	43	2 795	698 750
	plemenní kanci	x	x	x	x	x	1	-	-	41 168	41 168
	plemenní kanci	x	x	x	x	x	7	-	-	37 000	259 000
	ostatní prasata										0
Ovce	bahnice	x	x	x	x		25	-	-	3 000	75 000
	jehňata do 1 roku					-					0
	jehnice od 1 roku	x	x	x	x	-	10	42	59	2 478	24 780
	plemenní beránci od 1 roku										0
	plemenní berani	x	x	x	x	x	1	-	-	6 500	6 500
	ostatní ovce										0
Vysvětlivky:											
N	nákaza					PO	akutní otrava, výpadek proudu				
H	hromadná infekční onemocnění, která nejsou v N					J	akutní neinfekční nemoc, úraz, porodní škoda				
Z	živel										

Zdroj: Vlastní zpracování

Celková pojistná částka pro soubor zvířat (skot, prasata, ovce): **33 770 348 Kč**. Pojištění bude sjednáno s nulovou spoluúčastí a územním rozsahem ČR. Informace o škodách byly společností poskytnuty. V minulých 2 letech byly uplatněny škody na plemenných zvířatech (jednotlivé škody), vyplacené pojistné plnění pojistitele 118 852 Kč.

Pro možnost vyhodnocení doplňuji informaci, že pojištění bylo pro rok 2014 sjednáno u Hasičské vzájemné pojišťovny a.s., která předložila nabídku i pro rok 2015. V roce 2014 byla celková pojistná částka pro pojištění zvířat **34 631 468 Kč**. Roční pojistné, při zachování rizik, činilo 720 648 Kč.

Pro rok 2015 vypadá nabídka jednotlivých pojišťoven na pojištění hospodářských zvířat: skot, prasata, ovce - pojistná nebezpečí: N, H, Ž, PO, J (3 x plemenný býk, 8 plemenných kanců a 2 plemenný beran) – zadání dle tabulky č. 20, takto:

Tabulka č. 21: Přehled nabídek pojistitelů – pojištění zvířat

	AGRA	ČSOB	GENERALI	ALLIANZ	ČESKÁ POJ.	HVP
Roční pojistné (v Kč)	327 797	269 847	821 836	450 972	341 810	720 648
Pojistná částka (v Kč)	33 770 348	33 770 348	33 770 348	33 770 348	33 770 348	33 770 348
Spoluúčast (v %)	0%	0%	5%, min. 500 Kč, u rizika J 10%, min. 1000 Kč	0% (odchylně od VPP)	0%	5%
Franšíza	0	0	0	0	0	0
Poznámka		Sjednává se roční limit za jednu a všechny škody v jednom poj. období pro jednu PS ve výši 10.000.000,- Kč		Dle VPP u H limit pojistného plnění: 250.000 Kč. Pro riziko J – roční limit limit 200.000,- Kč	Nutné je ověření hmotnosti výkrm prasat - 65 kg. (vykrmené prase o hmotnosti 110kg bude likvidováno jakoby vážilo jen 65 kg) Bez ověření aplikace SU: Ujednává se, že nabídkou pojištění plemenných kanců není pojišťovna vázána akceptací navrhované pojistné částky. Tato bude posouzena teprve po doložení výpisů z plemenné knihy či jiných dokladů.	

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze srovnání nabídek pojistitelů je cenově nejvýhodnější nabídka ČSOB pojišťovny, která je poskytnuta s nulovou spoluúčastí. Nevýhodou této nabídky je zalimitování ročním limitem plnění za všechny škody v průběhu pojistného období (tj. 1 rok) ve výši 10 mil. Kč.

Druhá nejvýhodnější nabídka byla předložena AGRA pojišťovnou ve výši 327 797 Kč, s nulovou spoluúčastí a není omezena žádným limitem pojistného plnění. Je na rozhodnutí zemědělského podniku, zda zvolí nabídku ČSOB pojišťovny nebo AGRA pojišťovny. V tomto případě se podnik rozhodl pro nabídku ČSOB pojišťovny, s tím, že roční limit plnění ve výši 10 mil. Kč se mu jeví jako dostatečný, vzhledem k jejich dlouhodobému škodnímu průběhu na zvířatech.

4. 5. 3. Podnik zabývající se pěstováním plodin

Zvolený podnik se dlouhodobě věnuje pěstování obilnin, olejnin a zeleniny (zelí). Podrobné informace o struktuře plodin vyplývají z osevního plánu a jsou uvedeny v dotazníkovém šetření, viz tabulka č. 22.

Tabulka č. 22: Přehled pěstovaných plodin

poř. číslo	plodina	výměra (ha)	poj. cena (Kč/t)	poj. výnos (t/ha)	poj. výtěžek (Kč/ha)	poj. částka za plodinu (Kč)	Typ pojištění			
							krupobití / požár	živelní rizika ¹⁹	Vyzimování	jarní mraz
1	pšenice oz.	173,94	3 800	4,00	15 200	2 643 888	X	X	X	
2	tritikale oz.	99,28	3 300	3,50	11 550	1 146 684	X	X	X	
3	ječmen oz.	43,20	3 000	3,50	10 500	453 600	X	X	X	
4	řepka oz.	38,67	10 000	2,80	28 000	1 082 760	X	X	X	
5	tritikale jarní	25,60	3 300	3,00	9 900	253 440	X	X		
6	zelí	26,00	3 000	35,00	105 000	2 730 000	X	X		X

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze zpracovaného dotazníku je patrné, že podnik se věnuje pěstování ozimých plodin – pšenice ozimá, tritikale ozimé, ječmen ozimý, řepka ozimá. Celková pojistná částka za veškeré plodiny k pojištění v roce 2014 byla 8 405 484 Kč, celkové roční pojistné za rok 2014 činilo 386 534 Kč.

V roce 2015 celková výměra pojišťované obhospodařované půdy činí 406, 69 ha. Důležité je, že tento podnik má část půdy v blízkosti vodního toku řeky Malše, a proto je jedním z prioritních požadavků podniku zahrnutí do pojistného krytí rizika záplava a povodeň. V roce 2012 byly totiž porosty tritikale a také zelí významně poškozeny záplavou, povodní. Celkové pojistné plnění pojišťovny za škody vzniklé povodní v roce 2012 přesáhlo 1 942 000 Kč. Do jaké míry tato informace ovlivnila ochotu pojistitelů nabídnout pojištění plodin je zřejmé z předložených nabídek v tabulce č. 23.

Pro zpracování nabídky na pojištění plodin byli osloveni všichni pojistitelé, kteří se pojištěním plodin na trhu v ČR zabývají, níže v tabulce jsou uvedeny jejich nabídky s

¹⁹ Živelní rizika včetně včetně záplavy, povodně, sesuv nebo splavení půdy, zřícení skal nebo zemin, sesuv nebo zřícení lavin.

rozsahem pojištění kroupy, živel (požár, záplava, povodeň, a další požadovaná rizika), vyzimování a jarní mraz.

Tabulka č. 23: Přehled nabídek pojistitelů

	AGRA	ČSOB	GENERALI	ALLIANZ	ČP	HVP
roční pojistné	359 252	436 609	0	337 604	761 537	397 914
pojistná částka	8 737 300	8 737 300		8 737 300	8 737 300	8 737 300
spoluúčast	0% 8%	0%		0% (odchylně od VPP)	0%; 10% u kapusty a zelí	5%
poznámka	Krupobití + Požár = integrální franšiza 10%, Vichřice + Záplava = spoluúčast 8%, integrální franšiza 8%. Zelí a kapustu pouze na krupobití a požár	integrální franšiza 10 % z pojištěného výtěžku, případně sníženého výtěžku, v případě požáru nebo záplavy alespoň 5 % souvislé plně zničené plochy. LPP u jarního mrazu 500.000,-, LPP záplava povodeň 1.000.000,-	Z důvodu škody záplavou nabídku na pojištění nepředloží.	RLPS (záplava) 4 200 000,-	integrální franšiza 10 % z pojištěného výtěžku, případně sníženého výtěžku, v případě požáru nebo záplavy alespoň 5 % souvislé plně zničené plochy.	integrální franšiza 10 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Z předložených pojistitelů je patrné, že pohled na riziko se liší dle jednotlivých pojistitelů. Pojistitel Generali se rozhodl s ohledem na škody v roce 2012 nabídku nepředložit. Ze stejného důvodu Česká pojišťovna nabídla pojistné bez uplatnění jakýchkoliv slev, proto není schopna cenově konkurovat ostatním pojistitelům. Důvodem byl nepříznivý škodní průběh u obou těchto pojistitelů v roce 2013 a z toho vyplývající opatrnost úpisu. Velmi zajímavou nabídku předložila ALLIANZ, s nulovou spoluúčastí nabídla roční pojistné ve výši 337 604 Kč. Omezující je roční limit pojistného plnění ve výši 4, 2 mil. Kč pro riziko záplava.

Druhou cenově nejvýhodnější nabídku přeložila AGRA, nicméně nesplnila zadání a pro zeleninu nezpracovala do nabídky krytí vyzimování a jarního mrazu. Proto je její nabídka pro zemědělský podnik neakceptovatelná. Naopak za zvážení stojí nabídka HVP, která předložila nabídku bez rozsahového omezení. Rozhodování podniku probíhalo mezi

nabídkou ALLIANZ a HVP. V tomto případě zvolili ALLIANZ, protože roční limit pro záplavu 4,2 mil. Kč se jeví pro podnik jako dostačující.

4. 5. 4. Podnik zabývající se pěstováním plodin

Zvolený podnik se dlouhodobě věnuje pěstování plodin. Podrobné informace o struktuře plodin vyplývají z osevního plánu a jsou uvedeny v dotazníkovém šetření, viz tabulka č. 24.

Tabulka č. 24: Přehled pěstovaných plodin

poř. číslo	plodina	výměra (ha)	poj. cena (Kč/t)	poj. výnos (t/ha)	poj. výtěžek (Kč/ha)	poj. částka za plodinu (Kč)	Typ pojištění			
							krupobití / požár	živelní rizika ²⁰	Vyzimování	jarní mráz
1	řepka oz.	290,00	12 000	3,50	42 000	12 180 000	X	-	X	
2	žito oz.	30,00	4 500	6,00	27 000	810 000	X	-	-	-
3	pšenice oz.	290,00	4 200	6,00	25 200	7 308 000	X	-	-	-
4	ječmen oz.	114,00	4 800	4,50	21 600	2 462 400	X	-	-	-
5	ječmen jarní	105,00	5 200	4,50	23 400	2 457 000	X	-	-	-
6	oves nahý	72,00	6 500	3,50	22 750	1 638 000	X	-	-	-
7	kukuřice	176,00	250	40,00	10 000	1 760 000	X	-	-	-
8	jetel	60,00	200	30,00	6 000	360 000	X	-	-	-
9	triticale oz.	30,00	4 200	6,00	25 200	756 000	X	-	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování

Údaje o struktuře plodin byly zjištěny z dotazníkového šetření. Podnik se věnuje mimo jiné pěstování ozimých plodin – pšenice ozimá, žito ozimé, triticale ozimé, ječmen ozimý, řepka ozimá. Riziko vyzimování má zájem krýt pouze u řepky ozimé. Zde vnímá největší riziko škody. Celková pojistná částka za všechny pojišťované plodiny v roce 2014 činila 27 699 209 Kč, celkové roční pojistné za rok 2014 činilo 390 489 Kč.

V roce 2015 je celková pojistná částka 29 731 400 Kč. Celková výměra pojišťované obhospodařované půdy za podnik je 1167 ha. Podnik byl v roce 2013 zasažen krupobitím, pojistitel vyplatil pojistné plnění ve výši 1,2 mil. Kč. V roce 2014 nebyly žádné škody. V návaznosti na tyto informace předložili pro zemědělský podnik pojistitelé nabídky uvedené

²⁰ Živelní rizika včetně včetně záplavy, povodně, sesuv nebo splavení půdy, zřícení skal nebo zemin, sesuv nebo zřícení lavin.

v tabulce č. 25. Rozsah pojistného krytí dle tabulky č. 24, tj. krupobití + požár, pro řepku ozimou i vyzimování.

Tabulka č. 25: Přehled nabídek pojistitelů

	AGRA	ČSOB	GENERALI	ALLIANZ	ČP	HVP
Roční pojistné	669 498	581 334	947 831	585 024	1 111 041	838 261
pojistná částka	29 731 400	28 921 400	29 731 400	29 731 400	29 731 400	29 731 400
spoluúčast	0%	0%	5%, min 5 000 Kč	0% (odchylně od VPP)	0%	5%
poznámka	Krupobití + Požár = integrální franšiza 10%, pojistitel odmítl krytí vyzimování pro řepku ozimou. Zapůjčený bonus 30%.	Pojistitel neakceptoval cenu řepky. Snížil ji z 12 tis. Kč/t na 10 tis. Kč/t. Ochoten ji upravit, jestliže předloží uzavřený kontrakt s uvedenou výkupní cenou.	Pojistitel nenabídl slevu vzhledem ke škodě v roce 2012.	integrální franšiza 10 %	Integrální franšiza ve výši 10 % z pojištěného výtěžku, případně sníženého výtěžku, v případě požáru alespoň 5 % souvislé plně zničené plochy	integrální franšiza 10 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Je zřejmé, dle předložených nabídek pojistitelů, že rozdíly v nabídkách jsou cenové i rozsahové. Pohled na přijetí rizika se liší dle jednotlivých pojistitelů. Pojistitelé HVP, Generali a Česká pojišťovna se rozhodli nabídku předložit bez poskytnutí slev. Zohlednili tak vyplacenou škodu v roce 2012. Jejich nabídky proto cenově nemohou konkurovat ostatním pojistitelům. Navýšení hrazeného pojistného oproti předchozímu roku je způsobeno vyšší pojistnou částkou a pojištěním rizika vyzimování, které v minulém roce nebylo kryto.

Velmi zajímavé nabídky předložily pojišťovny ČSOB a ALLIANZ, s nulovou spoluúčastí nabízejí krytí v poptaném rozsahu za roční pojistné ve výši 581 334 Kč, resp. 585 024 Kč. Rozhodování podniku probíhalo mezi těmito nabídkami. V tomto případě byla zvolena ALLIANZ. Důvodem byla pozitivní zkušenost s likvidací škod u tohoto pojistitele, kde má podnik sjednané i pojištění zvířat, majetku, odpovědnosti a vozidel.

5. Zhodnocení výsledků a doporučení

Na základě provedené analýzy bylo zjištěno, že v letech 1990 až 2015 došlo na trhu zemědělského pojištění v České republice k řadě významných legislativních a tržních změn. Výchozí situace je z roku 1990, kdy existovala jediná Česká státní pojišťovna, která měla monopolní postavení už od roku 1948 a povinnost sjednat zemědělské pojištění, měly stanoveny vyhláškou Ministerstva financí ČSR č. 75/1985 Sb. všechny socialistické zemědělské organizace. Již od roku 1986 bylo zemědělské pojištění pro Českou pojišťovnu ztrátové a de facto šlo o určitou formu státní podpory pro zemědělské podniky.

Od roku 1991 je tedy zemědělské pojištění sjednáváno dobrovolně na komerční bázi a postupně dochází k odlivu pojištěnců od České pojišťovny k dalším pojistitelům, kteří toto pojištění na komerční bázi nabízejí, tj. Generali pojišťovna a HVP. Postupně se na trhu mění situace a do segmentu zemědělského pojištění vstupují aktivně další pojistitelé. Nejvýznamnější změny nastaly v roce 2012, kdy na trhu již bylo 7 pojistitelů - Česká pojišťovna, Generali pojišťovna, Hasičská vzájemná pojišťovna, AGRA pojišťovna, ČSOB Pojišťovna, Kooperativa pojišťovna, Allianz pojišťovna, což vytvořilo konkurenční prostředí velmi příznivé pro zemědělské podniky. Zemědělským společnostem se daří dosahovat velmi dobrých cenových podmínek s vysokým standardem pojistného krytí zejména u pojistitelů, kteří na trh vstoupili nově a mají zájem o obchodní spolupráci se zemědělskými podniky. Cílem těchto pojistitelů je propojit společnosti komplexně tak, aby zemědělské pojištění (obvykle s nepříznivým škodním průběhem) bylo sjednáno společně s dalšími druhy pojištění – s majetkem, vozidly, odpovědností apod., které obvykle mívají příznivý škodní průběh. Důvodem je rozložení portfolia rizik. V roce 2014 je leaderem na trhu zemědělského pojištění stále Česká pojišťovna s podílem na trhu ve výši 61% trhu. Z ostatních pojistitelů mají významnější podíl Generali a Agra pojišťovna. Naopak Kooperativa pojišťovna se rozhodla pojištění zemědělských rizik od 1. 1. 2015 nenabízet.

V další části práce byla za použití analýzy sekundárních zdrojů zpracována charakteristika vývoje podpory zemědělského pojištění od roku 2000 a komparace s dalšími zeměmi v rámci EU. V letech 2000 až 2003 Česká republika podporovala sjednání zemědělského pojištění prostřednictvím Nákazového fondu dotací zemědělského pojištění, vypsané Ministerstvem zemědělství. Čerpání bylo podmíněné nevyčerpáním prostředků jinými tituly. Z tohoto důvodu v roce 2003 dotace na podporu zemědělského pojištění

nebyly vyplaceny. Od roku 2004 je nově řešeno prostřednictvím PGRLF a každoročně byla pro zemědělské podniky, které splnily stanovaná kritéria, vyplácena podpora ve stanovené výši. Objem finančních prostředků se pohybuje v rozmezí 285 mil. Kč až 495 mil. Kč. Pro rok 2015 je stanovena podpora v rozmezí od 25% do 50% prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin, v rozmezí od 10% do 50% na ostatní plodiny.

Dotace na zemědělské pojištění stimulují zemědělské podniky ke sjednání pojistného krytí pro plodiny a zvířata. To lze potvrdit na základě zkušenosti ze Slovenska, kde již od roku 2013 podpora zemědělského pojištění není poskytována a za poslední 2 roky zde klesla propojištěnost o 15%.

Komerční pojištění však lze sjednat pouze pro určitá rizika. Z tohoto důvodu se odborná veřejnost zabývá vytvořením fondu těžko pojistitelných rizik, jako je například sucho nebo vytrvalé deště. Cílem je, aby tento fond dokázal v případě vzniklých nepojistitelných škod kompenzovat vzniklé ztráty zemědělcům bez nutnosti ad hoc výpomoci ze státního rozpočtu.

V rámci srovnání poskytované podpory na zemědělské pojištění se zeměmi EU vyplynulo, že rozdíly v poskytované podpoře zemědělského pojištění jsou významné. Důvodem rozdílů je, že jednotlivé země mají rozdílné klimatické podmínky a potýkají se s jinými typy škod. Například jižní země EU jsou extrémně ohrožovány suchem, na rozdíl od severních zemí EU. Také přístup národních zemědělských politik je rozličný; ve většině států je podpora zemědělského pojištění v různé formě vyplácena, a to buď zpětnou platbou jako v ČR či přímo úhradou pojistného pojistiteli jako například v Rakousku. V některých zemích EU – Německu, Maďarsku, Velké Británii, Slovensku, se pojištění sjednává čistě na komerční bázi a stát jeho sjednání nepodporuje žádným způsobem.

Ze srovnání jednotlivých produktů zemědělského pojištění na trhu v České republice vyplynulo, že základní podmínky pro pojištění jsou velmi obdobné. Produkty se liší v konstrukci, ve výši spoluúčastí, limitů plnění a postupu při likvidaci. Z provedené komparace je patrné, že pojistitelé vycházejí z koncepce původních pojistných podmínek České pojišťovny a Generali pojišťovny, vyjma AGRA pojišťovny, která vychází z vlastních pojistných podmínek. Spoluúčasti stanoví procentuální, pohybují se obvykle ve výši od 0 do 10%. Rozdílný je přístup při likvidaci škod, kdy spoluúčast u škod na

plodinách lze odečítat od pojistného plnění procentem ze škody (aplikuje Česká pojišťovna, HVP, ČSOB Pojišťovna) nebo procentem z pojištěného výtěžku (Allianz, AGRA, Generali). Zejména u škod menšího rozsahu je výhodnější pro zemědělský podnik odečet spoluúčasti procentem ze škody. U pojištění hospodářských zvířat je rozdílem ve výpočtu pojistného plnění buď likvidace za škodu v hodnotě, kterou mělo zvíře bezprostředně před pojistnou událostí - tj. zohlednění stáří zvířete, hmotnosti, počtu porodů, zdravotního stavu zvířete, nebo způsob pojistného plnění do výše sjednané pojistné částky či limitu plnění. Pro zemědělský podnik může být v některých případech výhodnější první a někdy druhý způsob postupu výpočtu škody, vždy dle škody na konkrétním zvířeti.

Odpovědi na dotazníkové šetření se podařilo získat od 27 vybraných zemědělských podniků z regionu Plzeňska a z Jižních Čech. Jde o podniky, které dlouhodobě zemědělské pojištění sjednávají. Z pohledu právní formy jde o právnické osoby v 25 případech, ve 2 případech o fyzické osoby. Podařilo se získat informace o druhu a stavech chovaných hospodářských zvířat k pojištění, o pěstovaných plodinách a o škodách v minulých dvou letech. Z oslovených společností se 25 společností zabývá chovem hospodářských zvířat. Převažuje chov skotu (ve 23 podnicích), v 6 podnicích chovají prasata, ve 2 společnostech se zabývají chovem ryb, ve 2 chovem drůbeže, kozy a ovce pěstují v 1 podniku. Plodiny pěstují ve 25 společnostech, nejčastěji je pěstována řepka ozimá, ječmen ozimý a pšenice ozimá. Informace o škodách se zajímavě propojily s otázkou na sjednání zemědělského pojištění v případě, že by stát nepodporoval sjednání zemědělského pojištění. Z odpovědí dotazovaných vyplynulo, že pouze 10 z oslovených podniků by sjednalo pojištění ve stejném rozsahu jako nyní. Podrobným dotazováním bylo zjištěno, že jde o společnosti, které mají zkušenosti s rozsáhlými škodami na plodinách. Dalších 14 podniků by pojištění sice sjednalo, ale omezilo by rozsah a předměty, které pojišťuje. Například by již nepojišťovali všechny plodiny, ale jen řepku či mák, které vnímají jako nejrizikovější. Dva představitelé zemědělského podniku by dle provedeného dotazování pojištění nesjednali. V obou případech jde o společnosti, které neměli v minulosti zkušenosti se škodami velkého rozsahu.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že obvykle je sjednáváno pojištění plodin a hospodářských zvířat u stejného pojistitele, Důvodem jsou slevy za propojištěnost a také snaha o rozložení rizika. Plodiny totiž bývají škodové, na rozdíl od hospodářských zvířat,

kde u sledovaných podniků vyjma škod na rybách a jednotlivých škod na několika plemenných zvířatech žádné škody nebyly. Navíc zemědělský podnik je spíše konzervativní a má zájem o dlouhodobou spolupráci se stabilním partnerem (pojistitelem) pro komplexní řešení svého pojistného programu. Respondenti jsou pojištěni nejčastěji u České pojišťovny, která je vnímána jako tradiční partner českých zemědělců.

Pro ověření teoretických myšlenek bylo zpracováno vyhodnocení využití konkrétních nabídek pojišťovny pro vybrané podniky, které se zabývají pěstováním zemědělských plodin a chovem zvířat.

Z provedeného výběrového řízení vyplynulo, že rozhodující pro pojistitele při zpracování nabídky pro pojištění plodin jsou informace o struktuře pěstovaných plodin a rozsahu pojistného krytí. Řepka je například vnímána jako riziková, stejně tak zelenina či mák. Při sjednání krytí pro všechny plodiny dle pojistitele dochází k vhodnému rozložení rizika a nabízené podmínky jsou příznivější. Dále pojišťovny zohledňují informace o škodním průběhu za minimálně 2 roky, kdy podniky s bezeškodním průběhem získají vyšší obchodní, startovní a zapůjčené slevy. Pojistitelé při tvorbě pojistného programu berou v úvahu i lokalitu, kde jsou zemědělské plodiny pěstovány.

Pro pojištění hospodářských zvířat zohledňují pojistitelé v kalkulaci strukturu a druh chovaných zvířat, rozsah rizik proti kterým je sjednáno pojištění, výši škod v uplynulých min. 2 letech. V nabídce zohledňují buď poskytnutím či neposkytnutím slev, či úpravou odchýlně od standardu pojistitele – např. pojištěním bez omezení limitem pojistného plnění.

6. Závěr

V návaznosti na stanovené cíle bylo zjištěno, že v současnosti je leaderem na trhu zemědělského pojištění v České republice Česká pojišťovna. Její podíl na trhu od roku 1991 postupně klesá z původních 100% na současných 61%. Z provedené analýzy lze předpokládat, že její podíl bude v dalších letech pomalu ještě dále klesat. K poklesu podílu došlo díky vstupu dalších pojistitelů (Agra, Generali, HVP, Kooperativa, ČSOB Pojišťovna a Allianz) na trh zemědělského pojištění. Od roku 2011 vzniká konkurenční prostředí, kdy dochází k výraznějšímu tlaku na ceny a podmínky pojištění. České pojišťovně zůstává monopolní postavení u některých konkrétních produktů (např. pojištění ryb pro specializované podniky), kdy lze sjednat pojistné krytí pouze u tohoto pojistitele.

Ke změně možností pojistného trhu došlo nejen díky konkurenčnímu prostředí, ale také z důvodu změny legislativy, zejména v návaznosti na účinnost Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník od 1. 1. 2014. Nová právní úprava přinesla nové podmínky pojistného krytí. Konkurenční prostředí umožňuje s pojistiteli více vyjednávat o odchylných individuálních podmínkách pojistného programu podniku (oproti standardním pojistným podmínkám pojišťoven). Aktuální situace na trhu zemědělského pojištění je z těchto důvodů pro zemědělské podniky velmi příznivá.

Doporučením pro zemědělské podniky je každoroční prověření pojistného trhu a hledání nejvýhodnějšího řešení. Díky dynamickým změnám na trhu se podmínky každoročně mění. Pro výběrové řízení je vhodné připravit podrobné informace o pěstovaných plodinách a chovaných hospodářských zvířatech, důkladně zvážit požadavky na rozsah pojistného krytí a popsat informace o škodách či o výši škodního průběhu. Dalším doporučením je zpracování komplexního výběrového řízení²¹, kdy pojistitelé přihlížejí k rozložení portfolia rizik společnosti a mohou nabídnout výhodnější podmínky pro zemědělský podnik.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že dotazované zemědělské podniky jsou při rozhodování o sjednání zemědělského pojištění ovlivněny možnostmi čerpání dotace na zemědělské pojištění. Z oslovených 27 podniků by v případě ukončení podpory sjednávání zemědělského pojištění, 14 subjektů omezilo pojišťovaný rozsah pojistného krytí a 2

²¹ Komplexní výběrové řízení – výběrové řízení na všechny druhy pojištění, nejen na pojištění plodin a hospodářských zvířat, tzn. pojištění majetku, odpovědnosti, pojištění stroje, pojištění vozidel.

podniky by pojištění nesjednaly vůbec, 1 respondent nevěděl. Dalších 10 respondentů by pojištění zachovalo ve stejném rozsahu. Z dotazů vyplynulo, že jde o podniky, které mají zkušenosti s významnými škodami. Uváděny byly zejména škody na plodinách. Také ze současné situace na slovenském pojistném trhu lze usuzovat, že poskytování podpory pro sjednání zemědělského pojištění vliv má a to velmi významný. Od roku 2013 není na Slovensku podpora zemědělského pojištění poskytována a propojištěnost trhu se zemědělským pojištěním poklesla o 15% za 2 roky.

Pozitivním posunem pro zemědělské podniky by bylo zřízení “fondu nepojistitelných škod”, který by pomohl eliminovat následky škod, které jsou dnes řešeny náhradami ad hoc ze státního rozpočtu při vzniku škod z důvodu nepříznivého vlivu počasí.

7. Seznam použitých pojmů

Pojmy z oblasti pojišťovnictví

Franšíza - je dohodnutá peněžní částka (stanovená % nebo pevnou částkou, případně jejich kombinací), kterou se pojištěný podílí na pojistné události. Může být buď **franšíza odčepná (tj. spoluúčast)** - vždy se odečítá od celkové výše pojistného plnění poskytnutého pojišťovnou. Či **franšíza integrální** - od plnění neodečítá, do její výše se však plnění neposkytuje.

Pojištění – převzetí rizika pojištěného pojistitelem, probíhá na základě uzavřené pojistné smlouvy s pojistníkem.

Pojištění škodové – soukromé pojištění, jehož účelem je náhrada škody vzniklé pojištěnému v důsledku škodní události.

Pojištění obnosové – soukromé pojištění, jehož účelem je získání dohodnuté finanční částky v důsledku realizace pojistné události. Typickým příkladem je životní pojištění.

Pojistník – osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu a která je plátcem pojistného.

Pojištěný – osoba, na jejíž hodnoty pojistného zájmu (život, zdraví, majetek, odpovědnost apod.) se pojištění vztahuje (může se shodovat s pojistníkem).

Oprávněná osoba – osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění.

Pojistitel – osoba, která je v smluvním vztahu s pojistníkem a která se zavázala poskytnout pojištěnému finanční plnění při vzniku škodné události.

Pojišťovna – právnická osoba zabývající se pojišťovací činností v souladu se zákonem č.363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Likvidátor – pracovník nebo spolupracovník pojišťovny, který projednává škodu a pojistné plnění.

Pojistná smlouva – písemné vyjádření závazkového vztahu mezi pojistníkem a pojistitelem.

Pojistné podmínky – součást pojistné smlouvy uvedené přímo ve smlouvě nebo v doprovodném dokumentu.

Pojistné nebezpečí – možná příčina vzniku pojistné události.

Pojistná událost – nahodilá událost, se kterou bude eventuálně spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění.

Výluha z pojištění – nevztahuje se pojištění, definováno v pojistné smlouvě či pojistných podmínkách.

8. Seznam použitých zdrojů

1. **Cipra, Tomáš.** *Pojistná matematika, teorie a praxe.* Praha: Ekopress, 1999. ISBN 80-86119-17-3.
2. **Cipra, Tomáš.** *Pojistná matematika v praxi.* Praha: Edice HZ, 1994. ISBN 80-901495-6-1.
3. **Daňhel, Jaroslav.** *Kapitoly z pojistné teorie.* Praha: Oeconomica nakladatelství, 2002. ISBN 80-245-0306-9.
4. **Ducháčková, Eva.** *Principy pojištění a pojišťovnictví, 3. aktualizované vydání.* Praha: EKOPRESS, odborné nakladatelství, 2009. 978-80-86929-51-4 (brož.).
5. **Ducháčková, Eva a Daňhel, Jaroslav.** *Teorie pojistných trhů, 1. vydání.* Příbram: Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-015-7.
6. **Ducháčková, Eva a Daňhel, Jaroslav a kol.** *Pojistné trhy, Změny v postavení pojišťovnictví v globální éře.* místo neznámé: Professional Publishing, 2012. ISBN 978-80-7431-078-2.
7. **Heilmann, Volf-Rudiger a Karten, Walter.** *Risikopolitik des Versicherungsunternehmens.* Karlsruhe: Lehrstuhl für Versicherungswissenschaft: Preprint, Universität Karlsruhe, 1988. ISBN 3-88487-162-5.
8. **Knight, Frank H.** *Risk, Uncertainty, and Profit (pův. 1921).* New York: Cosimo Classics, 2006. ISBN 1-58798-126-2.
9. **Olivier, Mahul.** *Improving the Efficiency of Agricultural Insurance Markets: Policy Experiences.* In OECD Workshop. Paris: Risk management in Agriculture: Towards Effective Policies, 2010.
10. **Špička Jindřich, Vilhelm Václav.** *Problematika řízení rizik v zemědělských podnicích, Výzkumná studie ÚZEI č. 109/2012.* Praha 2, Mánesova 1453/75: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2012. ISBN 978-80-86671-95-6.
11. **Wilhelm, Václav.** Symposium světové asociace ovlivňování počasí. *Pojistný obzor* č. 83. str. 12-13, 2006, Sv. č. 5.
12. **Babinský, Miroslav a kol.** *Podnikateľské minimum farmára.* prvé vydanie. Dudince: EZAT (Európsko-slovenské združenie agroturizmu a turizmu, 2014. ISBN 978-80-971707-0-7.
13. **Jindra, Vojtěch.** Univerzita Hradec Králové. *Katedra ekonomie, Pojišťovnictví.* [Online] 2014. [Citace: 24. 4 2014.] Dostupné na: <http://edu.uhk.cz/~jindrvo1/predmety/?p=pojiss&page=historie>.

14. **Špička, Jindřich.** *Evropské systémy zemědělského pojištění - situace a perspektivy.* CEC-JRC-ISPRA, VÚZE, Brno : Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky (VÚZE), 2008, Sv. Sborník z mezinárodní vědecké konference. ISBN 978-80-210-4628-3.
15. **Tóthová, Viera.** *Vývoj trhu z poistenia plodín a zvierat v SR.* Bratislava : RENOMIA AGRO SLOVENSKO, 2015.
16. **Pojistné podmínky pojistitelů.** Pojistné podmínky pojistitelů. 2014.
17. **ČAP.** Webové stránky České asociace pojišťoven. *ČAP.* [Online] 2014. [Citace: 30. 4 2014.] Dostupné na: <http://www.cap.cz/statisticke-udaje/ostatni>.
18. **ČAP.** Web České asociace pojišťoven. [Online] 04. 01 2015. Dostupné na: <http://www.cap.cz/www/cap/images/o-nas/vyrocnizpravy/2006.pdf>.
19. **ČAP.** *Web ČAP.* [Online] 09. 02 2015. Dostupné na: <http://www.cap.cz/images/o-nas/vyrocnizpravy/1999.pdf>.
20. **ČSÚ.** ČSÚ. *Webové stránky Českého statistického úřadu.* [Online] 31. 01 2015. [Citace: 31. 01 2015.] Dostupné na: <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/320203-14>.
21. **eAGRI.** EAGRI zemědělství webové stránky. *EAGRI ZEMĚDĚLSTVÍ.* [Online] 20. 01 2015. [Citace: 20. 01 2015.] Dostupné na: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/>.
22. **eAGRI, Portál.** Portál eAGRI. *Portál eAGRI.* [Online] 01. 02 2015. [Citace: 01. 02 2015.] Dostupné na: <http://eagri.cz/public/web/mze/>.
23. **Interní materiály.** RENOMIA. *Pojištění vozidel.* 2014.
24. **Jak se pojistit, ČAP.** Jak se pojistit. *Česká asociace pojišťoven.* [Online] ČAP, 2014. [Citace: 7. 5 2014.] Dostupné na: <http://pojistiauto.jaksepojistit.cz>.
25. **PGRLF.** PGRLF. *Webové stránky PGRLF.* [Online] 13. 02 2015. Dostupné na: <http://www.pgrlf.cz/pojisteni/podpora.php>.
26. **Webové stránky Česká pojišťovna.** Webové stránky Česká pojišťovna. *www.ceskapojistovna.cz.* [Online] 02. 01 2015. Dostupné na: <http://www.ceskapojistovna.cz/historie-a-vyvoj-cp>.
27. **Webové stránky Agra Pojišťovna.** *www.agrapojistovna.cz.* [Online] 20. 12 2014. [Citace: 20. 12 2014.] Dostupné na: http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=C0035338-3005-96D1-4E8E431EF25F3859.
28. **Webové stránka AGRA pojišťovna.** *www.agrapojistovna.cz.* [Online] 20. 12 2014. [Citace: 20. 12 2014.] Dostupné na: http://www.agrapojistovna.cz/site_cz/index.cfm?objectid=C0035338-3005-96D1-4E8E431EF25F3859.
29. **Zákon č. 168/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.** Podnikatel.cz. *Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla .* [Online] 2014. [Citace: 7. 5 2014.] Dostupné na: <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-168-1999-sb-o-pojisteni-odpovednosti-za-skodu-zpusobenou-provozem-vozidla-a-o-zmene-nekterych/f1956479/>.

9. Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník k diplomové práci

Příloha č. 2: Formulář žádosti o podporu pojištění z PGRLF

Dotazník k diplomové práci - příloha č. 1

Vážená paní, vážený pane,
dovoluji si Vás oslovit jako představitele zemědělské společnosti zabývající se zemědělskou prvovýrobou a prosím o doplnění tohoto stručného dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro zpracování diplomové práce na téma: Analýza trhu zemědělského pojištění v České republice. Informace, které poskytnete, budou využity bez uvedení Vašeho jména a názvu společnosti. Děkuji Vám za doplnění údajů o společnosti, kterou zastupujete. Zdenka Kovářiková

1. Podnikáte jako právnická osoba?	ANO		
	NE		
2. Uveďte prosím kraj, ve kterém se zemědělský podnik nachází (nikoliv sídlo firmy, ale kde hospodaříte):	Plzeňský		
	Jihočeský		
	jiný		uved'te prosím jaký:
3. Uveďte prosím druh výrobního zaměření Vaší společnosti:	živočišná výroba		
	rostlinná výroba		
	jiná		uved'te prosím jaká:
4. Využíváte státní podporu - dotace na zemědělské pojištění?	ANO		
	NE		
	jiná odpověď		uved'te prosím podrobně:
5. Sjednali byste pojištění hospodářských zvířat a plodin, i pokud by stát nepodporoval dotací pojištění plodin a hospodářských zvířat?			
	ANO - sjednávali bychom pojištění ve stejném rozsahu		
	ANO, ale omezili bychom předměty pojištění (tzn. pojišťované plodiny, hospodářská zvířata)		
	NE		
	NEVÍM		
6. U které pojišťovny máte v současné době sjednáno pojištění plodin? Prosím označte křížkem.	AGRA		
	ALLIANZ		
	ČESKÁ POJIŠŤOVNA		
	ČSOB POJIŠŤOVNA		
	GENERALI		
	HVP		
7. U které pojišťovny máte v současné době sjednáno pojištění hospodářských zvířat? Prosím označte křížkem.	AGRA		
	ALLIANZ		
	ČESKÁ POJIŠŤOVNA		
	ČSOB POJIŠŤOVNA		
	GENERALI		
	HVP		

V případě, že sjednáváte pojištění plodin, prosím o doplnění informací na listu "**plodiny**".

V případě, že sjednáváte pojištění hospodářských zvířat, prosím o doplnění informací na listu "**hospodářská zvířata**" nebo "**ryby**" nebo "**drůbež**".

Dotazník k pojištění plodin

Uveďte obce, v jejichž katastru se plodiny nacházejí:												
Požadovaná poluúčast:												
Pěstované plodiny a požadavek na jejich pojištění												
poř. číslo	plodina	výměra (ha)	poj. cena (Kč/ t)	poj. výnos (t/ha)	poj. výtěžek (Kč/ha)	poj. částka za plodinu (Kč)	Typ pojištění				roční pojistné Kč	
							krupobití požár	živelní rizika	jarní mráz	zimní mráz		
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
celkem												
Celková výměra obhospodařované zemědělské půdy v hektarech:												
											ha	
orná půda											ha	
chmelnice											ha	
vinice											ha	
sady											ha	
celkem o.p.											0 ha	
Doplňující otázky												
1. Jsou pojištěny všechny plodiny v rámci uvedených pojištěných skupin ?							ANO				NE	
2. Byly porosty plodin plodin, pro něž je pojištění požadováno, v uplynulých 2 letech poškozeny ?							ANO				NE	
3. V případě odpovědi ANO na otázku č. 2 uveďte prosím výši škody v Kč a uveďte z jakého důvodu (rizika) došlo k poškození plodin.							ANO				NE	
Přílohy/ poznámky												
Datum vyplnění												

vysvětlivky:

živelní rizika: vichřice, povodeň, záplava, sesuv půdy,
vyzimování
zimní mráz: pro vinnou
révu

Dotazník k pojištění hospodářských zvířat - skot, prasata, ovce, kozy											
Požadovaná poluúčást:											
Chované druhy a kategorie hospodářských zvířat a požadavek na jejich pojištění											
Druh	Kategorie zvířat	Požadují pojistit					Počet zvířat	Hmotnost kg/ks	Cena Kč/kg	Cena Kč/ks	Celková pojistná částka
		N	H	Ž	PO	J					
Skot	krávy							-	-		
	telata do 6 měs.					-					
	jalovice od 6 měs.					-					
	jalovice od 3 měs. březosti							-	-		
	výkrm býků od 6 měs.					-					
	plemenní býčci od 6 měs.					-		-	-		
	plemenní býci							-	-		
	ostatní skot					-					
Prasata	prasnice							-	-		
	selata do 25 kg					-					
	prasničky od 25 kg					-					
	výkrm prasat od 25 kg					-					
	plemenní kanečci od 25 kg					-					
	plemenní kanci							-	-		
	ostatní prasata					-					
Ovce	bahnice							-	-		
	jehňata do 1 roku					-					
	jehnice od 1 roku					-					
	plemenní beránci od 1 roku					-					
	plemenní berani							-	-		
	ostatní ovce					-					
Kozy	kozy od 1 porodu							-	-		
	kůzlata do 1 roku					-					
	kozičky od 1 roku					-					
	plemenní kozli							-	-		
	ostatní kozy					-					
Celkem pojistná částka											
Vysvětlivky:											
N	nákaza	P,O				akutní otrava, výpadek proudu					
H	hromadná infekční onemocnění, která nejsou v N	J				akutní neinfekční nemoc, úraz, porodní škoda					
Ž	živel										
Doplňující otázky											
1. Jsou pojišťována všechna zvířata podle všech chovaných kategorií daného druhu ?								ANO		NE	
2. Vyskytly se v uplynulých 2 letech v chovu nebezpečné nákazy podle veterinárního zákona, hromadná onemocnění, či škody z dalších pojišťovaných nebezpečí?								ANO		NE	
Přílohy/ poznámky											
Datum vyplnění:											

Dotazník k pojištění hospodářských zvířat - ryby											
Požadovaná poluúčást											
Chované druhy a kategorie ryb a požadavek na jejich pojištění											
Druh	Kategorie zvířat	Požadují pojistit					Počet ryb	Hmotnost kg/ks	Cena Kč/kg	Cena Kč/ks	Celková pojistná částka
		N	H	Ž	PO	P					
Celkem pojistná částka											
Vysvětlivky:											
N	nákaza										
H	Jiná hromadná infekční onemocnění										
Ž	živel, včetně odcizení anebo ztráty ryb v přímé souvislosti s touto událostí										
PO	akutní otrava, výpadek proudu										
P	přehřátí - udušení ryb nedostatkem kyslíku ve vodě, způsobené atmosférickými vlivy										
Doplňující otázky											
Vyskytly se v uplynulých 2 letech v chovu nebezpečné nákazy podle veterinárního zákona, hromadná onemocnění, či škody z dalších pojišťovaných nebezpečí?								ANO		NE	
Přílohy/poznámky											
Datum vyplnění:											

Dotazník k pojištění hospodářských zvířat - drůbež												
Druh	Kategorie zvířat	Koeficient obratu	Požadují pojiřit					Počet zvířat	Hmotnost kg/ks	Cena Kč/kg	Cena Kč/ks	Celková pojistná částka
			N	H	Ž	PO	P					
Drůbež	základní hejno slepic											
	odchov kuřic											
	výkrm kuřat											
	zákl. rodič. hejno kachen											
	odchov rodičovských kachen											
	výkrm kachen											
	zákl. rodič. hejno hus											
	odchov rodičovských hus											
	výkrm hus											
	ostatní drůbež											
Krůty	zákl. rodič. hejno krůt											
	odchov rodičovských krůt											
	výkrm krůt											
	výkrm krocánů											
	ostatní krůty											
Celkem pojistná částka												
Vysvětlivky:												
N	nákaza											
H	hromadná infekční onemocnění, která nejsou v N											
Ž	živel											
PO	akutní otrava, výpadek proudu											
P	přehřátí											
Vyskytly se v uplynulých 2 letech v chovu nebezpečné nákazy podle veterinárního zákona, hromadná onemocnění, či škody z dalších pojišťovaných nebezpečí?									ANO		NE	
Přílohy/poznámky												
Datum vyplnění:												

Příloha č. 2

**Formulář žádosti o podporu pojištění z PGRLF, a.s., čestné prohlášení
a souhlas se zpracováním údajů**

Evidence SZIF

Evidence PGRLF, a.s.

S- / / 2 0 1 5

ŽÁDOST O PODPORU POJIŠTĚNÍ Z PGRLF, a.s.

1	pojištění plodin speciálních	ANO - NE
	pojištění plodin ostatních	ANO - NE
2	pojištění hospodářských zvířat	ANO - NE

Fyzická osoba:

Rodné číslo :

Datum narození:

IČ:

DIČ :

Titul před jménem:

Příjmení:

Titul za jménem:

Jméno:

Adresa trvalého pobytu:

Ulice:

Číslo popisné (červené):

PSČ:

Číslo orientační (modré):

Obec (městská část, část obce):

Okres:

Sídlo firmy:

Místo podnikání:

Telefony:

Fax:

Email:

Právnícká osoba:Obchodní jméno právnické osoby: IČ: DIČ:

Jméno a funkce zástupce/ (ců), oprávněného/-ých zastupovat a podepisovat za právnickou osobu (dle výpisu z obchodního rejstříku):

Sídlo společnosti: Číslo popisné (červené): PSČ: Číslo orientační (modré): Obec (městská část, část obce): Okres: Telefony: Fax: Email: **Společná část pro fyzické a právnické osoby:**Zápis do obchodního rejstříku: Vydal: Datum: Evidence zemědělského podnikatele u: Datum vydání osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele: Plánuji ukončit zemědělskou činnost* : ANO - NE měsíc/rok **: Plánuji prodat podnik* : ANO - NE měsíc/rok *** : Bankovní spojení (název, adresa): Číslo účtu, kód banky: **Žádám o podporu pojištění v souladu s Potvrzením pojišťovny o výši předepsaného zaplaceného pojistného.**

*) nehodící se škrtněte

**) vyplňte předpokládaný měsíc a rok ukončení zemědělské činnosti

***) vyplňte předpokládaný měsíc a rok prodeje podniku

Žádost zaregistrována místně příslušným pracovištěm SZIF či MZe.

přijal: pod pořadovým číslem:

dne:

Kontrola provedena dne:

Klient vyzván k opravě či doplnění dne:

Oprava či doplnění klientem doručeno dne:
.....

Razítko, podpis

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že údaje uvedené v této žádosti o podporu pojištění z Podpůrného garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. a v jejich přílohách jsou pravdivé a že splňují všechny obecné podmínky pro poskytnutí Podpory. Jsem si vědom/vědoma právních následků případného uvedení nepravdivých nebo neúplných údajů.

Prohlašuji, že mi není známo, že by k níže uvedenému datu byl na majetek žadatele prohlášen konkurs či vstoupil do likvidace, probíhá konkursní řízení nebo řízení vyrovnací, nebo byl návrh na prohlášení konkursu zamítnut pro nedostatek majetku, nebo že probíhá řízení dle insolvenčního zákona.

Dále svým podpisem potvrzuji, že jsem se podrobně seznámil/seznámila se Zásadami pro poskytování finanční podpory pojištění prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. a s Výkladovým listem k Pokynům PGRLF, a.s. v platném znění, a to včetně podmínek pro zařazení podniku Žadatele mezi malé a střední podniky ve smyslu Přílohy č. I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 (Úř. věstník L 193, 1.7.2014, s. 1-75)

V

Dne:

Vlastnoruční podpis:

Jméno a příjmení osoby podepsané výše:

SOUHLAS SE ZPRACOVÁNÍM ÚDAJŮ

I. Žadatel o poskytnutí podpory, jakožto fyzická osoba (dále jen jako „žadatel-fyzická osoba“),

tímto dává společnosti Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., IČ: 492 41 494, se sídlem Praha 8 – Karlín, Za Poříčskou branou 6/č.p. 256, PSČ 186 00 (dále jen jako „Správce“), v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „ZOOÚ“), souhlas k tomu, aby Správce zpracovával ve své databázi veškeré jeho osobní údaje, které mu v budoucnu poskytne, a které byly uvedeny v žádosti o poskytnutí podpory, jejíž přílohu tvoří tento souhlas. Jedná se zejména o následující osobní údaje: jméno, příjmení, adresa trvalého pobytu, adresa místa podnikání, datum narození, rodné číslo, telefonní číslo, faxové číslo, e-mailová adresa. Tyto všechny osobní údaje budou Správcem zpracovávány automatizovaně i manuálně prostřednictvím pracovníků Správce.

Všechny osobní údaje, které Správci žadatel-fyzická osoba poskytla nebo i v budoucnu poskytne, budou Správcem zpracovávány k následujícím účelům:

- v rámci tohoto souhlasu o zpracování údajů poskytnutého Správci;
- jednání o smluvním vztahu.

Žadatel-fyzická osoba souhlasí s tím, že od účinnosti příslušné registrace u Úřadu pro ochranu osobních údajů je Správce oprávněn údaje dle tohoto souhlasu převést na jiného správce či zpracovatele údajů a je oprávněn poskytnuté údaje předat Ministerstvu zemědělství České republiky, za účelem jejich zveřejnění ve společném zemědělském registru.

Žadatel-fyzická osoba výslovně souhlasí, že Správce je oprávněn veškeré údaje, které mu poskytne, interně zpracovávat pro účely vyhodnocení plnění jeho závazků vůči Správci. Podpisem tohoto souhlasu uděluje Správci také souhlas s tím, aby Správce na svých internetových stránkách zveřejnil jeho osobní údaje (vyjma RČ), které byly uvedeny v žádosti o poskytnutí podpory, jejíž přílohu tvoří tento souhlas. Na internetových stránkách Správce budou údaje všem volně přístupné.

Výslovný souhlas uděluje žadatel-fyzická osoba také k tomu, aby Správce na svých internetových stránkách zveřejnil jeho osobní údaje v rozsahu dle tohoto souhlasu. Jedná se zejména o následující údaje: jméno, příjmení, adresa trvalého pobytu, adresa místa podnikání, datum narození, jakož i údaje uvedené v žádosti o poskytnutí podpory, nebo které budou žadatelem-fyzickou osobou v budoucnu poskytnuty.

Žadatel-fyzická osoba dále také výslovně souhlasí, aby Správce na svých internetových stránkách zveřejnil a volně zpřístupnil anebo aby poskytl Ministerstvu zemědělství České republiky za účelem zveřejnění údaje o:

- výši poskytnuté podpory; a
- výši dlužné částky, kterou eviduje Správce vůči žadateli-fyzické osobě.

Žadatel-fyzická osoba výslovně prohlašuje, že dané informace nepovažuje za své obchodní tajemství a jako takové je nechrání a ani chránit nebude.

Žadatel-fyzická osoba souhlasí, aby Správce zpracovával jeho osobní údaje za účelem a v rozsahu dle tohoto souhlasu do uplynutí 20 let od ukončení jakéhokoli časově posledního smluvního nebo jiného právního vztahu se Správcem.

Žadatel-fyzická osoba potvrzuje, že veškeré osobní údaje, které Správci poskytl nebo i budoucnu poskytne, budou zcela pravdivé a zavazuje se, že pokud dojde k jakékoliv změně v poskytnutých údajích, oznámí tuto skutečnost Správci nejpozději do 15 dnů od doby, kdy změna nastala. Pokud tuto svou povinnost nesplní, bere na vědomí, že nese odpovědnost za škodu, která Správci může vzniknout porušením jeho povinností. Žadatel-fyzická osoba bere na vědomí, že má právo na opravu Správci poskytnutých osobních údajů.

Žadatel-fyzická osoba bere na vědomí, že Správce je povinen údaje zveřejněné na svých internetových stránkách v souladu s tímto souhlasem aktualizovat vždy nejpozději do 30 dnů od okamžiku, kdy mu byla prokázána změna zveřejněných údajů.

Poučení podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Správce Vás tímto v souladu se ZOOÚ informuje, že osobní údaje budou zpracovávány v rozsahu, ve kterém jste je uvedl v žádosti o poskytnutí podpory či které Správci v budoucnu sdělíte v souvislosti s jednáním o smluvním vztahu a dále také v rozsahu tohoto souhlasu se zpracováním údajů. Osobní údaje budou zveřejňovány na internetových stránkách Správce a mohou být zpřístupněny fyzickým i právnickým osobám v České republice i v zahraničí. Správce Vás také upozorňuje, že poskytnutí osobních údajů je zcela dobrovolné.

Správce Vás dále informuje, že máte právo za podmínek stanovených v ustanovení § 12 ZOOÚ požádat Správce o informaci o zpracování Vašich osobních údajů, a že máte další práva stanovená v ustanovení § 21 ZOOÚ. Pokud zjistíte nebo se budete domnívat, že Správce provádí zpracování osobních údajů, které je v rozporu se zákonem, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, můžete požádat Správce o vysvětlení, nebo můžete požadovat, aby Správce odstranil takto vzniklý stav. Zejména se můžete domáhat blokování, provedení opravy, doplnění nebo likvidace osobních údajů. V případě, že Správce poruší své zákonem stanovené povinnosti, máte právo se obrátit také na Úřad pro ochranu osobních údajů. Správce je povinen Vás také bez zbytečného odkladu informovat o blokování, opravě, doplnění nebo likvidaci osobních údajů. Žadatel-fyzická osoba je oprávněn kdykoliv souhlas se zpracováváním osobních údajů odvolat.

II. Je-li žadatelem o poskytnutí podpory právnická osoba, která je zemědělským podnikatelem ve smyslu § 420, zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a/nebo § 2e zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „žadatel-právnická osoba“), dává tímto Správci výslovný souhlas se zpracováním a zveřejňováním všech údajů, které Správci za účelem jednání o smluvním vztahu a v rámci tohoto souhlasu o zpracování údajů poskytne.

Žadatel-právnická osoba dále také výslovně souhlasí, aby Správce na svých internetových stránkách zveřejnil a volně zpřístupnil anebo aby poskytl Ministerstvu zemědělství České republiky za účelem zveřejnění údaje o:

- výši poskytnuté podpory; a
- výši dlužné částky, kterou eviduje Správce vůči žadateli-právnické osobě.

Žadatel-právnická osoba výslovně prohlašuje, že dané informace nepovažuje za své obchodní tajemství a jako takové je nechrání a ani chránit nebude.

Žadatel-právnická osoba bere na vědomí, že Správce je povinen údaje zveřejněné na svých internetových stránkách v souladu s tímto souhlasem aktualizovat vždy nejpozději do 30 dnů od okamžiku, kdy mu byla prokázána změna zveřejněných údajů.

Žadatel-právnická osoba bere na vědomí, že tento souhlas se zveřejněním údajů nemůže vzít jednostranně zpět a souhlasí, aby Správce zpracovával všechny údaje do uplynutí 20 let od ukončení jakéhokoli časově posledního smluvního nebo jiného právního vztahu se Správcem.

V

Dne:

Vlastnoruční podpis:

Jméno a příjmení osoby podepsané výše: